

T.C.
BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ÖZEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
ZİHİN ENGELLİLER EĞİTİMİ BİLİM DALI

ÖZEL GEREKSİNİMLİ ÖĞRENCİLERE YÖNELİK DESTEK EĞİTİM
ODASI UYGULAMALARINA İLİŞKİN ÖĞRETMEN VE AİLE
GÖRÜŞLERİNİN BELİRLENMESİ

NİMET SEMİZ

BOLU - 2018

T.C.
BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ÖZEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
ZİHİN ENGELLİLER EĞİTİMİ BİLİM DALI

ÖZEL GEREKSİNİMLİ ÖĞRENCİLERE YÖNELİK DESTEK EĞİTİM
ODASI UYGULAMALARINA İLİŞKİN ÖĞRETMEN VE AİLE
GÖRÜŞLERİNİN BELİRLENMESİ

Yüksek Lisans Tezi

HAZIRLAYAN
Nimet SEMİZ

DANIŞMAN
Dr.Öğr.Üyesi NURHAN CORA İNCE

BOLU, TEMMUZ - 2018

Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu beyan ederim.

İmza
Nimet SEMİZ

Aileme...

TEŞEKKÜR

Çalışmanın her aşamasında bana tüm içtenliği ile rehber olan, araştırma sürecinde ve araştırmanın tamamlanmasında desteklerini esirgemeyen, yolumu açan ve aydınlatan değerli hocam ve danışmanım Sayın Dr.Öğr.Üyesi Nurhan CORA İNCE' ye en samimi duygularıyla teşekkür ederim.

Lisans ve yüksek lisans eğitimim boyunca bilgi ve deneyimlerini esirgemeyen Abant İzzet Baysal Üniversitesi Özel Eğitim Bölümü'ndeki tüm hocalarıma teşekkürü bir borç bilirim.

Tez jüri üyelerim olan değerli hocalarım Dr.Öğr.Üyesi Hakan ÖZAK ve Dr.Öğr.Üyesi Alpaslan KARABULUT'a katkılarından dolayı çok teşekkür ederim.

Beni yetiştirip bu günlere getiren, aldığım her kararda beni sonuna kadar destekleyen, maddi ve manevi desteklerini her an yanımda hissettiğim annem, babam ve abime tüm kalbimle teşekkürlerimi sunarım.

Emeği geçen tüm arkadaşlarıma sonsuz teşekkür ederim.

Nimet SEMİZ

İÇİNDEKİLER

ETİK İLİŞKİLERE UYULDUĞUNA İLİŞKİN BEYAN.....	1
İTHAF	11
TEŞEKKÜR.....	111
İÇİNDEKİLER.....	IV
TABLolar DİZİNİ.....	IX
KISALTMALAR.....	XI
ÖZET.....	XII
ABSTRACT.....	XIV

I. BÖLÜM

1. Giriş	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	6
1.3. Araştırmanın Önemi.....	7
1.4. Sayılılar	8
1.5. Sınırlılıklar	8
1.6.Tanımlar	8

II. BÖLÜM

2. Kuramsal Temeller ve İlgili Araştırmalar.....	9
2.1. Kuramsal Temeller	9
2.1.1. Özel Gereksinimli Bireyler ve Özel Eğitim.....	9
2.1.2. Özel Eğitimin Amaçları ve İlkeleri	10
2.1.2.1. Özel Eğitimin Amaçları.....	10
2.1.2.2. Özel Eğitimin İlkeleri.....	10
2.1.3. Eğitim Ortamları.....	11
2.1.3.1. Ayrı Eğitim Ortamı.....	12
2.1.3.2. Birlikte Eğitim Ortamı.....	12
2.1.4. Kaynaştırma.....	13
2.1.4.1. Kaynaştırma Uygulamalarının Önemi.....	13
2.1.4.2. Kaynaştırmanın Amacı.....	14
2.1.4.3. Kaynaştırmanın İlkeleri.....	15
2.1.4.4. Kaynaştırmanın Türleri.....	15
2.1.4.4.1. Tam Zamanlı Kaynaştırma.....	15

2.1.4.4.2. Yarım Zamanlı Kaynaştırma.....	16
2.1.4.4.3. Tersine Kaynaştırma.....	16
2.1.4.5. Kaynaştırma Eğitiminin Yararları.....	16
2.1.4.6. Kaynaştırma Eğitiminin Sorunları.....	18
2.1.5. Kaynaştırma Uygulamalarında Destek Özel Eğitim Hizmetleri.....	18
2.1.5.1. Sınıftan Ayrılmadan Sağlanan Destek Hizmetler.....	19
2.1.5.1.1. Özel Eğitim Danışmanlığı.....	19
2.1.5.1.2. Sınıf İçi Yardım.....	19
2.1.5.2. Sınıf Dışında Sağlanan Destek Eğitim Hizmetleri.....	20
2.1.5.2.1. Gezici Özel Eğitim Öğretmeni.....	20
2.1.5.2.2. Destek Eğitim Odası.....	20
2.1.6. Destek Eğitim Oda Uygulaması.....	21
2.1.7. Destek Eğitim Odasının Amacı.....	21
2.1.8. Destek Eğitim Odasının Yasal Dayanakları.....	22
2.1.9. Destek Eğitim Odasının Fiziksel Özellikleri.....	23
2.1.10. Destek Eğitim Odasının Türleri	24
2.1.11. Destek Eğitim Uygulamasında Dikkat Edilecek Hususlar.....	25
2.1.12. Destek Eğitim Odasında Çalışacak Öğretmen ve Görevleri.....	25
2.1.13. Destek Eğitim Odası Uygulamalarının Yararları.....	26
2.1.14. Destek Eğitim Odası Uygulamalarında Karşılaşılan Sorunlar.....	26
2.2. Destek Eğitim Odası Hizmeti ile İlgili Yapılan Araştırmalar.....	27
2.2.1. Destek Eğitim Odası Hizmeti ile İlgili Türkiye’de Yapılan Araştırmalar.....	27
2.2.2. Destek Eğitim Odası Hizmeti ile İlgili Yurtdışında Yapılan Araştırmalar.....	30
III. BÖLÜM	
3. Yöntem	33
3.1. Araştırmanın Modeli	33
3.2. Evren ve Örneklem	34
3.3. Veri Toplama Aracı	39
3.4. Veri Toplama Süreci	41
3.5. Görüşme İlkeleri	41
3.6. Verilerin Dökümü ve Analizi	42
3.7. Geçerlik ve Güvenilirlik.....	42

IV. BÖLÜM

4. Bulgular	44
4.1. Destek eğitim odası öğretmeninin yasal düzenlemeler ile ilgili görüşleri.....	45
4.2. Destek eğitim odası öğretmeninin öğrencinin sınıf içindeki performansı ile ilgili görüşleri.....	46
4.3. Destek eğitim odası öğretmeninin ortamda yaptığı fiziksel düzenlemeler.....	48
4.4. Destek eğitim odası öğretmeninin öğrenciye yönelik BEP’i uygularken yaşadığı zorluklar.....	
4.5. Destek eğitim odası öğretmeninin öğrencinin eğitimine yönelik kullandığı yöntem ve teknikler.....	51
4.6. Destek eğitim odası öğretmeninin öğrencinin eğitimine yönelik kullandığı teknoloji ve materyaller.....	53
4.7. Destek eğitim odası öğretmeninin öğrencinin öğretimine yönelik kullandığı pekiştiriciler.....	55
4.8. Destek eğitim odası öğretmeninin öğrencinin başarısını arttırmak için yaptığı etkinlikler.....	56
4.9. Destek eğitim odası öğretmeninin öğrencinin eğitimine yönelik yaptığı değerlendirmeler.....	58
4.10. Destek eğitim odası öğretmeninin öğrencinin eğitimine yönelik ailesinin yaptığı katkılar ile ilgili görüşleri.....	59
4.11. Destek eğitim odası öğretmeninin öğrencinin eğitimine yönelik okul idaresinin yaptığı katkılar ile ilgili görüşleri.....	61
4.12. Destek eğitim odasında yaşanan sorunlar.....	63
4.13. Destek eğitim odası öğretmeninin yaşadığı sorunlara yönelik çözüm önerileri.....	65
4.14. Sınıf öğretmeninin destek eğitim odası hizmetlerine yönelik yasal düzenlemeler ile ilgili görüşleri.....	67
4.15. Destek eğitim odasındaki eğitimi desteklemek amacıyla sınıfta yapılan uygulamalar...	68
4.16. Destek eğitim odasındaki fiziksel düzenlemeler ile ilgili görüşler.....	69
4.17. Sınıf öğretmeninin destek eğitim odasında kullanılan yöntem ve teknikler ile ilgili görüşleri.....	70
4.18. Sınıf öğretmeninin destek eğitim odasında kullanılan teknoloji ve materyaller ile ilgili görüşleri.....	72
4.19. Sınıf öğretmeninin destek eğitim odasındaki eğitimi desteklemek için sınıfta yaptığı fiziksel düzenlemeler.....	73

4.20. Sınıf öğretmeninin destek eğitim odasındaki eğitimi desteklemek için sınıfta yaptığı öğretimsel düzenlemeler.....	74
4.21. Sınıf öğretmeninin öğrenciye sınıfta yaptığı sınav uyarlamaları.....	75
4.22. Sınıf öğretmeninin öğrencinin eğitimini desteklemek amacı ile ailenin yaptığı katkılar ile ilgili görüşleri.....	76
4.23. Sınıf öğretmeninin destek eğitim alan öğrenci için okul idaresinin yaptığı katkılar ile ilgili görüşleri.....	77
4.24. Sınıf öğretmeninin öğrencinin destek eğitim odasında yaşadığı sorunlar ile ilgili görüşleri.....	79
4.25. Sınıf öğretmeninin destek eğitim odasında yaşanan sorunlar ile ilgili görüşleri.....	80
4.26. Sınıf öğretmeninin destek eğitim odasında yaşanan sorunlara yönelik çözüm önerileri.....	82
4.27. Ailenin öğrenciye verilen destek eğitim ile ilgili görüşleri.....	85
4.28. Ailenin destek eğitim odasından beklentileri.....	86
4.29. Ailenin destek eğitim alan öğrencide gözlemlediği gelişmeler.....	87
4.30. Ailenin destek eğitim odası öğretmeninin yeterlilikleri hakkındaki görüşleri.....	88
4.31. Ailenin sınıf öğretmeninin yeterlilikleri hakkındaki görüşleri.....	89
4.32. Ailenin okul idaresinin destek eğitim odası ile ilgili yaptıkları hakkındaki görüşleri....	90
V. BÖLÜM	
5.1. Tartışma	91
5.1.1. Destek eğitim odası öğretmenleri ve sınıf öğretmenlerinin yasal düzenlemeler ile ilgili görüşleri.....	91
5.1.2. Destek eğitim odası öğretmeninin öğrencinin sınıf içindeki performansı ile ilgili görüşleri.....	92
5.1.3. Destek eğitim odası öğretmenlerinin ortamda yaptığı fiziksel düzenlemeler ve sınıf öğretmenlerinin fiziksel düzenlemeler ile ilgili görüşleri.....	93
5.1.4. Destek eğitim odası öğretmeninin öğrenciye yönelik BEP’i uygularken yaşadığı zorluklar.....	94
5.1.5. Destek eğitim odası öğretmenlerinin öğrencinin eğitimine yönelik kullandığı yöntem ve teknikler ve sınıf öğretmenlerinin yöntem ve tekniklere yönelik görüşleri.....	94
5.1.6. Destek eğitim odası öğretmenlerinin öğrencinin eğitimine yönelik kullandığı teknoloji ve materyaller ve sınıf öğretmenlerinin teknoloji ve materyallere yönelik görüşleri.....	95
5.1.7. Destek eğitim odası öğretmeninin öğrencinin öğretimine yönelik kullandığı pekiştiriciler.....	96

5.1.8. Destek eğitim odası öğretmeninin öğrencinin başarısını arttırmak için yaptığı etkinlikler ve sınıf öğretmeninin destek eğitim odasındaki eğitimi desteklemek amacıyla sınıfta yaptığı etkinlikler.....	96
5.1.9. Destek eğitim odası öğretmeninin öğrencinin eğitimine yönelik yaptığı değerlendirmeler ve sınıf öğretmeninin öğrenciye sınıfta yaptığı sınav uyarlamaları.....	97
5.1.10. Destek eğitim odası öğretmenlerinin ve sınıf öğretmenlerinin öğrencinin eğitimine yönelik ailesinin yaptığı katkılar ile ilgili görüşleri	97
5.1.11. Destek eğitim odası öğretmenlerinin ve sınıf öğretmenlerinin öğrencinin eğitimine yönelik okul idaresinin yaptığı katkılar ile ilgili görüşleri.....	98
5.1.12. Destek eğitim odasında yaşanan sorunlar.....	99
5.1.13. Destek eğitim odası öğretmenlerinin ve sınıf öğretmenlerinin yaşanan sorunlara yönelik çözüm önerileri.....	99
5.1.14. Sınıf öğretmeninin destek eğitim odasındaki eğitimi desteklemek için sınıfta yaptığı fiziksel düzenlemeler.....	100
5.1.15. Sınıf öğretmeninin destek eğitim odasındaki eğitimi desteklemek için sınıfta yaptığı öğretimsel düzenlemeler.....	101
5.1.16. Ailenin öğrenciye verilen destek eğitim ile ilgili görüşleri.....	101
5.1.17. Ailenin destek eğitim odasından beklentileri.....	101
5.1.18. Ailenin destek eğitim alan öğrencide gözlemlediği gelişmeler.....	102
5.1.19. Ailenin destek eğitim odası öğretmeni ve sınıf öğretmeninin yeterlilikleri hakkındaki görüşleri.....	102
5.1.20. Ailenin okul idaresinin destek eğitim odası ile ilgili yaptıkları hakkındaki görüşleri.....	102
5.2. Sonuç ve Öneriler.....	104
5.2.1. Sonuç.....	104
5.2.2. Öneriler.....	105
5.2.1. Eğitim ve Uygulamaya Yönelik Öneriler.....	105
5.2.2. İleride Yapılacak Araştırmalara Yönelik Öneriler.....	106
KAYNAKÇA	107
EKLER.....	115
Ek-1. Uygulanan Görüşme Formu.....	115
Ek-2. Betimsel İndeks.....	120
Ek-3. Bolu İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nün İzin Onayı.....	133
Özgeçmiş	135

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 3-2.1. Görüşme yapılan destek eğitim odası öğretmenlerinin demografik bilgileri.....	34
Tablo 3-2.2. Görüşme yapılan destek eğitim odası öğretmenlerinin, destek eğitim odası uygulaması ile ilgili bilgileri ve hangi engel türleri ile çalıştıkları.....	35
Tablo 3-2.3. Görüşme yapılan sınıf öğretmenlerinin demografik bilgileri.....	36
Tablo 3-2.4. Görüşme yapılan sınıf öğretmenlerinin destek eğitim odası bilgileri ve hangi engel türleri ile çalıştıkları.....	37
Tablo 3-2.5. Görüşme yapılan ailelere ilişkin demografik bilgiler.....	38
Tablo 3-2.6. Görüşme yapılan ailelerin çocuklarına ilişkin verdikleri bilgiler.....	38
Tablo 4-1. Destek eğitim odası öğretmenin yasal düzenlemeler ile ilgili görüşleri.....	45
Tablo 4-2 Destek eğitim odası öğretmenin öğrencinin sınıf içindeki performansı ile ilgili görüşleri.....	46
Tablo 4-3. Destek eğitim odası öğretmenin ortamda yaptığı fiziksel düzenlemeler.....	48
Tablo 4-4. Destek eğitim odası öğretmenin öğrenciye yönelik BEP'i uygularken yaşadığı zorluklar.....	50
Tablo 4-5. Destek eğitim odası öğretmenin öğrencinin eğitimine yönelik kullandığı yöntem ve teknikler.....	52
Tablo 4-6. Destek eğitim odası öğretmenin öğrencinin eğitimine yönelik kullandığı teknoloji ve materyaller.....	53
Tablo 4-7. Destek eğitim odası öğretmenin öğrencinin öğretimine yönelik kullandığı pekiştiriciler.....	55
Tablo 4-8. Destek eğitim odası öğretmenin öğrencinin başarısını arttırmak için yaptığı etkinlikler.....	56
Tablo 4-9. Destek eğitim odası öğretmenin öğrencinin eğitimine yönelik yaptığı değerlendirmeler.....	58
Tablo 4-10. Destek eğitim odası öğretmenin öğrencinin eğitimine yönelik ailesinin yaptığı katkılar ile ilgili görüşleri.....	60
Tablo 4-11. Destek eğitim odası öğretmenin öğrencinin eğitimine yönelik okul idaresinin yaptığı katkılar ile ilgili görüşleri.....	62
Tablo 4-12. Destek eğitim odasında yaşanan sorunlar.....	63
Tablo 4-13. Destek eğitim odası öğretmenin yaşadığı sorunlara yönelik çözüm önerileri...65	65
Tablo 4-14. Sınıf öğretmenin destek eğitim odası hizmetlerine yönelik yasal düzenlemeler.....	67

Tablo 4-15. Destek eğitim odasındaki eğitimi desteklemek amacıyla sınıfta yapılan uygulamalar.....	68
Tablo 4-16. Destek eğitim odasındaki fiziksel düzenlemeler ile ilgili görüşler.....	69
Tablo 4-17. Sınıf öğretmeninin destek eğitim odasında kullanılan yöntem ve teknikler ile ilgili görüşleri.....	71
Tablo 4-18. Sınıf öğretmeninin destek eğitim odasında kullanılan teknoloji ve materyaller ile ilgili görüşleri.....	72
Tablo 4-19. Sınıf öğretmeninin destek eğitim odasındaki eğitimi desteklemek için sınıfta yaptığı fiziksel düzenlemeler.....	73
Tablo 4-20. Sınıf öğretmeninin destek eğitim odasındaki eğitimi desteklemek için sınıfta yaptığı öğretimsel düzenlemeler.....	74
Tablo 4-21. Sınıf öğretmeninin öğrenciye sınıfta yaptığı sınav uyarlamaları.....	75
Tablo 4-22. Sınıf öğretmeninin öğrencinin eğitimini desteklemek amacı ile ailenin yaptığı katkılar ile ilgili görüşleri.....	77
Tablo 4-23. Sınıf öğretmeninin destek eğitim alan öğrenci için okul idaresinin yaptığı katkılar ile ilgili görüşleri.....	78
Tablo 4-24. Sınıf öğretmeninin öğrencinin destek eğitim odasında yaşadığı sorunlar ile ilgili görüşleri.....	79
Tablo 4-25. Sınıf öğretmeninin destek eğitim odasında yaşanan sorunlar ile ilgili görüşleri.....	80
Tablo 4-26. Sınıf öğretmeninin destek eğitim odasında yaşanan sorunlara yönelik çözüm önerileri.....	82
Tablo 4-27. Ailenin öğrenciye verilen destek eğitim ile ilgili görüşleri.....	85
Tablo 4-28. Ailenin destek eğitim odasından beklentileri.....	86
Tablo 4-29. Ailenin destek eğitim alan öğrencide gözlemlediği gelişmeler.....	87
Tablo 4-30. Ailenin destek eğitim odası öğretmeninin yeterlilikleri hakkındaki görüşleri....	89
Tablo 4-31. Ailenin sınıf öğretmeninin yeterlilikleri hakkındaki görüşleri.....	89
Tablo 4-32. Ailenin okul idaresinin destek eğitim odası ile ilgili yaptıkları hakkındaki görüşleri.....	90

KISALTMALAR

akt. : Aktaran

BEP: Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

RAM: Rehberlik ve Araştırma Merkezi

ÖEHY: Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği

DÖ: Destek Eğitim Odası Öğretmeni

SÖ: Sınıf Öğretmeni

A: Aile

KHK: Kanun Hükmünde Kararname

ÖZET

ÖZEL GEREKSİNİMLİ ÖĞRENCİLERE YÖNELİK DESTEK EĞİTİM ODASI UYGULAMALARINA İLİŞKİN ÖĞRETMENİ VE AİLE GÖRÜŞLERİNİN BELİRLENMESİ

SEMİZ, Nimet

Yüksek Lisans Tezi

Özel Eğitim Anabilim Dalı

Zihin Engellilerin Eğitimi Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Nurhan CORA İNCE

Temmuz – 2018, xv + 135 Sayfa

Bu araştırmanın amacı, 2017-2018 öğretim yılında Bolu ilinde destek eğitim odası bulunan ilkokullarda ve ortaokullarda, özel gereksinimli öğrencilere destek eğitim odasına eğitim veren öğretmenlerin, öğrencilerin sınıf öğretmenlerinin ve ailelerinin destek eğitim odasında yönelik görüşlerinin belirlenmesidir. Araştırma 2017-2018 öğretim yılında Bolu ilinde destek eğitim odası bulunan 10 okulda, 14 destek eğitim odası öğretmeni, 12 sınıf öğretmeni ve 8 ailenin gönüllü katılımıyla yürütülmüştür. Araştırma da nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmış, veriler yüz yüze görüşmeler yolu ile toplanmıştır. Araştırmada görüşmelerden elde edilen nitel verilerin analizinde kodlama, temalar ve bunların organize edilmesi aşamalarından oluşan içerik analizi yapılmıştır.

Araştırma bulgularına göre; destek eğitim odası öğretmenlerinin görüşlerine bakıldığında, öğretmenlerin yasal düzenlemeler hakkında bilgi sahibi olduğu, öğrencilerinin sınıf içi davranışlarına ilişkin bilgileri öğretmenlerinden öğrendiklerini belirtmişlerdir. Öğretmenlerin destek eğitim odasında yaptığı fiziksel düzenlemeler ile ilgili olarak dikkat dağıtıcı unsurları ortadan kaldırdıkları ve BEP'i uygularken de öğrencilerin devamsız olmasından kaynaklı zorluklar yaşadıklarını belirtmişlerdir.

Destek eğitim odası öğretmenleri, öğretimde soru-cevap yöntemini kullandıklarını, materyal olarak ders kitabı ve kaynak kitaplardan yararlandıklarını belirtmişlerdir. Pekiştireç türlerinden daha çok sözel pekiştireci kullandıklarını ve öğretim sonunda bir değerlendirme yapmadıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenler idarecilerin planlama, işleyiş ve yer gösterme

konularında yardımcı olduklarını, ailelerin ise destek eğitime hiç katkı sunmadıklarını belirtmişlerdir.

Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine bakıldığında da, yasal düzenlemelere yönelik rehber öğretmen ve idareden bilgi aldıklarını, destek eğitim odasındaki eğitime destek vermek için paralel çalışmalar yürüttüklerini belirtmişlerdir. Sınıf öğretmenleri destek eğitim odasındaki fiziksel düzenlemeleri yetersiz bulduklarını, bu odada hangi yöntem ve teknikle ders yapıldığını bilmediklerini de ifade etmişlerdir. Destek eğitim odasında bilgisayar ve akıllı tahtanın olduğunu, kendi sınıflarında fiziksel bir düzenleme yapmadıklarını belirtmişlerdir. Sınıf öğretmenleri de öğretim esnasında öğrencileri motive etmek için basit sorular yönelttiklerini fakat öğretim sonu değerlendirmesi yapmadıklarını belirtmişlerdir. Sınıf öğretmenleri idarecilerin işleyiş ve planlama konusunda yardımcı olduklarını, ailelerinde destek eğitim odasındaki çalışmaları desteklediklerini belirtmişlerdir.

Destek eğitim odası öğretmenleri ve sınıf öğretmenleri, destek eğitim odasında yaşanan sorunlara yönelik fiziksel ortamın uygun olmadığını, ders saatlerinin yetersiz olduğunu ve ders programının uygun olmadığını belirtmişlerdir. Bu sorunlara yönelik çözüm önerisi olarak, destek eğitim odasının fiziksel açıdan iyileştirilmesi, uygun program ve araç gerecin sağlanması gerektiğini belirtmişlerdir. Aileler ise destek eğitim odasının birebir eğitim veren bir yer olduğunu, öğretmenlerin ellerinden gelenleri yaptıklarını, idarecilerin yardımcı olduklarını ve çocuğun destek eğitim aldıktan sonra daha sosyal olduğunu belirtmişlerdir.

Bu çalışmanın sonucunda; öğretmenlerin yasaları bildiği fakat yasalarda belirtildiği işlenişin olmadığı tespit edilmiştir. Destek eğitim odasında görevli olan öğretmenlerin alan bilgisinin yetersiz olduğu, yapılan öğretimlerin uygun öğretim yöntemi ve materyal ile desteklenmediği, öğrencilerin değerlendirilmedikleri görülmüştür. Sınıf öğretmenlerinin ise, kaynaştırma öğrencilerine yeterli uyarılama yapmadıkları, onların ihtiyaçlarına göre öğretim planlamadıkları ve öğrencilerini değerlendirmedikleri görülmüştür. Ailelerin görüşlerinin sonucunda ise verilen destek eğitim hizmetinden memnun oldukları görülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Kaynaştırma, destek özel eğitim hizmetleri, destek eğitim odası, destek eğitim odası öğretmenleri, sınıf öğretmenleri, aileler

ABSTRACT**IDENTIFYING THE TEACHER AND FAMILY VIEWS ON RESOURCE ROOMS
PRACTICES AIMED AT STUDENTS WITH SPECIAL NEEDS**

SEMİZ, Nimet

Master's Thesis

Department of Special Education

Department of Mental Disability Education

Thesis Supervisor: Assistant Dr. Nurhan CORA İNCE

July - 2018, xv + 135 pages

The aim of this research is to determine the views of teachers that educate students with a mental deficiency in resource rooms, the students, class teachers and the students' families about resource rooms at primary and secondary schools that had resource rooms in the province of Bolu in 2017 - 2018 school year. This research was conducted at 10 different schools that had resource rooms in the 2017 - 2018 school year in the province of Bolu, with the voluntary participation of fourteen educational support room teachers, twelve class teachers, and eight families. In this research, of the qualitative research methods semi-structured interview technique had been used and the data had been gathered via face to face interviews. During the analysis of qualitative data that was gathered from the interviews, a content analysis consisting of the process of decoding, themes, and organizing of this data has been made.

According to research findings; when their views are taken into consideration, resource room teachers have indicated that the teachers have knowledge about legislative regulations and that they learn about their students' in-class behavior from class teachers. They have stated that the physical arrangements teachers make in the resource room eliminates the distracting components, and while applying individualized education programs they have faced with hardships as a result of the absence of students.

Resource room teachers have stated that while teaching they are using the question and answer (Q&A) method, and as for materials, they are using textbooks and reference books. Of reinforcer types, they have stated that they mostly use oral reinforcer and that they do not do an evaluation at the end of the instruction period. The teachers have also stated that school administration is helpful in planning, functioning and positioning areas while stating the families do not contribute to educational support at all.

When it comes to looking at the views of class teachers; they have stated that they learn about legislative regulations through either the school counselor or the school administration and that they conducted parallel operations to support the teaching process in the resource room. According to class teachers, the physical arrangements in resource rooms are inadequate, and they also do not have any clue as to what methods or techniques are used to teach in this room. They have stated the existence of a computer and a smartboard in resource rooms while saying there were not any physical arrangements made in their own classrooms. Just as resource room teachers they also ask simple questions to the students in order to raise morale and they also avoid doing an evaluation at the end of the instruction period. Class teachers have stated that the school administration was helpful in functioning and planning areas and that the families are supporting the studies in resource rooms.

Resource room teachers and classroom teachers have stated that the physical area was not suitable for the problems experienced in resource rooms, that the class hours were insufficient, and the curriculum was not suitable. As a solution offered for these problems, they have suggested the improvement of physical arrangements in the resource room, and the provision of a suitable program and necessary equipment. When it came to families, they have stated that the resource room was a place where individualized instruction was provided, that the teachers are doing the best they can, the school administration is helping and after receiving the educational support instruction their child became more sociable.

According to this study's results; it is established that the teachers know the regulations but are not able to follow these regulations due to different reasons. It is seen that the teachers responsible from resource rooms lack in field information, the practiced instruction is not supported with suitable teaching methods and necessary materials, and that the students are not evaluated. In the case of class teachers, it is seen that they are not doing a sufficient adjustment to inclusion students, the teachers are not planning the curriculum around their needs, and that they are not evaluating the students. As the result of the family views, they are satisfied with the educational support service.

Key words: inclusion, special education support services, resource room, resource room teachers, class teachers, families

I. BÖLÜM

1.Giriş

Bu bölümde, problem durumu, problem, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi araştırmanın sayıltıları, araştırmanın sınırlılıkları, araştırmada kullanılan terimler yer almaktadır.

1.1 Problem Durumu

Tüm bireyler birbirinden farklı özelliklere sahiptir. Bu farklılıklar bazen bireyin yaşamında belli alanlarda yetersizlik yaşamasına neden olur. Bu yetersizliklerden dolayı bireyler özel eğitime gereksinim duyarlar. 573 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede "Özel eğitim gerektiren birey", çeşitli nedenlerle, bireysel özellikleri ve eğitim yeterlilikleri açısından akranlarından beklenen düzeyde anlamlı farklılık gösteren birey olarak tanımlanmıştır. (573 KHK, 1997.)

Bireylerin gelişim alanlarında oluşan farklılıklar her bireyin temel hakkı olan eğitim hakkını almalarına engel değildir. Bu bireylerin alacakları eğitimin onların ihtiyaçlarını karşılayan ve kendi kendilerine yeterli bir duruma gelmelerini sağlayacak şekilde düzenlenmiş olması gerekir. Özel gereksinimli çocukların yetersizliklerine göre eğitim ortamlarının düzenlenişinde farklılıklar bulunmaktadır (Ataman, 2009). Ülkemiz de yetersizliğe sahip bireylerin eğitim aldığı ortamlar ayrı eğitim ortamları ve birlikte eğitim ortamları olmak üzere ikiye ayrılmaktadır:

Ayrı eğitim ortamları: Batu ve Kırcaali İftar (2005)'e göre ayrı eğitim ortamları özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin özel eğitime ihtiyacı olmayan akranlarından ayrı olarak, özel eğitim programları ve özel eğitim personeli tarafından sürdürülen eğitim kurumları olarak tanımlanmıştır.

Birlikte eğitim ortamları: Genellikle hafif derecede zihin yetersizliği olan çocuklar için yaygın olarak kullanılan, en az kısıtlayıcı ortam olarak kabul edilen ve normal sınıf olarak isimlendirilen sınıflardır (Sucuoğlu, Kırcaali- İftar, Tekin-İftar, Kaner ve Bakkaloğlu, 2009).

Özel gereksinimli öğrenciler için eğitim ortamları en fazla kısıtlayıcı olandan en az kısıtlayıcı olana doğru sıralandığında ayrı yatılı/gündüzlü özel eğitim okulları en fazla kısıtlayıcı eğitim ortamı olarak belirlenirken, genel eğitim sınıfları en az kısıtlayıcı ortam olarak düşünülmektedir. En az kısıtlayıcı ortam belirlenirken, özel gereksinimli öğrencinin olabildiğince akranları ile bir arada olması hedeflenir. En az kısıtlayıcı ortam, öğrencinin en üst düzeyde başarı göstereceği ortamdır. (Kargın, 2004).

MEB ÖEHY (2008)'ne baktığımızda da özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin, eğitimlerini öncelikle yetersizliği olmayan akranları ile birlikte aynı kurumda sürdürmelerinin sağlanması gerektiği vurgulanmıştır. ÖEHY'nin 23.Maddesinde kaynaştırma yoluyla eğitim; özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin eğitimlerini, destek eğitim hizmetleri de sağlanarak yetersizliği olmayan akranları ile birlikte resmî ve özel; okul öncesi, ilköğretim, orta öğretim ve yaygın eğitim kurumlarında sürdürmeleri esasına dayanan özel eğitim uygulamalarıdır.

Kaynaştırma eğitimi ortamları yetersizliği olan bireylerin özel eğitim hizmetleri sağlanarak normal gelişim gösteren akranları ile bir arada buldukları ortamlardır (MEB, 2008). Kaynaştırma uygulamaları tam zamanlı kaynaştırma, yarı zamanlı kaynaştırma ve tersine kaynaştırma olarak 3 şekilde yapılmaktadır. Ülkemizde kaynaştırma yoluyla eğitim uygulamalarının büyük bir çoğunluğu tam zamanlı kaynaştırma uygulaması şeklinde yapılmaktadır (MEB,2012).

Özel eğitim destek hizmetleri sağlanmadan gerçekleştirilen kaynaştırma ise, özel gereksinimli öğrenciyi sadece normal eğitim sınıfına yerleştirmekten ibarettir. Oysaki ancak gerektiğinde özel gereksinimli öğrenciye ve/veya sınıf öğretmenine destek sağlanarak kaynaştırma uygulaması gerçekleştirildiğinde, kaynaştırmanın tam anlamıyla uygulandığı söylenebilmektedir (Batu, 2000).

Yukarıdaki tanımlar incelendiğinde kaynaştırma uygulamalarının etkili bir biçimde olabilmesi için destek özel eğitim hizmetlerinin de olması gerekmektedir. Çünkü kaynaştırma, özel eğitime ihtiyacı olan bireyin bir sınıfa yerleştirilmesi demek değildir. Kaynaştırma, doğru

ve amacına uygun bir biçimde yapılan, gerekli hizmetlerin sağlandığı ve özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin ihtiyaçlarının karşılandığı eğitim uygulamasıdır.

Özel eğitim destek hizmetleri; genel eğitim sınıfı öğretmenine danışmanlık desteği, işbirlikçi öğretim (co-teaching), ve öğrenciyi sınıftan çekme (pullout) şeklinde sınıflanabilir (Power ve Hyde, 2002). Benzer şekilde bazı araştırmacılar özel eğitim destek hizmetlerini üç şekilde sınıflandırmışlardır. Bunlar, özel eğitim danışmanlığı, sınıf içi yardım, destek eğitim odasıdır (Kargın,2004).

Özel Eğitim Danışmanlığı: Özel eğitim danışmanlığı, dolaylı bir hizmet biçimidir ve üç temel unsurdan oluşmaktadır. Bu üç unsur, danışman, danışan ve hakkında danışıldır. Özel eğitim danışmanlığında, danışan, hakkında danışılana yardımcı olmak için danışmana başvurur. Örneğin, sınıf öğretmeni, kaynaştırılmış özel gereksinimli öğrenciye daha iyi hizmet verebilmek için özel eğitim danışmanına başvurur. Özel eğitim danışmanı, danışmanlık konusunda bilgi ve beceri sahibi özel eğitim öğretmeni ya da rehber öğretmen olabilir (Batu ve İftar, 2011).

Sınıf-İçi Yardım: Salend, (1998)'e göre destek hizmet türünde destek hizmet uzmanı sınıf öğretmenine çeşitli şekillerde yardımcı olabilir. Ancak destek hizmet uzmanı ve sınıf öğretmeni aynı zamanlarda aynı sınıf içinde olacaklarından, çok iyi eşgüdüm içinde çalışmalarını, aynı dili konuşuyor olmaları gerekmektedir. Sınıf-içi yardım sağlayacak olan destek hizmet uzmanı, konuşma terapisti, özel eğitim öğretmeni veya öğrencinin gereksinimine bağlı olarak başka bir uzman olabilir (Akt. Batu,2000). Sınıf içi yardım sürekli ve geçici olmak üzere iki şekilde uygulanmaktadır. Sürekli verilen sınıf içi yardım da destek veren personel sürekli bulunurken, geçici verilen sınıf içi yardımda personel öğretmene belli aralıklarda destek sağlamaktadır.

Bu destek hizmet türü çeşitli şekillerde uygulanabilir. Bu uygulamalardan biri, destek hizmet uzmanı sınıfta kaynaştırma öğrencisiyle ilgilenirken, sınıf öğretmenin sınıfıyla ilgilenmesidir. Bir başka uygulama türü ise, destek hizmet uzmanı sınıfla ilgilenirken, sınıf öğretmenin kaynaştırma öğrencisiyle ilgilenmesidir. Destek hizmet uzmanı, sınıf öğretmeniyle birlikte program hazırlayarak, öğretmene sınıf içinde öğrencileri iki küçük gruba ayırarak programı uygulamasına da, yardımcı olabilir (Kırcaali-İftar, 1998).

Destek eğitim odası: Özel gereksinimli öğrencilere genel eğitim sınıfının dışında özel eğitim ve ilgili hizmetlerin sunulması anlamına gelmektedir (Lott, Hudak ve Scheetz, 1975). 573 sayılı KHK’ de ise kaynak oda, destek eğitim odası olarak ifade edilerek “Kaynaştırma uygulamaları yolu ile eğitimlerine devam eden öğrenciler ile üstün yetenekli öğrencilere ihtiyaç duydukları alanlarda destek eğitim hizmetleri verilme için düzenlenmiş eğitim öğretim ortamları” olarak tanımlanmaktadır.

Destek eğitim odası hizmetinin birçok yararı bulunmaktadır. Öğrencinin ihtiyaçlarının karşılanması, geri kaldığı alanlarda bireysel destek verilmesi ve çeşitli alanlarda özel ilgilenme şansının olması açısından öğrenciye yarar sağlamaktadır. Öğrencilerdeki akademik ve davranış alanlarındaki sorunlar hem sınıf öğretmenlerini hem arkadaşlarını hem de şube öğretmenlerini zorlamaktadır. Destek eğitim odasına giden öğrencilerin akademik alandaki gelişmeleri ve davranışsal yönden uyumlu hale gelmeleri birçok alanda onlara katkı sağlamaktadır. Yetersizliğe sahip öğrencinin destek eğitim odasında eğitim almasının psikolojik yönden de değişim yaşayacağı öngörülmektedir. Başarma hissini yaşayan öğrencinin kendine olan özgüveni artacak, arkadaşları ile olan iletişimi gelişecek ve toplumda kabul edilen bir birey olmasını sağlayacaktır (Ünal, 2008).

Kaynaştırma uygulamalarına baktığımızda destek özel eğitim hizmetlerinden olan destek eğitim odasının payının büyük olduğunu görmekteyiz. Bu sebeple kaynaştırma uygulamalarındaki başarının destek eğitim odasındaki başarı ile eşgüdümlü gittiğini söyleyebiliriz. Okullardaki destek eğitim odası uygulamalarının doğru uygulanmadığı takdirde kaynaştırma da hedeflenen başarıya ulaşılması mümkün olmayacaktır.

Destek eğitim odası uygulamalarında kimi sorunlarla da karşılaşmaktadır. Destek eğitim odasının başarısını etkileyen problemler arasında; programdan beklenen başarının bilinmemesi, öğrencilerin bu eğitimi kabullenememesi, idarecilerin ilgisizliği, personeller arasındaki iletişimsizlik ve fiziksel olanakların uygun olmaması öngörülmektedir (McNamara, 1986).

Literatür taramasında, Türkiye’de destek eğitim odası ile ilgili yapılan şu çalışmalara ulaşılmıştır. Şafak (2005), Görme yetersizliğinden etkilenmiş öğrenci için kaynaştırmaya yerleştirilmiş ve gezici öğretmen tarafından destek eğitim almasının akademik alanda ve görme yetersizliğine bağlı sınırlılıklarından üstesinden gelmede etkili olup olmadıklarını incelemiş ve öğrencinin performansına göre uygulanan programın öğrenciye katkı sağladığını ifade etmiştir. Ünal (2008), birlikte eğitim ortamına yerleştirilmiş zihinsel engelli öğrencilerin, akademik

alanlarda yapabildiklerine göre desenlenen eğitim planlarının, destek eğitim odasında özel eğitim öğretmeni tarafından uygulanmasının etkililiğini araştırmış ve destek eğitim odasının etkili olduğu izlenimine varmıştır. Akdemir Okta (2008), 24 işitme engelli öğrenci ve öğretmenlerine sağlanan destek özel eğitim hizmetlerini belirlemek amacı ile yapılan betimsel çalışma da işitme engelli öğrencilere gerekli destek özel eğitim hizmetleri sağlanmadığı ve öğretmenlerinin de destek özel eğitim hizmetlerine ihtiyaç duyduklarını tespit etmiştir. Çulha (2010), ise zihinsel yetersizliği olan ilköğretim okulu dördüncü sınıf kaynaştırma öğrencilerine yabancı dil öğretiminde eşzamanlı ipucuyla sunulan bireysel destek eğitimin etkililiği araştırmış ve bireysel destek eğitimin etkili olduğu sonucuna varmıştır. Konukman (2010), tarafından yapılan araştırmada, birlikte eğitim ortamına yerleştirilmiş zihinsel yetersizliği olan öğrenciye özel eğitim hizmetiyle akademik alanlarda yapabildikleri dikkate alınarak hazırlanmış öğretim planlarının, sınıf öğretmeni tarafından uygulanmasının, akademik derslerde öğrencinin öğretim amaçlarını gerçekleştirmesinde etkili olup olmadığını araştırılmış ve hazırlanan öğretim planlarının özel eğitim hizmetiyle sınıf öğretmeni tarafından uygulanmasının öğrencinin amaçları gerçekleştirmesinde etkili olduğunu bulmuştur. Akay (2011), tarafından yapılan araştırmada, kaynaştırma ortamında eğitimine devam eden işitme engelli ilköğretim öğrencilerine sunulan destek eğitim odası sürecinin incelemiş ve öğrencilerin akademik, sosyal ve iletişimsel davranış ve becerilerinde gelişme göstermiş oldukları gözlenmiştir. Ünay (2012), tarafından yapılan araştırmanın amacı da, bireysel destek eğitiminin kaynaştırma öğrencilerinin matematik başarıları ve öz yeterlilik algıları üzerindeki etkililiğini ortaya koymaktır. Araştırma bulgularına göre, kaynaştırma öğrencilerine destek eğitim odasında verilen matematik eğitiminin genel eğitim sınıfına göre öğrencilerin matematik başarılarını anlamlı ölçüde arttırdığı bulunmuştur. Kış (2013) , tarafından gerçekleştirilen araştırma da, Bolu ilinde özel eğitim sınıflarının bulunduğu ilköğretim okullarında görev yapan rehber öğretmenler ile özel eğitim sınıflarında görevli öğretmenlerin destek eğitim odası uygulamalarına ilişkin görüş ve önerileri alınmış olup elde edilen verilerde rehber öğretmenler ile özel eğitim sınıflarında görevli öğretmenlerin destek eğitim odası uygulamalarını yararlı buldukları, ancak okullarındaki uygulamalarda karşılaştıkları sorunların öğretmenler, müfettişler, öğrencilerin aileleri ve öğrencilerle ilgili olduğunu ifade etmişlerdir. Son olarak Aydın (2015), tarafından yapılan araştırmada, zihinsel yetersizliğe sahip öğrencilere destek eğitim odasında verilen eğitim hizmetlerine ilişkin öğretmenlerin görüşleri alınmıştır. Araştırma bulgularına göre; öğretmenler, destek eğitim odasının fiziksel özellikleriyle ilgili destek eğitim odalarının uygun bir konumda ve yeterli bir büyüklüğe sahip olduğunu ancak destek eğitim odalarının özellikle ses yalıtımı konusunda yetersiz olduğunu, destek eğitim odası içerisinde

olması gereken araç-gereç ve eğitim materyallerinin öğrencilerin yaşına, performansına ve yetersizliklerinin türüne uygun olarak temin edilmediğini belirtmişlerdir.

Literatür taraması sonucunda, destek eğitim odasıyla ilgili yapılan çalışmalara baktığımızda daha çok destek özel eğitim hizmetlerinin ve destek eğitim odasında yapılan bireysel eğitimlerin öğrenciler üzerindeki etkileri üzerine vurgu yapıldığı görülmektedir. Bu araştırmaların genel sonuçlarında da destek eğitim odasında yapılan eğitimlerin öğrencilere olumlu yönde etkisi olduğunu, öğretmenlerin destek eğitim hizmetlerine ihtiyaç duyduğunu görmekteyiz. Ancak Türkiye’de destek eğitim odası uygulamalarına ilişkin destek eğitim odası öğretmeni, sınıf öğretmeni ve ailelerin görüşlerinin alınıp karşılaştırıldığı nitel bir çalışma yapılmamıştır. Araştırma bu açıdan gerekli görülmüştür. Ayrıca araştırma da destek eğitim odasının farklı görüşler incelenerek ele alınması ve yorumlanması sebebi ile önem taşımaktadır. Bu nedenle bu çalışmanın yapılmasına gereksinim duyulmuştur.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı: 2017-2018 öğretim yılında Bolu ilinde destek eğitim odası bulunan ilkokullarda ve ortaokullarda, özel gereksinimli öğrencilere destek eğitim odasında eğitim veren öğretmenlerin, öğrencilerin sınıf öğretmenlerinin ve ailelerinin destek eğitim odasına yönelik görüşlerinin belirlenmesidir. Bu genel amaç doğrultusunda şu sorulara yanıt aranacaktır.

Alt Amaçlar:

- 1- Destek eğitim odası öğretmenlerinin destek eğitim odasındaki eğitimsel uygulamalara ilişkin görüş ve önerileri nelerdir?
- 2- Destek eğitim alan öğrencinin sınıf öğretmeninin destek eğitim odasındaki eğitimsel uygulamalara ilişkin görüş ve önerileri nelerdir?
- 3- Destek eğitim odasında eğitim alan öğrencinin ailesinin destek eğitim odasındaki eğitimsel uygulamalara ilişkin görüş ve önerileri nelerdir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Son yıllarda düzenlenen yasalar ve yönetmeliklerde destek özel eğitim hizmetlerine verilen önemin daha da arttığını görmekteyiz. ÖEHY' nde okul ve kurumlarda, yetersizliği olmayan akranlarıyla birlikte aynı sınıfta eğitimlerine devam eden özel eğitime ihtiyacı olan öğrenciler ile üstün yetenekli öğrenciler için özel araç gereçler ile eğitim materyalleri sağlanarak özel eğitim desteği verilmesi amacıyla destek eğitim odası açılacağı belirtilmektedir (MEB,2006). Ancak bu yönetmeliğin ne kadarının uygulanabildiği tartışma konusudur. Araştırmanın yasaların ne kadar uygulanabildiğini hakkında değerlendirme sağlayacağı düşünülmektedir.

Destek eğitim odalarında eğitim faaliyetlerinin ne olduğu, yapılan öğretimlerin uygun yöntem ve teknikler ile yapılıp yapılmadığı, araç gereç ve materyal kullanımı konusunda nerelerde olduğu gibi birçok farklı sonuç yönde sonuca varılacağından ilgili diğer kişilere de ışık tutacaktır. Bu araştırma sonucunda destek eğitim odası öğretmenleri, sınıf öğretmenleri ve aileler ile yapılan görüşmelere göre alınan tedbirler sayesinde gerek öğretmenler gerekse idareci ve veliler destek eğitim odasında yapılan uygulamaların nasıl yapılması gerektiği konusunda bilgilendirilerek destek eğitim odası çalışmalarının nitelikli bir şekilde uygulanmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Ülkemizde böyle bir çalışmanın yapılması, kaynaştırma ortamında eğitime devam eden öğrencilerin öğretmenlerinin ve ailelerinin görüşleri doğrultusunda nasıl bir plan ve program dahilinde, hangi şartlarda eğitim aldığı konusunda aydınlatıcı bilgilere ulaştıracaktır.

Kaynaştırma uygulamalarının en önemli unsurlarından biri destek özel eğitim hizmetleridir. Ülkemiz de ise en çok destek eğitim odasından yararlanıldığı görülmektedir. Böyle bir araştırmanın yapılması, kaynaştırma ortamında eğitime devam eden öğrencilerin hem destek eğitim odası öğretmenlerinin, hem sınıf öğretmenlerinin hem de ailelerinin görüşlerinin alınması bakımından önemlidir. Bu araştırma sonucunda destek eğitim odasına öğretmenlerin ve ailelerin bakış açıları, bilgi düzeyleri ve ne derecede yararlı oldukları gibi fikirlerin ortaya çıkacağı umulmaktadır. Bu sayede de destek eğitim odasının düzenlenmesi ve gerekli çalışmaların yapılabilmesi açısından bir ışık tutacağı ve alan yazısına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.4. Sayıtlar

1. Görüşme yapılan sınıf öğretmenlerinin ve destek eğitim odası öğretmenlerinin, görüşme formuna verdikleri cevapların doğru ve yansız olduğu varsayılmıştır.

2. Görüşme yapılan ailelerin görüşme formuna verdikleri cevapların doğru ve yansız olduğu varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

1.Araştırma Bolu ilindeki destek eğitim odası bulunan ilk ve ortaokullarda, hafif düzeyde zihinsel yetersizliğe sahip öğrencilere destek eğitim odasında eğitim veren destek eğitim odası öğretmeni, sınıf öğretmeni ve aileleri ile sınırlıdır.

2.Araştırma 2017-2018 öğretim yılında Bolu ilinde destek eğitim odası bulunan 10 okul ile sınırlıdır.

3.Araştırma bu 10 okuldaki 14 destek eğitim odası öğretmeni, 12 sınıf öğretmeni ve 8 aile ile sınırlıdır.

4.Araştırma katılımcıların gerekli görüş ve düşünceleri ile sınırlıdır.

5.Araştırma katılımcılara sorulan sorularla sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Özel Gereksinimi Olan Bireyler: Öğrenme ve/ve ya davranış problemleri gösteren çocukları, bedensel özelliği ya da duyuşsal yetersizliği olan çocukları olduğu kadar üstün ya da özel yetenekli çocukları da içine alan kapsamlı bir terimdir (Eripek, 2007)

Destek eğitim hizmeti: Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin tıbbî ve eğitşel değerlendirme ve tanılama sonucunda belirlenen eğitim ihtiyaçları doğrultusunda kendilerine, ailelerine, öğretmenlerine ve okul personeline uzman personel, araç-gereç, eğitim ve danışmanlık hizmetleri sağlama anlamına gelmektedir (MEB, 2006).

Destek eğitim odası: Tam zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitimlerine devam eden öğrenciler ile özel yetenekli öğrencilere ihtiyaç duydukları alanlarda destek eğitim hizmetleri verilmesi için düzenlenmiş ortamı ifade eder (MEB, 2018).

II. BÖLÜM

2.Kuramsal Temeller ve İlgili Araştırmalar

2.1. Kuramsal Temeller

2.1.1. Özel Gereksinimli Bireyler ve Özel Eğitim

Her çocuk ihtiyaçları göz önüne alındığında birçok farklı gereksinimlere ihtiyaç duymakta ve buna bağlı olarak eğitim gereksinimleri değişmektedir. Özel eğitim boyutu ile baktığımızda ise özel gereksinimli çocuklar bireysel farklılıkları nedeniyle ek desteğe ihtiyaç duyan bireyler olarak tanımlanabilir. Yine başka bir tanıma baktığımızda özel gereksinimli bireyler bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal özellikleri yönünden akranlarından farklı gereksinimleri olan bireyler olarak tanımlanmaktadır (Kargın, 2004).

Özel gereksinimli bireylerin toplumun bir parçası olarak yaşamlarını sürdürmelerinin temelinde, eğitimlerinde fırsat eşitliğinden yararlanmaları yer almaktadır (Kırcaali-İftar ve Batu, 2005). Bu bireylerin fırsat eşitliğinden faydalanmaları için yaşadıkları farklılıklara yönelik özel bir eğitim almaları gerekmektedir. Özel eğitim ise bireylerin toplum içindeki rollerini gerçekleştiren, başkalarıyla iyi ilişkiler kurmasını sağlayan, işbirliği içinde çalışabilen, çevresine uyum sağlayabilen, kendi kendilerine yeterli duruma gelmeleri için temel yaşam becerilerini geliştirmelerine uygun eğitim programları ile özel yöntem, araç gereç ve personel sağlayarak ilgi, ihtiyaç ve yetenekleri doğrultusunda üst öğrenime ve hayata hazırlanmalarını amaçlar (Cavkaytar ve Diken, 2005).

ÖEHY' nin 4. Maddesinin (y) bendinde özel eğitim, “Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin eğitim ve sosyal ihtiyaçlarını karşılamak için özel olarak yetiştirilmiş personel, geliştirilmiş eğitim programları ve yöntemleri, bu bireylerin tüm gelişim alanlarındaki özellikleri ile akademik disiplin alanlarındaki yeterliliklerine dayalı olarak uygun ortamlarda sürdürülen eğitimi” olarak tanımlanmaktadır. Alan yazında yapılan tanımlara baktığımızda pek çok farklı tanımla karşılaşabiliriz. Eripek (2013)' e göre özel eğitim; “engelli bireylerin bağımsız yaşama olasılıklarını en üst düzeye çıkarmayı hedefleyen, bireysel olarak planlanan, sistematik olarak uygulanan ve dikkatli bir biçimde değerlendirilen öğretim hizmetlerinin

bütünüdür.” Bu tanımlara bakıldığında Amerika Birleşik Devletlerindeki çeşitli yasalar ve tanımlarla örtüştüğünü görmekteyiz (Melekoğlu, Çakıroğlu, ve Malmgren, 2009).

2.1.2. Özel Eğitimin Amaçları ve İlkeleri

2.1.2.1. Özel Eğitimin Amaçları

Genel olarak ele alındığında özel eğitimin amacı özel eğitim gerektiren bireylerin bağımsız yaşama hazırlanmalarına yardımcı olmaktır (Cavkaytar, 2005). MEB ÖEHY'nin 5. maddesinde de özel eğitimin amaçları şu şekilde sıralanmıştır;

MADDE 5 – (1) Özel eğitim, Türk Millî Eğitiminin genel amaç ve temel ilkeleri doğrultusunda, özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin;

- a) Toplum içindeki rollerini gerçekleştiren, başkaları ile iyi ilişkiler kuran, iş birliği içinde çalışabilen, çevresine uyum sağlayabilen, üretici ve mutlu bir vatandaş olarak yetişmelerini,
- b) Toplum içinde bağımsız yaşamaları ve kendi kendilerine yeterli bir duruma gelmelerine yönelik temel yaşam becerilerini geliştirmelerini,
- c) Uygun eğitim programları ile özel yöntem, personel ve araç-gereç kullanarak; eğitim ihtiyaçları, yeterlilikleri, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda üst öğrenime, iş ve meslek alanlarına ve hayata hazırlanmalarını, amaçlar (MEB, 2006; ÖEHY Değişiklik: 21.7.2012/ R.G. : 28360)

2.1.2.2. Özel Eğitimin İlkeleri

MEB ÖEHY' nin 6. Maddesinde özel eğitim ilkeleri şu şekilde sıralanmıştır.

MADDE 6 – (1) Türk Millî Eğitiminin genel amaç ve temel ilkeleri doğrultusunda özel eğitimin temel ilkeleri şunlardır;

- a) Özel eğitime ihtiyacı olan tüm bireyler; eğitim ihtiyaçları, ilgi, yetenek ve yeterlilikleri doğrultusunda ve ölçüsünde özel eğitim hizmetlerinden yararlandırılır.
- b) Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin eğitimine erken yaşta başlanır.
- c) Özel eğitim hizmetleri, özel eğitime ihtiyacı olan bireyleri sosyal ve fiziksel çevrelerinden mümkün olduğu kadar ayırmadan planlanır ve yürütülür.
- ç) Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin, eğitim performansları dikkate alınarak, amaç, içerik ve öğretim süreçlerinde ve değerlendirmede uyarlamalar yapılarak, akranları ile birlikte eğitilmelerine öncelik verilir.
- d) Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin her tür ve kademedeki eğitimlerinin kesintisiz sürdürülebilmesi için, rehabilitasyon hizmetlerini sağlayacak kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapılır.

- e) Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin bireysel yeterlilikleri ve tüm gelişim alanlarındaki özellikleri ve akademik disiplin alanlarındaki yeterlilikleri dikkate alınarak, bireyselleştirilmiş eğitim planı geliştirilir ve eğitim programları bireyselleştirilerek uygulanır.
- f) Ailelerin, özel eğitim sürecinin her boyutuna aktif olarak katılımları ve eğitimleri sağlanır.
- g) Özel eğitim politikalarının geliştirilmesinde, üniversitelerin ilgili bölümleri ve özel eğitime ihtiyacı olan bireylere yönelik etkinlik gösteren sivil toplum kuruluşları ile iş birliği içinde çalışılır.
- ğ) Özel eğitim hizmetleri, özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin, toplumla etkileşim ve karşılıklı uyum sağlama sürecini kapsayacak şekilde planlanır.

Bütün bu ilkeler göz önünde bulundurularak özel eğitim gereksinimi olan bireylerin de zorunlu eğitime devam edebilmeleri ve özel eğitimden yararlanabilmeleri için özel eğitim hizmetleri yönetmeliğinde belirtildiği şekilde tanılanmalarını ve tanılanmaları sonucunda kendileri için uygun olan bir etiketle adlandırılmalarını gerektirmektedir. Yetersizlikleri onaylanan bu öğrencilerin zorunlu eğitimden yararlanabilmeleri için yetersizliklerine göre ayrı ya da genel eğitim ortamlarından birine yerleştirilmeleri gerekmektedir (Özyürek, 2009).

2.1.3. Eğitim Ortamları

Yetersizliği olan öğrenciler yetersizlikten etkilenme düzeyine göre yetersizliği olmayan yaşlılarıyla birlikte ya da ayrı eğitim ortamlarında eğitim almaktadır (Özyürek, 1990). Aynı yetersizlik gruplarına hizmet veren ayrı eğitim düzenlemeleri, özel eğitim okulları; birlikte eğitim düzenlemeleri ise genel eğitim okullarında gerçekleştirilmektedir (MEB, 2006).

ÖEHY'nin 4. Maddesinin (ü) bendine bakıldığında eğitim ortamları “Özel eğitime ihtiyacı olan bireylere hizmet veren, özel olarak yetiştirilmiş personelin bulunduğu, geliştirilmiş eğitim programları ve yöntemlerin uygulandığı, Bakanlığa bağlı her tür ve kademedeki yatılı ve gündüzlü resmî ve özel okul ve kurumları” olarak tanımlanmıştır ((MEB, 2006; ÖEHY Değişiklik: 21.7.2012/ R.G.: 28360).

2.1.3.1. Ayrı Eğitim Ortamları

Batu ve Kırcaali-İftar (2005)' e göre ayrı eğitim ortamları “Özel eğitim gereksinimi olan bireylerin özel eğitim gereksinimi olmayan akranlarından ayrı olarak, özel eğitim programları ve özel eğitim personeli tarafından gerçekleştirilen eğitim kurumları” olarak tanımlanmıştır. Bu ortamlar hastane ve evde öğretim, özel eğitim kurum ve okulları, normal okul bünyesindeki özel eğitim sınıflarıdır (Kargın, 2010).

Hastane ve evde öğretim: “Uzun süreli hastanede kalmak zorunda olan öğrencilerin eğitim ve öğretimden geri kalmaması için yapılan düzenlemedir. Okula devamsızlık nedeni ile oluşan sınırlılıkları önlemek ve hizmetleri normalleştirmek için yer verilen düzenlemedir” (Özyürek, 2009). Evde eğitim ise uzun süre evde kalmak zorunda kalan öğrencilerin, devamsızlık nedeniyle eğitim ve öğretimden geri kalmaması için yapılan eğitim düzenlemesidir (Özyürek, 2009).

Özel eğitim kurum ve okulları: Bu okullar özellikleri benzer olan bireyler için oluşturulmuş olan okullardır (Sucuoğlu ve diğer, 2009). Özyürek (2009)'a göre özel eğitim okulları, okula gelebilmesi için gerekli ulaşım önlemlerinin alındığı, mimari düzenlemelerin, araçların, gerekçelerin ve özel eğitim hizmetlerinin sağlandığı eğitim ortamıdır.

Normal eğitim veren okullardaki özel eğitim sınıfları: KHK/ 573'deki 20. Madde de “Durumları ayır bir sınıfta eğitilmeyi gerektiren öğrenciler için özür ve özelliklerine göre okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim okullarında özel eğitim sınıfları açılır.” kararı yer almaktadır. Bu sınıflar özel gereksinimli öğrencilere normal eğitim okullarında eğitim alma fırsatı sağlar.

2.1.3.2. Birlikte Eğitim Ortamı

Normal sınıf düzenlemelerini kapsamaktadır. Birlikte eğitim ortamları, düzenleme yapılmadan öğrencinin akranlarıyla eğitildiği birlikte eğitim ortamı ve düzenlemelerin yapıldığı ve gerekli destek hizmetlerin sağlanmasının gerektiği kaynaştırma ortamıdır (Konukman, 2010). Ayrı eğitim ortamları özel gereksinimle öğrencileri toplumdaki uzaklaştırdığı için T.C. Anayasası'nın ve 573 Sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'deki ilkeler göz önünde bulundurularak özel eğitim gerektiren öğrencilerin eğitimlerine eğitsel performansları dikkate alınarak, amaç, içerik ve öğretim süreçlerinde uyarlamalar yapılarak kendi akranlarıyla normal sınıflarda devam etmelerine öncelik verilmektedir. Bu önceliğin sonucu olarak kaynaştırma eğitimi uygulaması ortaya çıkmıştır.

2.1.4. Kaynaştırma

Dünyada ve Türkiye’deki çağdaş gelişmeler doğrultusunda her bireye eğitimde de eşit hak, fırsat ve imkânın verilmesi insanlığın gereği olarak kabul görmektedir. Özel gereksinimli bireylerin, normal gelişim gösteren bireylerle aynı eğitim fırsatlarına ulaşabilmesinin, yaşlıları ile aynı ortamda eğitim almaları ile sağlanabileceği, bununda en az kısıtlayıcı ortam olan, normal okulların, normal sınıflarında uygulanan, “Kaynaştırma Eğitimi Uygulamaları” ile gerçekleşebileceği görüşü eğitim politikaları ve uygulamalarında kabul görmektedir (Cankaya ve Korkmaz, 2012).

Kaynaştırma eğitimi, dinsel ya da etnik azınlıklara sahip bireyler, bulaşıcı hastalığa sahip olan bireyler veya en az bir engeli olan bireyler gibi herhangi bir farklılığı olan bireyler için okullar tarafından öğrenme fırsatlarının sunulmasını içeren bir süreçtir (UNESCO, 2008). Sebba ve Sachdev (1997)’ ye göre kaynaştırma eğitimi ise “Birey olarak tüm öğrencilerine eşitlik ve fırsat tanıyabilmek için, eğitim okullarının mevcut müfredat programını ve araç gereçlerini yeniden düzenleyerek yanıtıma süreci” olarak tanımlanmıştır (Akt. Frederickson ve Cline, 2002). Bir başka tanıma göre de kaynaştırma, sınıf öğretmenine ve öğrenciye ihtiyaç duyduğu destek eğitim hizmetlerinin verilmesi şartıyla özel gereksinimle öğrencinin eğitimini genel eğitim sınıfında yürütülmesi şeklinde tanımlanmaktadır (Kargın, 2010).

Bütün bu tanımlardan yola çıkılarak kaynaştırma eğitiminin özel gereksinimli bireylerin eğitiminde fırsat eşitliğinin sağlanmasında, bu bireylerin eğitime katılımını artırmada ve engelli veya normal tüm öğrencilerin okulun değerli bir parçası olduğu fikrini benimsemekte büyük bir öneme sahip olduğu görülmektedir.

2.1.4.1. Kaynaştırma Uygulamalarının Önemi

Kaynaştırma eğitiminin temel felsefesi sınıftaki tüm çocukların öğrenmelerine yardımcı olarak her çocuğun potansiyeli doğrultusunda sınıf ortamında yararlanmasını sağlamaktır. Kaynaştırma sınıflarında çocuklar kendi öğrenme hızları ve stillerine göre öğrenirken öğretme-öğrenme ortamına anlamlı bir şekilde katılmalarına fırsat verilmektedir. Okullar çocukların sosyal becerileri ve arkadaşlık ilişkilerini kazanabilecekleri en önemli yerlerdir. Dolayısıyla çocukların engeli olanlar ve olmayanlar birbirlerinde sosyal beceri ve toplumsal ilişkileri öğrenmektedirler (Vaidya ve Zaslavsky, 2000).

Kaynaştırmadaki eğitim programları, genellikle öğrencinin ihtiyaçlarını tanımlayarak ve dâhil edildiği ortamlarda hangi hizmetlere ve desteğe gereksinimi olduğunu saptayarak oluşturulur. Öğretmenler, özel gereksinimli öğrencilere akranlarıyla aynı fırsatları ve deneyimleri sağlamaya yardım etmeli, bununla birlikte gerekli görölen yerlerde öğretimsel uyarlamalar yapmalıdır (Bauer ve Kroeger, 2004). Bunların sonucunda normal gelişim gösteren çocuklarla, engelli çocukların, birbirleri ile etkileşimlerinin, iletişim ve sosyal becerilerinin daha etkili biçimde geliştiği, engelli çocuklarla etkileşim sonucunda normal gelişim gösteren çocuklarında kendilerine olan saygılarının arttığı gözlenmektedir (Güven ve Aydın, 2007).

2.1.4.2. Kaynaştırmanın Amacı

Kaynaştırma/ bütünleştirme yoluyla eğitimin amacı; özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin her tür ve kademedede diğer bireylerle karşılıklı etkileşim içinde bulunmalarını ve eğitim amaçlarını en üst düzeyde gerçekleştirmelerini sağlamaktır (Meb Genelge, 2017). Eşit eğitim fırsatı ilkesi göz önünde bulundurularak, normal eğitim ortamlarında özel gereksinimli öğrencinin bireysel eğitim programları hazırlanarak gereksinimlerinin en üst düzeyde karşılanabildiği, yeterli süre boyunca yaşlılarıyla birlikte olabildiği, kaynaştırma uygulamaları yasa ve yönetmeliklerle düzenlenerek özel gereksinimli bireylerin en üst düzeyde faydalanması amaçlanmıştır (Yigen, 2008).

Kaynaştırma eğitiminin temel amacı ise sosyal sınıf, ekonomik durum, ırk, cinsiyet, dil, din, etnik köken ve yeteneğe yönelik olumsuz tutumları ve farklılığa tepkiyi ortadan kaldırmaktır (UNESCO, 2008). Sonuç olarak alan yazın çalışmalarına bakıldığında kaynaştırma eğitiminin amacı, bireysel farklılıklara yönelik her türlü olumsuz tutum ve davranışları ortadan kaldırarak, özel gereksinimli bireylerin yaşlılarıyla birlikte bütün gelişim alanlarında en üst düzeyde desteklenerek topluma dâhil edilmesidir.

2.1.4.3. Kaynaştırmanın İlkeleri

Yasal düzenlemeler, araç gereç, kaynak, destek hizmetler ve kurumlar arasında etkin işbirliği, kaynaştırma uygulamasının başarısında büyük bir öneme sahiptir. Kargın (2004)'e göre genel ilkelerin yerine getirilmesi aşağıdaki ilkelere bağlıdır;

1. Öncelikle başta okul müdürü olmak üzere tüm okul çalışanları, özel gereksinimli öğrencilere karşı kabul edici ve destekleyici tutumlar sergilemelidirler.
2. Sınıf öğretmenlerinin tutumları, kaynaştırmanın başarısında ikinci önemli öge olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğretmenler çocukların eğitiminden sorumlu olan bireylerdir.
3. Genel eğitim sınıfları, tüm öğrencilerin gereksinimlerini karşılayacak, öğrenmelerini kolaylaştıracak biçimde düzenlenmelidir.
4. Genel eğitim sınıflarında tüm öğrenciler, birlikte öğrenme, oynama, eğitimsel ve sosyal etkinliklere katılma fırsatlarına sahip olmalıdırlar.
5. Kaynaştırma sınıfındaki diğer öğrenciler özel gereksinimli öğrenci hakkında bilgilendirilmelidirler.
6. Kaynaştırma eğitiminin başarıyla uygulanabilmesi için genel eğitim sınıfındaki özel gereksinimli öğrenciye ve öğretmene, gereksinimlerine yönelik destekleyici özel eğitim hizmetlerinin sağlanması gerekmektedir.
7. Sınıftaki tüm öğrenci velileriyle işbirliği sağlanmalıdır.

2.1.4.4. Kaynaştırmanın Türleri

Kaynaştırma eğitimini incelendiğinde tam zamanlı kaynaştırma, yarım zamanlı kaynaştırma ve tersine kaynaştırma olmak üzere üç farklı türü bulunmaktadır.

2.1.4.4.1. Tam Zamanlı Kaynaştırma

Özel gereksinimli öğrencilerinin kaydının normal sınıfta olduğu; bireyin tüm gün boyunca normal sınıfta, normal sınıf öğretmeninden eğitim aldığı durumudur. Bu durumda sınıf öğretmenleri öğrencinin tüm gereksinimlerini karşılamakla sorumludur. Ancak, öğrenci gereksinimlerine bakılarak, destek özel eğitim hizmeti alabilir (Batu ve İftar, 2011). Kaynaştırma öğrencisinin aynı sınıfta eğitim görmesi ve sosyal açıdan bütünleşmesi için; özel eğitim destek hizmetlerinin olması, özel araç-gereç ve materyallerin sağlanması gerekmektedir (Aydın,2015). Ülkemizdeki kaynaştırma yolu ile eğitim uygulamalarının büyük çoğunluğu tam zamanlı kaynaştırma uygulaması yolu ile yapılmaktadır (MEB, 2012).

2.1.4.4.2. Yarım Zamanlı Kaynaştırma

Öğrencilerin kaydı özel eğitim sınıfındadır. Öğrencilerin başarılı olabilecekleri derslerde ve sosyal etkinliklerde derslere normal sınıflarda akranlarıyla birlikte katılmalarıdır (Topçu ve Katılmış, 2013). Bir başka tanıma baktığımızda ise; “Özel gereksinimli öğrencinin kaydının özel sınıfta olduğu; çocuğun başarılı olabileceği derslerde kaynaştırma sınıfından eğitim aldığı durumdur. Kaynaştırmanın bu şekilde uygulanması çok yaygın görülmemekle birlikte, uygulandığında yararlarının çok olacağı düşünülen bir kaynaştırma uygulaması şeklindedir (Batu ve Kırcaali-İftar, 2011).

2.1.4.4.3. Tersine Kaynaştırma

Yetersizlikleri olmayan bireyler istekleri doğrultusunda özellikle okul öncesi eğitimde, çevresindeki kaynaştırma uygulaması yapan bir özel eğitim okulundaki sınıfa kayıt yaptırmaları durumudur (MEB, 2008).

2.1.4.5. Kaynaştırma Eğitiminin Yararları

Kaynaştırma uygulamalarının en önemli yararı özel gereksinimli çocuğa yöneliktir. Kaynaştırma özel gereksinimli çocuğun, yakın çevresindeki yaşlılarını ve yetişkin bireyleri gözlemleyerek davranışlarının şekillenmesini, toplumsal yaşamda diğer bireylerle birlikte oldukları oranda toplumun beklentilerine uygun davranışlar edinmelerini sağlar (Eripek, 1986). Kırcaali- İftar (2012)’e göre, kaynaştırma eğitiminin normal gelişim gösteren öğrencilerin özel gereksinimli bireylere model olmasını ve böylelikle özel gereksinimli öğrencilerin içinde yaşadıkları toplumla bütünleşmelerini kolaylaştırdığını belirtmiştir. Kaynaştırma eğitiminin özel gereksinimli öğrencilere yararları şu şekilde özetlenebilir;

- Bireyselleştirilmiş eğitim programları aracılığı ile kapasite ve öğrenme hızına uygun eğitim alırlar.
- Özelliklerine uygun eğitsel, sosyal ve fiziksel ortamlar düzenlendiği için uyum, başarı ve kendilerine güven kazanırlar.
- Destek eğitimi sayesinde zayıf yönlerini kısa sürede yeterli hale getirebilirler.

- Kendine güven, takdir edilme, cesaret, sorumluluk, bir işe yarama duygusu gibi sosyal değerler dizgesi gelişir. Sosyal bütünleşmeleri kolaylaştırır.
- Kaynaştırma ortamlarında olumsuzdan çok, olumlu davranış gösterme frekansları artar.
- Model olma ve özdeşim kurmaları kolaylaştırır.
- İletişim, işbirliği, kabullenme, ortak yaşam becerileri edinirler.
- Algı sistemi ve öğrenme özelliklerine uygun yöntem teknik araç ve gereçlerin kullanılması sayesinde öğrenmeleri pekişir.
- Eğitim programlarına ek olarak aile eğitimi, sosyal, kültürel, serbest zaman etkinlikleri sayesinde bütünsel gelişimleri kolaylaştırır (Salend, 2001).

Özel gereksinimli bir öğrencinin kaynaştırma eğitimi alması söz konusu olduğunda çoğunlukla ilk akla gelen bu durumun özel gereksinimli bireye ne gibi yararlar sağlayacağı ve bu durumdan diğer öğrencilerin nasıl etkileneceği olmaktadır (Salend, 2001; Wolery ve Wilbers, 1994). Oysaki kaynaştırma eğitiminin yararları sadece buna ihtiyacı olan öğrenci ile kısıtlı değildir. Bunların yanı sıra, ötekini tanıma adına özel gereksinimi olmayan öğrencilere, sınıf öğretmenlerine, özel gereksinimli olan ve olmayan öğrencilerinde ailelerine faydası çok fazladır (Topçu ve Katılmış, 2013).

Kaynaştırma sınıfındaki normal öğrenciler kaynaştırma uygulamalarıyla birlikte bireyler arasında var olan farklılıklara karşı daha hoşgörülü olmayı öğrenirler ve işbirliği ile yardımlaşma becerilerini arttırırlar (Kırcaali – İftar, 2012). Ayrıca liderlik, model olma ve sorumluluk duyguları gelişmesiyle birlikte kendilerinde var olan yetersizlikleri görüp bunları giderme davranışları sergileme becerilerini de kazanırlar (Atkın, 2013).

Kaynaştırma uygulamaları içerisinde yer alan normal gelişim gösteren öğrencilerin ailelerinde ve yakın çevrelerinde özel gereksinimli bireylerle ilgili bir yaşantıları yoksa, kaynaştırma ortamına dahil edilmeleri ile birlikte ileriki hayatlarında birçok ortamda karşılaşılabilecekleri özel gereksinimli çocukları önceden tanıma ve onları daha iyi anlama fırsatı bulacaklardır (Wolfensberger, 1982, Akt; Eripek, 1986). Özel gereksinimli bireylerin aileleri kaynaştırma uygulamaları ile birlikte çocukları üzerindeki beklentilerini daha uygun tutmaya, okula bakış açılarını değiştirmeye, aile içi çatışmaları daha az yaşamaya ve çocuklarına nasıl yardım edecekleri konusunda yeni yollar öğrenmeye başlarlar (Atkın, 2013).

Kaynaştırma uygulamaları sınıf öğretmenlerine ise, kaynaştırmaya karşı olumlu tutum geliştirme ve gerçekçi beklentiler içinde olma, sosyal etkileşimi artırıcı, bütün öğrencilere yararlı olabilecek nitelikte ek eğitim alma, farklı özelliklerdeki çocuklara yardım ettikleri için mutlu olma, farklı bilim alanlarından uzmanlarla iş birliğine giderek yeni ilişkiler geliştirme konularında yardımcı olmaktadır (Bailey ve Winton 1987, Akt.: Turhan, 2007). Aynı zamanda kaynaştırma uygulamaları sınıf öğretmenlerine sınıf ortamını ve öğretim programını, sınıflarındaki öğrencilerin ihtiyaçlarına göre düzenleme becerisi kazandırır ve sınıf öğretmenlerinin diğer personellerle iletişim ve işbirliği kurma becerilerini geliştirir (Salend, 2001).

2.1.4.6. Kaynaştırma Eğitiminin Sorunları

Ülkemizde 1985’li yıllarda uygulanmaya başladığı kabul edilen kaynaştırma uygulamalarına göz atıldığında kurumların nitelik ya da nicelik olarak yetersiz olduğu, programı yürütecek öğretmenlerin nicelik ya da nitelik olarak sınırlı olduğu ve öğretmenlere destek vermesi gereken özel eğitimcilerin bulunmayışı dikkat çekmektedir (Diken,1998; Sucuoğlu,1996). Kaynaştırma uygulamasında öğrencinin eğitim aldığı okul yöneticilerinin ve diğer personelinin de bu konuda istekli olup bireysel farklılıkları kabul edip sınıf öğretmenini desteklememeleri de diğer bir sorun olarak görülebilir (Kırcaali- İftar,1995). Diğer bir sorunda çocuğun destek eğitim alabildiği özel özel eğitim kurumlarından destek almayı, alıyorsa da normal eğitim aldığı okuldaki öğretmeni ile özel kurumdaki öğretmeni arasında işbirliği eksikliği bilinmektedir (Özürlülere Hizmet Veren Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Kurum ve Kuruluşları İşbirliği ve Koordinasyon Toplantıları Sonuç Raporları).

2.1.5. Kaynaştırma Uygulamalarında Destek Özel Eğitim Hizmetleri

Problem durumundan bu yana kaynaştırmanın destek özel eğitim hizmetleri olmadan gerçekleştirilemeyeceğinden bahsedilmektedir. Kaynaştırma, tanımında da yer aldığı gibi, özel gereksinimle öğrenciye ve/veya sınıf öğretmenine destek hizmet sağlanarak gerçekleştirilirse sağlıklı olarak uygulanabilecek bir uygulamadır (Batu, İftar 2011). Özel gereksinimli öğrenciler hiçbir destek hizmet sağlanmaksızın sınıfa yerleştirildiğinde, ne yetersizliği olan bireylere yararlı olunabilir, ne de akranları arkadaşlarına daha saygılı ve duyarlı olmayı öğrenebilirler (Vuran, 2005). Ülkemizdeki kaynaştırma uygulamalarında destek hizmet sağlanamaması

yapılan uygulamada yükün sınıf öğretmenlerine kalmasına neden olmaktadır. Bu da özel gereksinimli öğrenciye verilen eğitimin kalitesini düşürmektedir (Sucuoğlu ve Kargın, 2008).

Kaynaştırma eğitimi boyunca özel gereksinimle birey, birlikte olduğu yaşlılarının düzeyinde kalabilmesi ve ihtiyaç duyduğu becerileri kazanabilmesi için düzenli ve sistemli destekleyici bir eğitim almalıdır (Fuchs ve Fuchs, 1994; Akt. Nizamoğlu, 2006). Kaynaştırma eğitiminde bireylere sunulan destek özel eğitim hizmetlerini sınıftan ayrılmadan sağlanan destek hizmetler ve sınıf dışından aldığı destek hizmetler olmak üzere iki sınıfta inceleyebiliriz.

2.1.5.1. Sınıftan Ayrılmadan Sağlanan Destek Hizmetler

Bu uygulama öğrenci kayıtlı olduğu sınıftan ve öğretmeninden ayrılmadan destek özel eğitim hizmeti alabilmesini sağlamaktadır. Bu uygulama iki şekilde yapılmaktadır.

2.1.5.1.1. Özel Eğitim Danışmanlığı

Özel gereksinimli öğrenci, bir okul gününün tamamını genel eğitim sınıfında geçirir ve doğrudan özel eğitim almaz (Lewis ve Doorlag, 1999, Akt. Sucuoğlu ve Kargın, 2006). Bu hizmette özel eğitim danışmanı öğretmene öğretimi uyarlama, problem davranışlarla başa çıkma ve öğrencinin sınıfa kabulünü arttırma gibi konularda sınıf öğretmenine danışmanlık yapar. Bu destek hizmet öğretmenin bilgi becerisinin gelişmesine katkı sağlar (Kırcaali- İftar ve Uysal, 1999).

Özel eğitim danışmanlığı hizmetinin en önemli avantajı, sınıf öğretmenin karşılaştığı herhangi bir sorunda mevcut bir uzmanın olması ve öğrenciye uyguladığı programı danışıp fikir alabileceği birinin bulunmasıdır. Özel eğitim danışmanlığının en önemli dezavantajı ise, alanında uzmanlaşmamış kişiler tarafından yanlış bilgilendirme yapılabilmesi ve sistemli bir şekilde yapılmamasıdır (Akkoyun, 2007).

2.1.5.1.2. Sınıf İçi Yardım

Sınıf içi yardım, özel gereksinimli öğrenciye özel eğitim uzmanının sınıf içerisinde sınıf içerisinde sınıf öğretmeni ile işbirliği yaparak destek sağladığı bir hizmet türüdür (Mastropieri ve Scruggs, 2004; Akt. Sucuoğlu ve Kargın, 2006). Özel eğitim uzmanı, özel gereksinimli öğrencinin sınıfa uyumunu sağlamak, öğretmene öğrenci ile çalışmalarında yardımcı olmak, sınıfta çeşitli etkinlikler gerçekleştirmek ve öğretim yapmak gibi konularda sınıf öğretmenine destek sağlar (Lewis ve Doorlag, 1999).

Sınıf içi yardım çeşitli şekillerde uygulanabilir. Özel eğitim uzmanı sınıfta kaynaştırma öğrencisi ile ilgilenirken, sınıf öğretmeni sınıfı ile ilgilenebilir. Ya da özel eğitim uzmanı sınıf ile ilgilenirken, sınıf öğretmenin diğer öğrenciler ile ilgilenmesi şeklinde olabilir. Böylelikle destek hizmet alan öğrenci ve diğer öğrenciler her iki öğretmene de uyum sağlamış olur ve destek hizmet alan öğrencinin sınıfta kendini farklı hissetme duygusu azalabilir (Batu ve İftar, 2006).

Sınıf içi yardımın etkili olabilmesi için sınıftaki öğretmenlerin eşgüdümlü ve planlı olarak çalışmaları gerekmektedir. Sınıf içi yardım uygulamasının öğretmenlerin bilgi ve becerisini arttırdığı, özel gereksinimli bireyin ihtiyaçlarının karşılandığı, verilen eğitimde öğrencinin sınıftan ayrılmasına gerek kalmaması gibi faktörler öğrenme hızını ve eğitimin niteliğini arttırmaktadır (Akçamete ve diğerleri., 2009).

2.1.5.2. Sınıf Dışında Sağlanan Destek Eğitim Hizmetleri

Bu uygulamada destek eğitim alacak öğrenci kayıtlı olduğu sınıftan ve öğretmeninden ayrılarak destek özel eğitim hizmetlerinden yararlanabilecektir. Bu uygulama iki şekilde yapılabilmektedir.

2.1.5.2.1. Gezici Özel Eğitim Öğretmeni

ÖEHY (2006)' ya göre gezici öğretmen, özel eğitime ihtiyacı olan bireyler için evde, hastanede, okul ve kurumlarda eğitim ve destek eğitim hizmetlerini yürütmekle görevlendirilen görme, işitme ve zihinsel engelliler sınıf öğretmenini olarak tanımlanmaktadır. Gezici özel eğitim öğretmeni modelinde, özel eğitim desteği sınıf dışında doğrudan özel gereksinimli öğrenciye yönelik olarak gerçekleştirilmektedir (Sucuoğlu ve Kargın, 2006).

2.1.5.2.2. Destek Eğitim Odası

Normal sınıfta eğitim görmekte olan özel gereksinimli öğrenciler, önemli derecede eksiklik gösterdikleri derslerde ya da ek çalışmaya gereksinim duydukları alanlarda sınıflarından alınarak destek eğitim verilmek üzere başka bir oda veya sınıfta eğitim alırlar. Bu destek hizmete de destek eğitim odası denilmektedir (Batu ve Kırcaali İftar, 2011). Bu hizmet türü normal sınıfa yerleştirilmiş ancak yalnızca kaynak oda desteği ile başarılı olabilecek bireyler için geliştirilmiş bir sistemdir (Kargın,2006).

2.1.6. Destek Eğitim Oda Uygulaması

Uluslararası alan yazına bakıldığında kaynak oda (resource room) olarak adlandırılan çalışmalar, ÖEHY (2018)'nde destek eğitim odası olarak kullanılmıştır. Bu yüzden bu çalışmada “kaynak oda” yerine “destek eğitim odası” terimi kullanılmıştır.

Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'nde (2006), kaynak oda karşılığı olarak kullanılan destek eğitim odası, “Kaynaştırma uygulamaları yoluyla eğitimlerine devam eden öğrenciler ile üstün yetenekli öğrencilere, ihtiyaç duydukları alanlarda destek eğitim hizmetleri verilmesi için düzenlenen ortamdır” şeklinde tanımlanmıştır. Yine aynı yönetmelikte, okul ve kurumlarda, yetersizliği olmayan akranlarıyla birlikte aynı sınıfta eğitimlerine devam eden özel eğitime ihtiyacı olan öğrenciler ile üstün yetenekli öğrenciler için özel araç-gereçler ile eğitim materyalleri sağlanarak özel eğitim desteği verilmesi amacıyla destek eğitim odası açılacağı söylenerek yasal dayanağı oluşturulmuştur (RG.sayı:26184, Tarih:31.05.2006).

Kırcaali-İftar (2012)' e göre kaynaştırılan özel gereksinimli öğrenci, eğitim ihtiyaçlarının tümünün normal sınıfta karşılanamadığı durumlarda, öğrencinin belli derslerde normal sınıftan çıkarılarak kaynak odada eğitim alabilmektedir. Kaynak odadaki eğitim, özel eğitim öğretmeni tarafından bireysel ya da küçük grup eğitimi şeklinde olabilir (Kırcaali-İftar, 2012). Bununla birlikte kaynak oda öğretmenin ya da uzmanın öğretici ve danışmanlık görevlerini birlikte üstlenmesi gerekmektedir (Özyürek, 1983). Bu uygulamanın özel gereksinimli öğrencilere genel eğitim sınıfının dışında verilebilecek en uygun düzenleme olduğu düşünülmektedir (Kargın,2006).

2.1.7. Destek Eğitim Odasının Amacı

Haris ve Schut (1986)' a göre kaynak odanın amacı, öğrencilerin normal sınıflara başarılı bir şekilde katılmasını engelleyen sosyal, akademik ve davranışsal sorunlarını ortadan kaldırmaktır. Başka bir ifade ile destek eğitim odasının amacı, kaynaştırma öğrencisinin gereksinim duyduğu alanlarda onu destekleyerek öğrencinin dersle ilgili başarı seviyesini en üst düzeye çıkarmayı sağlamaktır.

2.1.8. Destek Eğitim Odasının Yasal Dayanakları

ÖEHY (2006)' ya baktığımızda destek eğitim hizmeti, “Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin tıbbî ve eğitsel değerlendirme ve tanılama sonucunda belirlenen eğitim ihtiyaçları doğrultusunda kendilerine, ailelerine, öğretmenlerine ve okul personeline uzman personel, araç-gereç, eğitim ve danışmanlık hizmetleri sağlamayı,” destek eğitim odası ise “Kaynaştırma uygulamaları yoluyla eğitimlerine devam eden öğrenciler ile üstün yetenekli öğrencilere ihtiyaç duydukları alanlarda destek eğitim hizmetleri verilmesi için düzenlenmiş ortamı” ifade etmektedir.

ÖEHY (2006)' nin 23. Maddesinin (e) bendinde, “Kaynaştırma yoluyla eğitim uygulamaları yapılan okul ve kurumlarda öğrencinin yetersizliğine uygun fiziksel, sosyal, psikolojik ortam düzenlemeleri yapılır. Bu okul ve kurumlarda öğrenciye verilen eğitim hizmetlerinin etkin bir biçimde yürütülebilmesi amacıyla özel araç-gereç ile eğitim materyalleri sağlanır ve destek eğitim odası açılır.” ifadesi ile destek eğitim odasından bahsedilmiştir. Yine aynı maddenin (h) bendinde de “Kaynaştırma yoluyla eğitimlerine devam eden öğrencilerin destek eğitim hizmeti almaları için gerekli düzenlemeler yapılır. Bu doğrultuda destek eğitim hizmetleri, sınıf içi yardım şeklinde olabileceği gibi destek eğitim odalarında da verilebilir.” şeklinde açıklamalar bulunmaktadır.

ÖEHY' nin 16. maddesinde özel eğitim hizmetleri kurulunun görevleri ile ilgili olarak şu maddelere değinilmiştir.

1. Destek eğitim odası ve özel eğitim sınıfları açılması için millî eğitim müdürlüğüne teklifte bulunmak.
2. Kaynaştırma yoluyla eğitim yapılan okulların, destek eğitim odalarının ve özel eğitim sınıflarının ihtiyaçlarını belirlemek.
3. Destek eğitim hizmeti alan öğrencilerle ilgili olumlu gelişme olmadığını belirten başvuruları değerlendirmek ve ilgili okulun/kurumun gerekli tedbirleri almasını sağlamak. (MEB, 2006 Değişik 21.7.2012/28360 R.G.)

Yine aynı yönetmeliğin 28. Maddesinde; “Okul ve kurumlarda, yetersizliği olmayan akranlarıyla birlikte aynı sınıfta eğitimlerine devam eden özel eğitime ihtiyacı olan öğrenciler ile üstün yetenekli öğrenciler için özel araç-gereçler ile eğitim materyalleri sağlanarak özel eğitim desteği verilmesi amacıyla destek eğitim odası açılır.” maddesine yer verilmiştir. Türkiye’ de destek eğitim odası hizmeti, MEB ÖEHY’ nin 16. ve 23. maddesinde

tanımlanmakta ve içeriğe yönelik açıklamalara yer verilmemektedir (Akay, Uzuner ve Girgin, 2014).

2.1.9. Destek Eğitim Odasının Fiziksel Özellikleri

Milli Eğitim Bakanlığı'nın Kaynaştırma uygulamalarıyla ilgili genelgesinde (2008) destek eğitim odası düzenlenirken dikkat edilmesi gereken noktaları şu şekilde belirtmektedir;

- 1.Oda öğrencinin güvenli ve rahatça hareket edebileceği şekilde düzenlenmelidir.
- 2.Isı, havalandırma, ışık düzeni, ses yalıtımı ve ortam düzenlemesi konularında etkili bir eğitim ortamı oluşturulması açısından dikkat edilmelidir.
3. Destek eğitim odası lavabo vb. gürültünün yoğun olduğu mekânlardan uzak olmalıdır.
- 4.Odada birebir eğitim için ayrılan kısmın 2x2 metrekarelik bir alandan az olmamasına dikkat edilmelidir. Ancak ortopedik yetersizliği olan öğrenciler için masa ve öğrencinin oturacağı sıra alanı daha geniş tutulmalıdır.
- 5.Oda içinde yer alan tahtanın, masa gibi malzemeler yaş ve gelişim özelliklerine uygun olmasına dikkat edilmelidir.
- 6.Odada kullanılacak eğitim araç ve gereçleri öğrencinin yaşına performansına ve yetersizliğin türüne göre çeşitlendirilmelidir. Örnek: dil kartları, üzerinde harflerin bulunduğu kartlar, hikâye anlatan resimli kartlar, üç boyutlu görsel malzemeler, hikâye kitapları, sesli hikâye kitapları, eğitim yazılımları ... vb.
- 7.Öğrencilerin akademik becerilerini geliştirmeye yönelik öğrencinin özelliklerine uygun çalışma kâğıtları vb. hazırlanmalıdır.

Kaynak odanın nerde olması gerektiğine karar verilirken, binanın ve normal sınıfların yerleşim yerleri göz önünde bulundurulmalıdır. Destek eğitim alan öğrencilerin normal sınıflarına yakın olması gerekmektedir. Bu yakınlık öğrenci, öğretmen için büyük kolaylık sağlayıp iletişimin daha kuvvetli olmasını da sağlar. Destek eğitim odası bir okulun önemli bölümlerindedir. Bu sebeple konum ve fiziksel açıdan göz ardı edilmemelidir. Fiziksel olarak oda küçük olsa bile işlevsel olarak öğrencilerin bütün ihtiyaçlarını karşılayacak nitelikte olmalıdır (Kış, 2013).

Destek eğitim sınıfı genel eğitim sınıfları ölçüsünde, okulun içinde ve öğrencilerin özelliklerine uygun tasarlanan, en fazla 5 öğrenciyi, bir öğretmeni, gerekli sayıda masa,

sandalye ve sınıf materyallerini rahatlıkla alabilecek ölçüde olmalıdır (Black ve Morris, 1974). Kaynak odasının büyüklüğü, konumu ve odanın görünümü programın uygulanmasındaki en önemli unsurdur. Fiziksel düzenlemelere dikkat edilmesi öğrencinin akademik ve sosyal yönden üst düzeye çıkarılmasını kolaylaştırır (McNamara, 1989).

Her okulun fiziksel durumu birbirinden farklıdır. Buna bağlı olarak sınıflar değişebilmektedir. Fakat her sınıfın iyi bir havalandırmasının, yeterli düzeyde ışık ve ısı düzeneğinin olması şarttır. Bununla birlikte sınıfta çeşitli alanlar (oyun alanı, matematik alanı, bilgisayar alanı vb.) oluşturulmalıdır. Bu alanlar öğrencileri rahatsız etmemeli ve dikkatlerini dağıtmamalıdır (Deshpande, 2013).

2.1.10. Destek Eğitim Odasının Türleri

Bender (2013)' e göre okulda bulunan öğrencinin yetersizlik türüne, okulun mali durumuna göre destek eğitim odalarının birçok türü vardır.

Birinci tür destek eğitim odası: Belirli bir yetersizliğe sahip öğrencilere göre düzenlenmiş destek eğitim odalarıdır (Bender, 2008; McNamara, 1989).

İkinci tür destek eğitim odası: Akademik düzeyleri birbirine yakın olan öğrenciler için düzenlenmiş destek eğitim odalarıdır. En çok tercih edilen destek eğitim odası türüdür (Bender, 2008).

Üçüncü tür destek eğitim odası: Hiçbir sınırlama getirilmeksizin tüm bireylerin kullanabileceği şekilde hazırlanmış odalardır (Bender, 2008).

Dördüncü tür destek eğitim odası: Beceri odaklı destek eğitim odasıdır. Örneğin sadece matematik, sadece okuma yazma ya da sadece dil konuşma alanında hazırlanmış odalardır (Bender, 2008).

2.1.11. Destek Eğitim Uygulamasında Dikkat Edilecek Hususlar

Destek eğitim odasında verilecek eğitimle ilgili dikkat edilecek hususlar noktasında ÖEHY' nin 28. Maddesinde yer alan aşağıdaki ilkeler göz önünde bulundurulmalıdır.

- a) Destek eğitim odasında eğitim alacak öğrenciler, BEP geliştirme biriminin önerileri doğrultusunda rehberlik ve danışma hizmetleri yürütme komisyonunca belirlenir. Her öğrencinin ihtiyacı doğrultusunda ve azami ölçüde bu eğitimden yararlanması sağlanır.
- b) Öğrencinin destek eğitim odasında alacağı haftalık ders saati, haftalık toplam ders saatinin %40'ını aşmayacak şekilde planlanır.
- c) Destek eğitim odasında öğrencilerin eğitim performansları dikkate alınarak birebir eğitim yapılır. Ancak, gerektiğinde eğitim performansı bakımından aynı seviyede olan öğrencilerle grup eğitimi de yapılabilir.
- d) Destek eğitim odasında, öğrencilerin eğitim performansı ve ihtiyaçları, yetersizlik türüne uygun araç-gereç ve eğitim materyalleri bulunur.
- e) Öğrencinin genel başarı değerlendirmesinde, destek eğitim odasında yapılan değerlendirme sonuçları da dikkate alınır.
- h) Destek eğitim odasında verilen destek eğitim hizmetleri okulun veya kurumun ders saatleri içinde yapılır.

Destek eğitim alan öğrenciyi, destek eğitim odası öğretmeni tekrar değerlendirmeye almalıdır. Değerlendirme sonucunda sınıf öğretmeni ve veli ile görüşerek öğrenciye en uygun program ve yöntemler seçilmelidir. Bu doğrultuda bireyselleştirilmiş eğitim programı hazırlanıp öğrenci ile bir yıl içerisinde çalışılacak amaçlar belirlenmelidir. Belirlenen bu amaçların öğrenciye hem akademik, hem sosyal hem de davranış sorunları açısından yarar sağlamasına yönelik olmasına dikkat edilmelidir.

2.1.12. Destek Eğitim Odasında Çalışacak Öğretmen ve Görevleri

ÖEHY' nin 28. maddesinin (h) bendinde “Destek eğitim odası açılan okullarda öğrencilerin eğitim ihtiyaçlarına göre görme, işitme, zihinsel engelliler sınıf öğretmenleri öncelikli olmak üzere, gezerek özel eğitim görevi yapan öğretmen, sınıf öğretmeni ve alan öğretmenleri görevlendirilir. Destek eğitim odasına öncelikle okulun öğretmenlerinden olmak üzere RAM'da görevli öğretmenler ya da diğer okul ve kurumlardaki öğretmenler görevlendirilir.” ifadesi ile destek eğitim odalarında görevlendirilecek öğretmenlerin kimler olabileceği belirlenmiştir.

Al- Zoubi (2007)' ye göre destek eğitim odası öğretmenin görevleri arasında, öğrencinin ne tür bir destek eğitim alacağını belirlemesi, öğrencinin performans ve ihtiyaçlarına göre bireyselleştirilmiş eğitim programı tasarlaması, öğrencinin ihtiyaçları doğrultusunda bu

planı uygulaması, diğer öğretmenler ile iletişim haline olması ve destek eğitim odası ekibi ile işbirliği içerisinde çalışması yer almaktadır (Al- Zoubi, 2007).

2.1.13. Destek Eğitim Odası Uygulamalarının Yararları

Destek eğitim odası uygulaması öğrenciye, öğretmenlere, ailelere ve öğrencinin sınıf arkadaşlarına kadar öğrencinin etkileşimde bulunduğu tüm çevresine yarar sağlamaktadır. Destek eğitim alan öğrenci, ihtiyaçları doğrultusunda desteklendiğinde hem akademik başarısı artar hem de sosyal açıdan kendine olan güveni artar. Bunlarla birlikte davranış sorunları da ortadan kalkmakta ve öğrencinin toplumda kabul edilmesini ve değer görmesini sağlamaktadır.

Destek eğitim alan öğrencinin gerek sınıf öğretmeni gerekse branş öğretmenleri de öğrencinin akademik ve davranış yönleri açısından geri olmasının zorlukları yaşamaktadırlar. Öğrencinin ilerlemeleri öğretmeni sınıf içerisinde daha da motive etmekte ve sınıfın birbiri ile uyumunu arttırmaktadır. Böylelikle öğretmenler hazırlamış oldukları planı daha kolay uygulayıp, müfredatta yer alan konuları amacına uygun işleyeceklerdir.

Destek eğitim alan öğrencinin arkadaşlarına yararları ise, sınıf içerisinde ki davranış ve akademik problemlerin çözülmesi ile dersler daha akıcı hale gelecek ve tüm öğrenciler öğrenme ortamından en üst düzeyde yararlanmış olacaklardır. Ayrıca öğrenciler yetersizliği olan bireyin yapabildiklerini görüp ona daha hoşgörülü yaklaşacaktır. Bu durumda öğrencinin tüm akranlarında toplumsal bir bilinç yaratacaktır.

Destek eğitim alan aile ise, çocuğunun yapabildiklerini gördükçe psikolojik açıdan kendini iyi hissedecek ve çocuklarına olan inançları artacaktır. Toplumda kabul edilebilir bir aile olarak sosyal ortamda daha rahat hareket etmesine ve değersizlik hissini yenmesine yardımcı olacaktır.

2.1.14. Destek Eğitim Odası Uygulamalarında Karşılaşılan Sorunlar

McNamara (1986)' ya göre destek eğitim odasında karşılaşılan sorunlar arasında; programdan beklenen başarının bilinmemesi, programdan beklentinin çok yüksek olması, öğrencilerin bu sınıfa gitmek istememesi, idarecilerin ilgisizliği, personeller arasında iletişim yetersizliği ve fiziksel olanakların uygun olmaması gibi sebepler görülmektedir.

Kırcaali-İftar (1989) ise, destek eğitim odasında öğretmenle ile daha yakın çalışma fırsatı bulan öğrencinin bunu genel eğitim sınıfında bulamamasından kaynaklı sorunların ortaya

çıktığı, öğrencinin genel eğitim sınıfındaki etkinlikleri kaçırmaması ve öğrencinin etiketlenmesine sebep olması gibi birçok sorun olduğunu belirtmiştir.

2.2. Destek Eğitim Odası Hizmeti ile İlgili Yapılan Araştırmalar

2.2.1. Destek Eğitim Odası Hizmeti ile İlgili Türkiye’de Yapılan Araştırmalar

Şafak (2005), gerçekleştirdiği araştırmanın amacı, görme yetersizliğinden etkilenmiş öğrenci için kaynaştırmaya yerleştirilmiş ve gezici öğretmen tarafından destek eğitim almasının akademik alanda ve görme yetersizliğine bağlı sınırlılıklarından üstesinden gelmede etkili olup olmadıklarına bakılmış ve öğrencinin performansına göre uygulanan programın öğrenciye katkı sağladığı görüşüne varılmıştır.

Ünal (2008), gerçekleştirdiği araştırmanın genel amacı, birlikte eğitim ortamına yerleştirilmiş zihinsel engelli öğrencilerin, akademik alanlarda yapabildiklerine göre desenlenen eğitim planlarının, destek eğitim odasında özel eğitim öğretmeni tarafından uygulanmasının, öğrencilerin akademik alandaki amaçları gerçekleştirmelerinde etkili olup olmadığını araştırmaktır. Araştırmanın deseni, tek denekli deneysel desenlerden, “denekler arası çoklu yoklama deseni” dir. Araştırma bulgularına göre, birlikte eğitim ortamına yerleştirilmiş zihinsel engelli öğrencilerin, akademik alanlarda yapabildiklerine göre desenlenen eğitim planlarının, destek eğitim odasında özel eğitim öğretmeni tarafından uygulanmasının, öğrencilerin akademik alandaki amaçları gerçekleştirmelerinde etkili olduğu izlenimi edinilmiştir.

Akdemir Okta (2008), tarafından 17 farklı ilköğretim sınıfına devam 24 işitme engelli öğrenci ve öğretmenlerine sağlanan destek özel eğitim hizmetlerini belirlemek amacı ile yapılan betimsel çalışma da işitme engelli öğrencilere gerekli destek özel eğitim hizmetleri sağlanmadığı ve öğretmenleri de destek özel eğitim hizmetlerine ihtiyaç duydukları tespit edilmiştir.

Köse (2009), gerçekleştirdiği araştırmanın amacı, normal eğitim sınıfında bulunan kaynaştırma eğitimi alan öğrencilerin web ortamında özel eğitim desteği almaları sağlanarak öğrencilerin öğrenme etkinliklerini, zaman ve yerden bağımsız olarak eğitim üniteleri somuttan soyuta, bilinenden bilinmeyene, basitten karmaşığa doğru olacak şekilde gerçekleştirmeleri amaçlamıştır. Araştırmaya 22 tane 7. sınıf öğrencisi katılmıştır. Araştırmanın bulguları; özel gereksinimli öğrencilere web destekli öğretim yöntemi ile sağlanan özel eğitim desteği, bu öğrencileri akademik başarıları arttırmış ve bilgisayara karşı olumlu tutum geliştirmelerini sağlamıştır.

Çulha (2010), tarafından yapılan araştırmada, zihinsel yetersizliği olan ilköğretim okulu dördüncü sınıf kaynaştırma öğrencilerine yabancı dil öğretiminde eşzamanlı ipucuyla sunulan bireysel destek eğitimin etkililiği araştırılmıştır. Araştırmanın bulguları, eşzamanlı ipucuyla gerçekteştirilen bireysel destek eğitiminin, kaynaştırma öğrencilerine yabancı dil öğretiminde etkili olduğu görülmüştür.

Konukman (2010), tarafından yapılan araştırmada, birlikte eğitim ortamına yerleştirilmiş zihinsel yetersizliği olan öğrenciye özel eğitim hizmetiyle akademik alanlarda yapabildikleri dikkate alınarak hazırlanmış öğretim planlarının, sınıf öğretmeni tarafından uygulanmasının, akademik derslerde öğrencinin öğretim amaçlarını gerçekteştirmesinde etkili olup olmadığını araştırmıştır. Birlikte eğitim ortamına yerleştirilmiş zihinsel yetersizliği olan öğrenci için Türkçe, Matematik, Sosyal Bilgiler disiplin alanlarında yapabildiklerine göre hazırlanan öğretim planlarının özel eğitim hizmetiyle sınıf öğretmeni tarafından uygulanmasının öğrencinin amaçları gerçekteştirmesinde etkili olduğunu bulmuştur.

Akay (2011), tarafından yapılan araştırmanın amacı, kaynaştırma ortamında eğitimine devam eden işitme engelli ilköğretim öğrencilerine sunulan destek eğitim odası sürecinin incelenmesidir. Araştırma sonucuna göre öğrencilerin akademik, sosyal ve iletişimsel davranış ve becerilerinde gelişme göstermiş oldukları ve destek eğitim öğretmenlerine de kişisel ve mesleki gelişimlerine de olumlu katkılar sağladığı görülmüştür.

Ünay (2012), tarafından yapılan araştırmanın amacı bireysel destek eğitiminin kaynaştırma öğrencilerinin matematik başarıları ve öz yeterlilik algıları üzerindeki etkililiğini ortaya koymaktır. Araştırma bulgularına göre, kaynaştırma öğrencilerine destek eğitim odasında verilen matematik eğitiminin genel eğitim sınıfına göre öğrencilerin matematik başarılarını anlamlı ölçüde arttırdığı bulunmuştur. Öz yeterlilik açasından incelendiğinde elde edilen veriler destek eğitim odasında eğitim alan öğrencilerin uygulama sürecinde öz yeterliliklerinin genel eğitim sınıfında eğitimlerine devam eden öğrencilere göre düştüğünü göstermiştir. Velilerin destek eğitime yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla yapılan görüşmelerde veliler çocuğunun bazı derslerde destek eğitim odasında eğitim almasını istediklerini belirtmişlerdir. Öğretmenlerin destek eğitim alan öğrencilerinin matematik başarılarına ve öz yeterliliklerine yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla yapılan görüşmeler sonucunda destek eğitim odasında kaynaştırma öğrencilerine verilen eğitimin öğrencilerinin matematik başarısına ve öz yeterliliğine olumlu yönde etkisi olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir.

Gürgür, Kış ve Akçamete (2012), tarafından 2003-2004 öğretim yılında Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Bölümü, T.C Başbakanlık Özürlüler İdaresi Müdürlüğü ve Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı ile “Kaynaştırma öğrencilerine bireysel özel eğitim destek hizmetlerinin sunulması” konulu yapılan projede destek özel eğitim hizmeti veren 8 öğretmene yarı yapılandırılmış görüşmeler ile veriler toplanarak analiz edilmiştir. Araştırmanın sonucunda öğretmenlerin, kaynaştırma eğitiminde bireysel destek eğitim hizmetlerinin gerekliliğini vurgulamıştır. Öğretmenler, bireysel destek eğitiminin öğrencilerdeki akademik başarıyı arttırdığı ve sosyal becerilerini geliştirdiği gibi birçok fayda sağladığını belirtmişlerdir.

Kış (2013) , tarafından gerçekleştirilen araştırmanın amacı, Bolu ilinde özel eğitim sınıflarının bulunduğu ilköğretim okullarında görev yapan rehber öğretmenler ile özel eğitim sınıflarında görevli öğretmenlerin destek eğitim odası uygulamalarına ilişkin görüş ve önerilerini almaktır. Araştırma sonucunda elde edilen verilerde rehber öğretmenler ile özel eğitim sınıflarında görevli öğretmenlerin destek eğitim odası uygulamalarını yararlı buldukları, ancak okullarındaki uygulamalarda karşılaştıkları sorunların öğretmenler, müfettişler, öğrencilerin aileleri ve öğrencilerle ilgili olduğunu ifade etmişlerdir.

Aydın (2015), tarafından yapılan çalışmada, Bursa ilinde destek eğitim odası bulunan ilkokullarda, zihinsel yetersizliğe sahip öğrencilere destek eğitim odasında verilen eğitim hizmetlerine ilişkin öğretmenlerin görüşleri alınmıştır. Araştırma bulgularına göre; öğretmenler, destek eğitim odasının fiziksel özellikleriyle ilgili destek eğitim odalarının uygun bir konumda ve yeterli bir büyüklüğe sahip olduğunu ancak destek eğitim odalarının özellikle ses yalıtımı konusunda yetersiz olduğunu, destek eğitim odası içerisinde olması gereken araç-gereç ve eğitim materyallerinin öğrencilerin yaşına, performansına ve yetersizliklerinin türüne uygun olarak temin edilmediğini belirtmişlerdir. Öğretmenler, destek eğitim odasında verilen eğitimin niteliksel özellikleriyle ilgili destek eğitim odasında yapılan eğitimlerin okulun çalışma saatleri içerisinde yapıldığını fakat ders sürelerinin yetersiz olduğunu, normal gelişim gösteren ve destek eğitim odasında eğitim alan öğrencilerin çoğunluğunun destek eğitim odasına karşı olumlu bir yaklaşıma sahip olduklarını, destek eğitim odasında yapılan eğitimin öğrencide bilişsel, matematik, okuma yazma, davranışsal beceriler, okula karşı yaklaşım, özgüven ve dil gelişimi alanlarında olumlu değişikliklere neden olduğunu belirtmişlerdir.

2.2.2. Destek Eğitim Odası Hizmeti ile İlgili Yurtdışında Yapılan Araştırmalar

Miller ve Sabatino, (1978) özel eğitim danışmanlığı ve destek eğitim oda uygulamalarının öğrenme güçlüğü ve davranış bozukluğu gösteren öğrenciler üzerindeki etkililiklerini araştırmışlardır. Araştırma bulguları, öğrencilerin akademik gelişmelerinin, herhangi bir destek eğitim almayan öğrencilere kıyasla önemli ölçüde yüksek olduğu görülmüştür.

Sullivan ve McDainel, (1983) iki hafta boyunca on farklı okulda 14 destek eğitim odası öğretmeni, destek eğitim alan öğrencilerin destek eğitim odasına devamsızlıklarına ilişkin kayıt tutularak destek eğitim odasına devamlarına ilişkin bilgiler toplanmıştır. Toplanan veriler incelendiğinde, öğrencilerin bireysel eğitim programlarında belirlenen tarih ve süreleri incelenerek, devamsızlıklarının nedenlerine ilişkin bulgular değerlendirilerek çözüm önerileri üretilmiştir. Bu verilerden destek eğitim öğrencilerinin alması gereken destek eğitimden daha az bir eğitim aldıkları sonucuna ulaşılmıştır. Destek eğitim alan öğrencilerin % 6'sı, destek eğitim odalarına sınıf aktivitelerine katılımları yüzünden devam etmedikleri bulunmuştur. Destek eğitim öğretmenin mazeretinden dolayı destek eğitim odasında bulunmaması durumu %6'dır.

Glomb ve diğerleri, (1991) destek eğitim odası öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencilerinin başarılarını arttıran stratejileri ve başarıyı etkileyen değişkenleri sınıflandırması amacıyla yapılmıştır. 10 yıldan fazla öğretmenlik deneyimi olan öğretmenlerin 10 yıldan az olanlara göre kaynaştırma öğrencilerinin destek eğitim tabanlı uygulamaları başarılı bir şekilde yapabildikleri görülmüştür. İlkokul destek eğitim odası öğretmenlerinin işbirliği becerisi konusunda, ortaokul ve lise düzeyi destek eğitim odası öğretmenlerinden daha başarılı oldukları belirlenmiştir. 50 yaş ve üzerindeki destek eğitim odası öğretmenlerinin ise destek eğitim odasını daha az kullandıkları, genel eğitim sınıf tecrübesi olan sınıf öğretmenlerinin strateji kullanmada sınıf deneyimi olmayan öğretmenlere göre daha yüksek oranda başarılı çalışmalar sergiledikleri, çünkü sınıfta uyguladıkları stratejilerin bazılarını destek eğitim odasındaki uygulamalara transfer edebildikleri görülmüştür.

Howard, Rose ve Rose, (1994) öğrenme güçlüğü yasayan 4 öğrenci için hazırlanan destek eğitim odası ile genel eğitim sınıf ortamını karşılaştırılmıştır. Araştırma sonunda destek eğitim odasında öğrenci sayısının az olmasının bireyselleştirmeyi kolaylaştırdığı ve çalışmanın daha kolay olduğu belirtilmiş, öğrencilerin normal sınıfta çalışmayı sevdiğini ve kendi

kendilerini düzeltme becerilerini normal sınıfta daha fazla kullandıkları görülmüştür. Normal eğitim sınıfında öğrencilerin daha fazla sorumluluk üstlendikleri ne kadar zor olsa da destek eğitim odasında çalışmaktan çok normal sınıfta çalışmayı tercih ettikleri, destek eğitim odasında öğrenilen becerileri genel eğitim sınıfına transfer edemedikleri belirtilmiştir.

Whittaker ve Taylor, (1995) destek eğitim odası öğretmenlerinin kullandıkları süre ile bu sürenin nasıl kullanıldığı araştırılmak üzere dört eyalette çalışan 303 eğitim yöneticisine gönderilen anketle veriler toplanmıştır. Araştırmaya katılanların % 68,2 si 30-45 dakika günlük planlama yaptıklarını belirtmişlerdir. Öğretim, öğrenci gelişimi üzerine rapor hazırlama ve öğretmen aile görüşmelerinin ise öncelikli konular olduğu belirtilmiştir.

Espino ve Deno, (1998) özel eğitim gereksinimli öğrencilere yönelik hazırlanan bireysel eğitim planlarının uygulanmasında destek eğitim oda ile sınıf ortamlarını karşılaştırdıkları bir araştırma yapmışlardır. Destek eğitim odasına devam eden öğrencilerle genel eğitim sınıfına devam edenlerin bireyselleştirilmiş öğretim planlarının farklılaşp farklılaşmadığı değerlendirilmiştir. Alınan verilerin değerlendirilmesinde hazırlanan bireyselleştirilmiş öğretim planlarının öğrencinin devam ettiği yere göre farklılıklar gösterdiği bulunmuştur. Destek eğitim odasına devam eden öğrenciler için hazırlanan bireyselleştirilmiş öğretim planlarının normal sınıf için hazırlanan bireyselleştirilmiş öğretim planlarına göre uzun ve kısa dönemli amaçların daha iyi yazıldığı ve öğrencilerin seviyesine daha uygun olduğu bulunmuştur.

Moody, Vaughn, Hughes ve Fischer (2000), tarafından yapılan çalışmada öğrenme güçlüğü bulunan öğrencilerin, destek eğitim odası ortamındaki okuma eğitimi, grup uygulamaları ve sonuçları incelenmiştir. Bu çalışmanın sonucunda, öğrencilerin okuduğunu anlama düzeylerinde önemli bir farklılık bulunmamıştır. Ayrıca öğretim programlarında hatalı uygulama ve değişikliklere yol açtığı görülmüştür.

Bentum ve Aaron (2003), tarafından yapılan bu çalışmada, öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin, destek eğitim odasında okuma başarısını arttırma öğretiminin sonuçları incelenmiştir. Bu araştırma uzun vadeli bir araştırma olmuştur. Fakat yapılan öğretimler sonucunda öğrencilerde istenilen düzeyde gelişme yaşanmamıştır.

Kethley (2005), bu çalışmanın amacı, özel eğitim öğretmenin, destek eğitim odasında yapılan okumaya dayalı müdahaleleri ve etkili öğretim öğelerinin, okuma öğretimini ne derecede etkilediğini tanımlamaktır. Araştırmanın bulgularına baktığımızda, düzeltici geri

dönüt kullanılarak yapılan kanıt destekli okuma öğretiminin, kelime çalışması ve okuduğunu anlama, alternatif grup şekiller ve önceden düzenlemelerden daha fazla okumadaki akıcı ve hızlı okuma, okunanları çözümlmeyi büyük ölçüde etkilediğini ortaya çıkarmıştır.

Somaily, Al-Zoubive Bani Abdel Rahman (2012), bu çalışma Sudi Arabistan, Nayran'daki destek eğitim odasındaki, öğrenme güçlüğü bulunan öğrencilerin velilerinin tutumlarını araştırmayı amaçlamıştır. Velilerin tutumlarını değerlendirmeye yönelik bir anket geliştirilmiştir. Sonuçlara göre, velilerin destek eğitim odasına yönelik olumlu tutumları olduğu görülmüştür.

Datta (2013), bu çalışmanın amacı, destek eğitim alan öğrencilerin, problem çözme becerilerini, aile, sosyal ve akademik hayatlarını ne derecede etkilediğini araştırmaktır. Araştırmanın sonucunda öğrenciler ve velileri destek hizmetlerinin, öğrencilerin problem çözme becerileri üzerinde ve aile hayatları üzerinde baskın bir etki sağlayamadığını belirtmişlerdir. Öğrencilerin akademik hayatları hem öğrenci ve hem de öğretmenler tarafından olumlu katkısı olduğu söylenen tek alandır.

Lal (2014), bu çalışmanın amacı, genel okullardaki destek eğitim odasıyla ilgili veli ve öğretmen görüşlerini incelemek ve beklentileri araştırmaktır. Sonuçlara bakıldığında da veliler ve öğretmenlerin destek eğitim odasına ilişkin olumlu tutum geliştirdikleri ancak veli ve öğretmenlerin devletin tutumuna yönelik olumsuz tutumlar geliştirdikleri sonucuna varılmıştır.

III. BÖLÜM

3.Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama aracı, veri toplama süreci ve verilerin dökümü ve analizi yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlediği araştırmadır. Nitel araştırmada yaygın olarak kullanılan üç tür veri toplama tekniği vardır: görüşme, gözlem ve yazılı dokümanların incelenmesi. (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

Görüşme, kendi içinde çok ayrı sınıflara ayrılarak incelenebilmektedir (Kerlinger,1964, Akt: Karasar, 2010). Karasar (2010) 'a göre görüşmeler yapılanmış, yarı yapılanmış ve yapılanmamış olmak üzere üçe ayrılabilir. Yarı-yapılandırılmış görüşme: yapılandırılmış görüşmelerle yapılandırılmamış görüşmeler arasında kalan ve en çok kullanılan görüşme tekniğidir.

Verilerin toplanılmasında yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmeler için bir takım sorular hazırlanır. Bu sorular sırası ile tüm katılımcılara sorulur. Görüşülen kişi sorulara istediği genişlikte cevaplar verebilir. Ayrıca görüşen kişi de sorular ile ilgili gerekli ek açıklamalar yapabilir (Uzuner,1998).

Bu araştırma özel gereksinimle öğrencilere destek eğitim odasında eğitim veren öğretmenlerinin, öğrencilerin kendi sınıf öğretmenlerinin ve ailelerinin destek eğitim odasında verilen eğitim hizmetlerine ilişkin görüşlerinin alınması amaçlanmıştır. Bu amaçla araştırma da nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır.

Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak yüz yüze görüşmeler yolu ile toplanmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini, 2017-2018 öğretim yılında, Bolu ili, Merkez ilçesinde bulunan 10 okuldaki destek eğitim odası öğretmenleri ve sınıf öğretmenleri ile birlikte destek eğitim alan öğrencilerin aileleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini belirlemek amacı ile İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden destek eğitim odası bulunan okulların listesi ve telefon numaraları alınmıştır. Okullar tek tek aranarak destek eğitim odasının hala eğitim verip vermediği, öğrenci olup olmadığı, öğretmenlerin olup olmadığı gibi sorular sorularak örneklem belirlenmiştir. Destek eğitim odası bulunan bu okullara tek tek gidilerek araştırma konusu anlatılmış ve randevu alınmıştır. Araştırmanın kapsamına Gazi Paşa İlkokulu, Mevlana İlkokulu, Cumhuriyet İlkokulu, Behiye Baysal İlkokulu, Sakarya İlkokulu, Milli Egemenlik İlkokulu, Canip Baysal İlkokulu, Yunus Emre İlkokulu ve 50. Yıl İlkokulu ile bu okulların ortaokullarında bulunan destek eğitim odası öğretmenleri, sınıf öğretmenleri ve aileler alınmıştır. Konu ile ilgili görüş alabilmek için İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden gerekli izin belgesi alınmıştır (Ek-1).

Görüşmeyi kabul eden destek eğitim odasında eğitim veren 14 gönüllü öğretmen, destek eğitim alan öğrencilerinin bulunduğu 12 sınıf öğretmeni ve 8 gönüllü aile araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Öğretmenlerin cinsiyet, branş, mesleki kıdem, daha önce destek eğitim verip vermedikleri, destek eğitim ile ilgili eğitim alıp almadıkları ve hangi engel türleri ile çalıştıkları tablo 3-2.1' de şu şekilde gösterilmiştir:

Tablo 3-2.1.Görüşme yapılan destek eğitim odası öğretmenlerinin demografik bilgileri

No	Kod	Cinsiyet	Yaş	Branş	Mesleki Kıdem
1	K1	K	32	Türkçe Öğretmenliği	12
2	K2	K	33	İngilizce Öğretmenliği	12
3	K3	E	38	Türkçe Öğretmenliği	16
4	K4	E	40	Sınıf Öğretmenliği	18
5	K5	E	60	Sınıf Öğretmenliği	39
6	K6	K	35	Sınıf Öğretmenliği	14
7	K7	K	45	Ziraat Fakültesi	21
8	K8	E	40	Matematik Bölümü	19
9	K9	K	35	Türkçe Öğretmenliği	11
10	K10	E	41	Tarih Öğretmenliği	17
11	K11	K	43	Tarih Bölümü	20
12	K12	K	38	Din Kültürü Öğrtm.	11
13	K13	E	37	Matematik Öğrtm.	15

14	K14	K	30	Zihin Engelliler Öğretmenliği	4
----	-----	---	----	----------------------------------	---

Tablo 3.2.1’ de belirtildiği gibi katılımcı öğretmenlerden cinsiyetlerine göre 8’i kadın, 6’sı erkektir. Yaş durumlarına göre ise 8’i 30’lu yaşlarda, 5’i 40’lı yaşlarda ve 1 tanesi de 60 yaşındadır. Öğretmenlerin 4’ü Türkçe öğretmenliği, 3’ü sınıf öğretmenliği, 1’i İngilizce öğretmenliği, 1’i zihin engelliler öğretmenliği, 1’i din kültürü öğretmenliği, 1’i tarih öğretmenliği, 1’i tarih bölümü mezunu, 1’i matematik öğretmenliği, 1’i matematik bölümü mezunu ve 1’i ziraat fakültesi mezunudur. Öğretmenlerden mesleki kıdem olarak 1’i 4 yıllık, 2’si 11 yıllık, 2’si 12 yıllık, 1’i 14 yıllık, 1’i 15 yıllık, 1’i 16 yıllık, 1’i 17 yıllık, 1’i 18 yıllık, 1’i 19 yıllık, 1’i 20 yıllık, 1’i 21 yıllık ve 1’i ise 39 yıllık öğretmenlerdir.

Tablo 3-2.2. Görüşme yapılan destek eğitim odası öğretmenlerinin, destek eğitim odası uygulaması ile ilgili bilgileri ve hangi yetersizlik türleri ile çalıştıkları

No	Kod	Destek Eğitim İle İlgili Eğitim Alma Durumu	Daha Önce Destek Eğitim Odasında Eğitim Verme Durumu	Hangi Engel Türleri İle Çalışıldığı
1	K1	E	E	Öğrenme Güçlüğü
2	K2	E	E	Öğrenme Güçlüğü
3	K3	H	E	Öğrenme Güçlüğü
4	K4	H	E	Öğrenme Güçlüğü
5	K5	E	E	Öğrenme Güçlüğü
6	K6	E	E	Öğrenme Güçlüğü
7	K7	H	E	Down Sendromlu
8	K8	H	H	Öğrenme Güçlüğü
9	K9	H	E	Hiperaktivite
10	K10	H	E	Öğrenme Güçlüğü
11	K11	H	H	Öğrenme Güçlüğü
12	K12	H	E	Öğrenme Güçlüğü
13	K13	H	H	Görme Yetersizliği
14	K14	H	E	Öğrenme Güçlüğü

Tablo 3-2.2’ de belirtildiği gibi katılımcı öğretmenlerin sadece 4’ü destek eğitim ile ilgili eğitim aldıklarını 10 tanesi ise eğitim almadıklarını söylemişlerdir. Daha önce destek eğitim odasında eğitim verme durumlarına baktığımızda ise 11’inin eğitim verdiğini 3’ünün eğitim vermediğini görmekteyiz. Öğretmenlerin hangi yetersizlik türleri ile çalıştıklarına baktığımızda ise 11’inin öğrenme güçlüğü çeken öğrenciler ile çalıştığı, 1’inin down sendromlu

öğrencisi olduğu, 1'inin görme yetersizliği olan öğrencisinin olduğu ve 1'inin de hiperaktifiteli öğrencisinin olduğunu görmekteyiz.

Tablo 3-2.3. Görüşme yapılan sınıf öğretmenlerinin demografik bilgileri

No	Kod	Cinsiyet	Yaş	Branş	Mesleki Kıdem
1	K1	E	49	Matematik Öğrtm.	27
2	K2	K	35	Sınıf Öğretmenliği	14
3	K3	E	50	Sınıf Öğretmenliği	29
4	K4	K	34	Fen B.Öğretmenliği	9
5	K5	K	44	Sınıf Öğretmenliği	19
6	K6	E	44	Sınıf Öğretmenliği	21
7	K7	E	57	Sınıf Öğretmenliği	38
8	K8	K	28	Sınıf Öğretmenliği	4
9	K9	E	35	İngiliz D. Edebiyatı	10
10	K10	K	34	Sınıf Öğretmenliği	9
11	K11	K	38	Sınıf Öğretmenliği	11
12	K12	K	32	Sınıf Öğretmenliği	7

Tablo 3-2.3' de belirtildiği gibi sınıf öğretmenlerinin 7' si kadın 5'i erkek öğretmendir. Öğretmenlerin yaşları sırası ile 49, 35, 50, 34, 44, 44, 57, 28, 35, 34, 38 ve 32'dir. Öğretmenlerin 9'u sınıf öğretmeni, 1' matematik öğretmeni, 1'i fen bilgisi öğretmeni ve 1'i de İngiliz dili ve edebiyatı mezunudur. Öğretmenlerin mesleki kıdemleri sırası ile 27, 14, 29, 9, 19, 21, 38, 4, 10, 9, 11 ve 7'dir.

Tablo 3-2.4. Görüşme yapılan sınıf öğretmenlerinin destek eğitim odası bilgileri ve hangi engel türleri ile çalıştıkları

No	Kod	Kaynaştırma Öğrencisine Kaç Yıldır Eğitim Verildiği	Daha Önce Destek Eğitim Odasında Eğitim Verme Durumu	Hangi Engel Türleri İle Çalışıldığı
1	K1	4	E	Öğrenme Güçlüğü
2	K2	1	E	Hiperaktivite, Dikkat Eksikliği
3	K3	1	H	Öğrenme Güçlüğü
4	K4	1	H	Öğrenme Güçlüğü
5	K5	3	H	Zihinsel Yetersizlik
6	K6	1	H	Dikkat Eksikliği, Disleksi
7	K7	2	H	Öğrenme Güçlüğü
8	K8	1	H	Öğrenme Güçlüğü
9	K9	1	E	Öğrenme Güçlüğü
10	K10	2	H	Öğrenme Güçlüğü
11	K11	2	H	Zihinsel Yetersizlik, İşitme Yetersizliği
12	K12	3	H	Öğrenme Güçlüğü

Tablo 3-2.4' de görüldüğü gibi sınıf öğretmenlerinin kaç yıldır kaynaştırma öğrencisine eğitim verdikleri 6 öğretmen 1 yıldır, 3 öğretmen 2 yıldır, 2 öğretmen 3 yıldır ve 1 öğretmen 4 yıldır eğitim verdiklerini söylemiştir. Öğretmenlerden 3'ü daha önce destek eğitim odasında eğitim verdiklerini söylerken 9'u eğitim vermediklerini söylemiştir. Öğretmenlerin 8'i öğrenme güçlüğü olan öğrencilerle, 1'i hem zihinsel yetersizlik, hem de işitme yetersizliği olan öğrencilerle, 1'i zihinsel engelli öğrencilerle, 1'i hiperaktivitesi olan öğrenci ile 1'i de disleksili ve dikkat eksikliği olan öğrenci ile çalıştıklarını söylemişlerdir.

Tablo 3-2.5. Görüşme yapılan ailelere ilişkin demografik bilgiler

No	Kod	Cinsiyet	Yaş	Meslek	Eğitim Durumu
1	K1	K	47	Ev Hanımı	İlkokul
2	K2	K	41	Ev Hanımı	İlkokul
3	K3	K	40	Öğretmen	Lisans
4	K4	K	43	Ev Hanımı	Okula gitmemiş
5	K5	E	35	İşçi	Ortaokul
6	K6	K	33	Ev Hanımı	İlkokul
7	K7	K	47	Sekreter	Lise
8	K8	K	32	Ev Hanımı	Lise

Tablo 3-2.5’ de belirtildiği gibi katılımcı ailelerin 7’si anne 1’i ise babadır. Ailelerin yaşları sırası ile 47, 41, 40, 43, 35, 33, 47, 32 dir. Ailelerden 5 anne ev hanımı, 1 anne sekreter, 1 anne öğretmen ve 1 baba da işçi olduklarını ifade etmiştir. Ailelerin eğitim durumlarına baktığımızda ise 3’ü ilkokul mezunu, 1’i ortaokul mezunu, 2’si lise mezunu, 1’i lisans mezunu ve 1’i de hiç okula gitmediklerini ifade etmişlerdir.

Tablo 3-2.6. Görüşme yapılan ailelerin çocuklarına ilişkin verdikleri bilgiler

No	Kod	Destek Eğitim Alan Öğrencinin Yaşı	Yetersizlik Türü	Kaçıncı sınıfa gittiği yıldır	Kaç destek eğitim aldığı
1	K1	15	Öğrenme Güçlüğü	8	1
2	K2	14	Bedensel	8	4
3	K3	8	Yetersizlik	2	2
4	K4	8	Down Sendromu	3	2
5	K5	10	Öğrenme Güçlüğü	5	1
6	K6	10	Dikkat Eksikliği	4	2
7	K7	10	Öğrenme Güçlüğü	5	1
8	K8	10	Öğrenme Güçlüğü	4	2

Tablo 3-2.6’da belirtildiği gibi 2 öğrenci 8 yaşında, 4 öğrenci 10 yaşında, 1 öğrenci 14 yaşında ve 1 öğrenci de 15 yaşındadır. Öğrencilerin 5’i öğrenme güçlüğü, 1’i down sendromlu, 1’i bedensel yetersizliği olan ve 1’i de dikkat eksikliği olan öğrencilerdir. Öğrencilerin 1’i 2. sınıfa, 1’i 3. sınıfa, 2’si 4. sınıfa, 2’si 5. sınıfa, 2’si 8. sınıfa devam etmektedir. Öğrencilerin kaç yıldır destek eğitim aldıklarına baktığımızda ise 3 öğrenci 1 yıldır, 4 öğrenci 2 yıldır ve 1 öğrencide 4 yıldır destek eğitim almış olduğunu görmekteyiz.

3.3. Veri Toplama Aracı

Çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış bir görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu (EK-2)'de sunulmuştur. Uygulama öncesinde araştırmada kullanılan görüşme formunun uzman geçerliğini saptamak için, görüşme formu sorularının uygunluk ve anlaşılabilirliği açısından alandan üç uzman tarafından incelenmiş ve forma son şekli verilmiştir. Uzmanlar hazırlanan soruların ele alınan konuyu kapsadığını, soruların açık, anlaşılır olduklarını ve gerekli olan bilgileri elde etme olasılığının yüksek olduğunu bildirmişlerdir. Soruların anlaşılabilirliğini ölçmek amacı ile 2 öğretmen ile pilot çalışma yapılmıştır. Bu çalışma sonucunda görüşme formunda herhangi bir değişiklik yapılmamıştır. Destek eğitim odası öğretmenlerine 13 açık uçlu soru, sınıf öğretmenlerine 12 tane açık uçlu soru ve ailelere 6 tane açık uçlu görüşme sorusu hazırlanmıştır.

Görüşme soruları (Destek eğitim odası öğretmenlerine yönelik) :

- 1)Destek eğitim odası ile ilgili yasal düzenlemeler hakkında neler söylersiniz?
- 2)Destek eğitim odasına gelen öğrencinizin kendi sınıfı içindeki durumunu biliyor musunuz?
- 3)Destek eğitim odasına gelen öğrenciler için fiziksel ortamı nasıl ve nelere dikkat ederek düzenliyorsunuz?
- 4)Destek eğitim odasına gelen öğrenciniz için yaptığınız bireyselleştirilmiş eğitim programını uygularken ne tür zorluklarla karşılaşıyorsunuz?
- 5)Destek eğitim odasına gelen öğrenciniz için kullandığınız yöntem ve teknikler nelerdir?
- 6)Destek eğitim odasına gelen öğrenciler için hangi eğitim teknolojisi ve materyalleri kullanıyorsunuz?
- 7)Destek eğitim odasına gelen öğrenciniz için ne tür pekiştiriciler kullanıyorsunuz?
- 8)Destek eğitim odasındaki öğrencilerin başarısını arttırmaya yönelik neler yapıyorsunuz?
- 9)Destek eğitim alan öğrenciler için öğretim sonu değerlendirmelerinizi nasıl yapıyorsunuz?
- 10)Aileler, destek eğitime katkı sağlamak için neler yapıyor?
- 11)Okul yönetimi, destek eğitim odasındaki çalışmalar için neler yapıyor?

12) Destek eğitim odasında yaşadığınız sorunlar nelerdir?

13) Destek eğitim odasında yaşanan sorunlara ilişkin çözüm önerileriniz nelerdir?

Görüşme soruları (Sınıf öğretmenlerine yönelik):

1) Sınıfınızda bulunan kaynaştırma öğrencinizin destek özel eğitim hizmetleri ile ilgili yasal düzenlemeler hakkında neler söylersiniz?

2) Kaynaştırma öğrencinizin destek eğitim odasında aldığı eğitimi desteklemek amacı ile nasıl uygulamalar yapıyorsunuz?

3) Öğrenciniz için destek eğitim odasında yapılan fiziksel düzenlemeler nelerdir?

4) Öğrenciniz için destek eğitim odasında yapılan öğretim sürecinde kullanılan yöntem ve teknikler nelerdir?

5) Destek eğitim odasında öğrenciniz ile çalışırken hangi eğitim teknolojisi ve materyalleri kullanıyorsunuz?

6) Destek eğitim odasında yapılan öğretimi desteklemek amacı ile siz sınıfınızda ne tür fiziksel düzenlemeler yapıyorsunuz?

7) Destek eğitim odasında yapılan öğretimi desteklemek amacı ile siz sınıfınızda öğretim sürecine yönelik ne tür uyarlamalar yapıyorsunuz?

8) Destek eğitim odasına gönderdiğiniz öğrencilere sınav uyarlamalarınızı ve değerlendirmenizi nasıl yapıyorsunuz?

9) Destek eğitime katkı sağlamak için aileler neler yapıyor?

10) Okul idaresi destek eğitim odasında eğitim gören öğrenci için neler yapıyor?

11) Kaynaştırma öğrencinizin destek eğitimde yaşadığı sorunlar nelerdir?

12) Destek eğitim odasında yaşanan sorunlar nelerdir ve sorunlara ilişkin çözüm önerileriniz nelerdir?

Görüşme soruları (Ailelere yönelik) :

- 1)Çocuğunuza verilen destek eğitimin içeriği ile ilgili neler biliyorsunuz?
- 2)Destek eğitim odasından beklentileriniz nelerdir?
- 3)Çocuğunuz destek eğitim aldıktan sonra çocuğunuzda ne tür gelişmeler gözlemlediniz?
- 4)Çocuğunuz destek eğitim aldıktan sonra sınıf düzeyinde ne tür gelişmeler gözlemlediniz?
- 5)Çocuğunuzun destek eğitim odası öğretmeni ve sınıf öğretmenin yeterliliği hakkında neler düşünüyorsunuz?
- 6)Okul idaresinin destek eğitim odası hakkındaki yaptıklarını nasıl değerlendirirsiniz?

3.4. Veri Toplama Süreci

Araştırma verileri 11.10.2017-30.11.2017 tarihleri arasında toplanmıştır. Görüşmeler de sorular belirlenen sıra ile sorulmuştur. Görüşme formundaki sorular alanında iki uzmanın görüşü alınarak oluşturulmuştur. Hazırlanan görüşme sorularını sınamak amacıyla pilot uygulama yapılmıştır. Bu pilot görüşmelerin sonunda görüşme formuna son hali verilmiştir. Görüşmeler katılımcıların verdiği randevular dikkate alınarak yapılmış, görüşmeler okuldaki boş sınıflarda gerçekleştirilmiştir. Görüşme öncesi, görüşmenin amacı açıklanmış, görüşme formundaki sıraya göre sorular yöneltilmiştir. Ses kayıt cihazı kullanılarak görüşmeler kaydedilmiştir. Görüşmeler yaklaşık 10- 15 dakika arası sürmüştür.

3.5. Görüşme İlkeleri

Araştırmacı, araştırmanın amacını katılımcılara açıklayarak, ses kayıt cihazı kullanılarak yapılacak görüşmenin analizinde uzmanların dışında hiç kimse tarafından bilgilerinin ve görüşmenin dinlenilmeyeceği veya transkriptin okunmayacağını belirterek bu çalışmayı kabul ettikleri takdirde sözleşmeyi imzalamaları istenmiştir. Tüm görüşmeler araştırmacı tarafından yapılmış, ses kayıt cihazı kullanılarak kaydedilmiş ve görüşmenin ardından anketleri doldurması için katılımcılara zaman tanınmıştır. Görüşmeler sırasında katılımcılara “Öğretmenim” diye hitap edilmiş, görüşmelerde araştırmacı tarafsız olmaya çalışmış ve görüşme soruları önceden katılımcılara gösterilmemiş, görüşmelerin sohbet şeklinde gerçekleştirilmesine özen gösterilmiş ve sorular önceden belirtildiği sırayla katılımcılara yöneltilmiştir. Katılımcıların açıklık getirilmesini istedikleri sorular karşısında

yönlendirme yapılmayacak şekilde açıklamalar yapılmış, katılımcı konu dışına çıktığında uygun bir ifade ile konuya dönmesi sağlanmıştır. Görüşme sırasında verilen cevaplar bir başka soruyu cevaplamışsa, o soru tekrar sorulmamıştır. Görüşme sırasında ve sonunda cevaplar katılımcılara onaylatılarak özetlemeleri istenmiştir.

3.6. Verilerin Dökümü ve Analizi

Araştırma için görüşülen destek eğitim odası öğretmenleri, sınıf öğretmenleri ve aileler ile yapılan görüşmeler sonucunda ses kayıtlarından elde edilen veriler bilgisayar ortamında yazılmış ve içerik analizi yapılmıştır. Ses kayıtlarının dökümü ile birlikte araştırmacı tarafından betimsel indeks yazılmıştır. Betimsel indekste, bağlam kayıtları, betimsel bilgiler, betimsel indeks ve görüşmeci yorumundan oluşan bölümler yer almaktadır. Bu bölümlerin doldurulması ile birlikte araştırmacı ve alan uzmanı tarafından tutarlılık belirleme çalışmaları yapılmıştır. Araştırmacı ve alan uzmanı birbirlerinden bağımsız olarak yaptıkları bu çalışma da görüşme kasetleri ve kayıtları incelemişler, betimsel indeks ve görüşmeci yorumları arasında tutarlı olduğu sonucuna varmışlardır. Araştırmada görüşmelerden elde edilen nitel verilerin analizinde kodlama, temalar ve bunların organize edilmesi aşamalarından oluşan içerik analizi yapılmıştır. Her bir katılımcı için ayrı birer görüşme döküm formu oluşturulmuştur. Görüşme döküm formlarına aktarılan bu kayıtlar birebir şekilde aktarılmıştır. Verilerin yazıya dökülmesi aşamasından sonra kodlama süreci araştırmacı ve uzman tarafından ayrı ayrı gerçekleştirilmiştir. Daha sonra uzmanlar ve araştırmacı bir araya gelerek her sorunun yanıtını tek tek incelemiştir. Ortaya çıkan kodlardan yola çıkılarak birbiri ile ilişkili kodlar bir araya getirilerek ortak görüşler doğrultusunda tema ve alt temalar oluşturulmuştur. Kodlama anahtarına göre işlenen veriler doğrudan alıntılarla desteklenerek bulgular tanımlanmış ve bu bulgular araştırmacı tarafından yorumlanmıştır.

3.7. Geçerlik ve Güvenilirlik

Görüşme döküm formlarına aktarılan verilerin geçerliliğinin sağlanabilmesi için alandan bir uzmanın görüşüne başvurulmuştur. Rastlantısal olarak seçilen ses kayıtları bir uzmana dinletilerek yazılı metinlerle tutarlılıklarına bakılmıştır. Temalar ve alt temaların kendi aralarındaki ilişkisi ile her bir temanın diğeri ile ilişkisi kontrol edilerek bütünlük sağlanmıştır. Böylece görüşme sürecinde toplanan verilerin gerçeği yansıtması sağlanmıştır. Araştırmanın güvenilirlik hesaplanması için Miles ve Huberman'ın (1994) önerdiği aşağıdaki uyum yüzdesi kullanılmıştır.

Görüş Birliği

$$\text{Güvenirlik} = \frac{\text{Görüş Birliği}}{\text{Görüş Birliği} + \text{Görüş Ayrılığı}}$$

Değerlendirme, katılımcıların görüşlerine uygun olarak görüşme kodlama anahtarına işaretlenmesi şeklinde yapılmıştır. Her katılımcıya ait görüşme kodlama anahtarı teker teker işaretlendikten sonra uzmanın ve araştırmacının doldurduğu görüşme kodlama anahtarlarının tutarlılığı teker teker karşılaştırılmış karşılaştırmalar sırasında uzmanın ve araştırmacının işaretlediği her soru maddesi kontrol edilerek değerlendiriciler arası “görüş birliği” ya da “görüş ayrılığı” şeklinde işaretlemeler yapılmıştır. Araştırmacı ve uzman ilgili soru maddesini benzer işaretlemişlerse görüş birliği farklı işaretlemişlerse görüş ayrılığı olarak kabul edilmiştir. Bu doğrultuda yapılan görüşme bulgularının güvenirliliği, %100 olarak bulunmuştur. Buna dayanılarak araştırmanın güvenirliliği sağladığı söylenebilir.

IV. BÖLÜM

4.Bulgular

Bu bölümde görüşme yapılan destek eğitim odasında eğitim veren öğretmenlerin, sınıf öğretmenlerinin ve ailelerinin verdikleri bilgilere yer verilmiştir. Araştırmanın bulgularında 12 tema ve her bir temanın alt temaları destek eğitim odası öğretmenleri için, 13 tema ve her bir temanın alt temaları sınıf öğretmenleri için ve 8 tema ve her bir temanın alt temaları aileler için oluşturulmuştur.

Destek Eğitim Odası Öğretmenlerine Yönelik Hazırlanılan Temalar:

1. Tema: Destek eğitim odası öğretmenin yasal düzenlemeler ile ilgili görüşleri
2. Tema: Destek eğitim odası öğretmenin öğrencinin sınıf içindeki performansı ile ilgili görüşleri
3. Tema: Destek eğitim odası öğretmenin ortamda yaptığı fiziksel düzenlemeler
4. Tema: Destek eğitim odası öğretmenin öğrenciye yönelik bep'i uygularken yaşadığı zorluklar
5. Tema: Destek eğitim odası öğretmenin öğrencinin eğitimine yönelik kullandığı yöntem ve teknikler
6. Tema: Destek eğitim odası öğretmenin öğrencinin eğitimine yönelik kullandığı teknoloji ve materyaller
7. Tema: Destek eğitim odası öğretmenin öğrencinin öğretimine yönelik kullandığı pekiştireçler
8. Tema: Destek eğitim odası öğretmenin öğrencinin başarısını arttırmak için yaptığı etkinlikler
9. Tema: Destek eğitim odası öğretmenin öğrencinin eğitimine yönelik yaptığı değerlendirmeler
10. Tema: Destek eğitim odası öğretmenin öğrencinin eğitimine yönelik ailesinin yaptığı katkılar ile ilgili görüşleri

11. Tema: Destek eğitim odası öğretmeninin öğrencinin eğitimine yönelik okul idaresinin yaptığı katkılar ile ilgili görüşleri

12. Tema: Destek eğitim odasında yaşanan sorunlar

13. Tema: Destek eğitim odası öğretmeninin yaşadığı sorunlara yönelik çözüm önerileri

4. Bulgular

4. (1). Destek eğitim odası ile ilgili yasal düzenlemeler hakkında neler söylersiniz?

Sorusu sorulmuş, alınan cevaplar ve frekans dağılımları Tablo 4-1’ de gösterilmiştir.

Tablo 4-1. Destek eğitim odası öğretmeninin yasal düzenlemeler ile ilgili görüşleri

ALT TEMA	FREKANS
1-Yasal düzenlemeler ile ilgili bilgi sahibi.	6
2-Yasal düzenlemeler ile ilgili bilgi sahibi değil.	5
3-Yasal düzenlemeler ile ilgili rehber öğretmen ve idare danışmanlık yapıyor.	3

Tablo 4-1 incelendiğinde, “Destek eğitim odası ile ilgili yasal düzenlemeler nelerdir?” sorusuna ilişkin cevaplar yer almaktadır. Öğretmenlerin verdiği cevaplar aşağıda verilmiştir.

Görüşülen destek eğitim odası öğretmenlerinde 6’sı, “Destek eğitim odası ile ilgili yasal düzenlemeleri bildiklerini” ifade etmişlerdir. DÖ14 adlı katılımcı yasal düzenlemeler ile ilgili, “*Yasal düzenlemeler aslında çok fazla detaylı bir şekilde verilmiş. Mesela baktığımızda çocukların derslerin toplamından sadece %30’unu aşmayacak şekilde olması gerekiyor bunu biliyorum. Bunun dışında müzik beden eğitimi gibi derslerden alınmaması gerektiği sadece temel matematik Türkçe gibi derslerde çocuğun destek eğitime alınması gerektiğini biliyorum.*”

Şimdi sosyal olarak arkadaşlarından kopmamalı. Kaynaştırmaya aykırı bir durum oluyor. Bunu biliyorum. Bir de tabii destek eğitim odasının anlamı fiziki koşulları bile ne kadar büyüklükte olması gerektiği açık bir şekilde yazıyor.” şeklinde belirterek görüşünü söylemiştir.

Görüşme yapılan öğretmenlerden 5’i, “Yasal düzenlemeleri bilmediğini” söylemiştir. DÖ4 adlı katılımcı bu soruya, “*Hiçbir bilgim yok bilmiyorum.*” diyerek cevap vermiştir.

Görüşme yapılan 3 destek eğitim odası öğretmeni ise, “Rehber öğretmen ve idareden bilgi aldıklarını” söylemiştir. DÖ11 adlı katılımcı “*Rehber öğretmenimiz bizi bilgilendiriyordu, ona göre bizde bir şeyler yapmaya çalışıyorduk.*” şeklinde görüşünü belirtmiştir.

4. (2). Destek eğitim odasına gelen öğrencinizin kendi sınıfı içindeki durumu hakkında neler biliyorsunuz?

Sorusu sorulmuş, alınan cevaplar ve frekans dağılımları Tablo 4-2’ de gösterilmiştir.

Tablo 4-2 Destek eğitim odası öğretmenin öğrencinin sınıf içindeki performansı ile ilgili görüşleri

ALT TEMA	FREKANS
1-Sınıf içerisindeki durumunu sınıf öğretmenine sorarak öğreniyorum.	7
2-Sınıf içerisindeki durumunu rehber öğretmene ve sınıf öğretmenine soruyorum.	3
3- Sınıf içerisinde ders dinlemediğini biliyorum.	2
4- Sınıf içerisinde uyum sorunu yaşadığını biliyorum.	1
5- Sınıf içerisindeki durumunu bilmiyorum.	1

Tablo 4-2 incelendiğinde, “Destek eğitim alan öğrencinizin sınıfı içerisindeki durumu hakkında neler biliyorsunuz?” sorusuna ilişkin cevaplar yer almaktadır. Öğretmenlerin verdiği cevaplar aşağıda verilmiştir.

Görüşme yapılan öğretmenlerden 7'si "Sınıf öğretmenine sorduklarını" ifade etmişlerdir. DÖ5 adlı katılımcı bu soruya, "*Bize gelen öğrencileri genelde kendi sınıf öğretmenleriyle onlar hakkında bilgi ediniyoruz yani sınıf içerisinde biraz daha aktif olmayan öğrenciler oluyor bu öğrenciler. Öğrendiğimiz onlar.*" şeklinde cevap vermiştir.

Görüşme yapılan öğretmenlerden 3'ü "Sınıf öğretmenine ve rehber öğretmene sorduklarını" ifade etmişlerdir. DÖ1 adlı katılımcı bu soruya, "*Kendi sınıfı içerisindeki durumu genelde rehber öğretmenimizden bilgi alıyoruz. Rehber öğretmenimiz ya da sınıf öğretmeni bilgilendiriyor bizi toplantılarda o şekilde. Şey oluyor mesela biz Türkçe dersine girdiğimizi için işte soruyoruz Türkçe dersinde neler yapıyorsun? Şunu öğrendin mi bunu öğrendin mi neredesiniz? Tabi bunları da soruyoruz. Bu öğrencinin öğrenme güçlüğüne göre değişiyor. Bazı öğrencilerde biraz daha ağır bazıları biraz daha hafif düzeyli öyle öğrenciye göre değişiyor ama soruyoruz tabi ki.*" şeklinde görüşünü belirtmiştir.

Görüşmeye katılan 2 öğretmen, "Sınıf içerisinde ders dinlemediklerini biliyorum." şeklinde cevap vermiştir. DÖ9 adlı katılımcı bu soruya, "*Kendi sınıfı içerisinde ders dinlemeye çok fazla isteği olmayan öğrenci destek odasına geldiğinde başka bir engel olmadığı müddetçe derse daha meyilli olduğunu söyleyebilirim.*" şeklinde cevap vermiştir.

Görüşmeye katılan DÖ2 adlı katılımcı bu soruya, "Öğrencinin sınıfta uyum sorunu yaşadığını biliyorum" şeklinde ifade etmiştir. DÖ2 adlı katılımcı bu soruya, "*Ne biliyorum. Öğrencim şeydi sınıfa uyum sağlayamamış sonuçta hani zihinsel olarak da biraz geriden gittiği için arkadaşları onunla çok fazla dolaşmıyorlar. Çünkü çok çocuksuydu. Arkadaşları 12 13 yaşında ergenken o daha böyle 6-7 yaşında çocuk seviyesindeydi çocukça şeyleri seviyordu. Genelde yalnız takılıyordu. Çok fazla sınıfa girmiyordu zaten.*" şeklinde cevap vermiştir.

Görüşme yapılan 1 öğretmende "Sınıftaki durumunu bilmediğini" ifade etmiştir. DÖ13 adlı katılımcı, "*Ben onların dersine girmedim sınıf ortamlarını çok iyi bilmiyorum.*" şeklinde cevap vermiştir.

4.(3). Destek eğitim odasına gelen öğrenciler için fiziksel ortamı nasıl ve nelere dikkat ederek düzenliyorsunuz?

Sorusu sorulmuş, alınan cevaplar ve frekans dağılımları Tablo 4-3' de gösterilmiştir.

Tablo 4-3. Destek eğitim odası öğretmeninin ortamda yaptığı fiziksel düzenlemeler

ALT TEMA	FREKANS
1-Dikkat dağıtıcı unsurları ortadan kaldırmaya çalışıyorum.	5
2- Oda olmadığı için düzenleme yapamıyorum. (Boş bulduğumuz yerlerde derslerimizi yapıyoruz.)	4
3- Çalışma ortamının sessiz olmasına özen gösteriyorum.	2
4-Düzenleme yapmıyorum.	1
5-Fiziksel ortamı devlet ayarlamalı.	1
6- Uygun cevap vermemiştir.	1

Tablo 4-3 incelendiğinde, “Destek eğitim odasına gelen öğrenciler için fiziksel ortamı nasıl ve nelere dikkat ederek düzenliyorsunuz?” sorusuna ilişkin cevaplar yer almaktadır. Öğretmenlerin verdiği cevaplar aşağıda verilmiştir.

Görüşmeye katılan 5 öğretmen, “Dikkat dağıtıcı unsurları kaldırmaya çalışıyorum.” şeklinde cevap vermiştir. DÖ5 adlı katılımcı bu soruya, “*Fiziksel ortamı dikkat dağıtıcı öğeleri ortadan kaldırmaya çalışarak düzenliyorum. Öğrencilerin özelliklerine uygun düzenlemeler yapıyorum.*” şeklinde cevap vermiştir.

Görüşme yapılan öğretmenlerden 4’ü, “Oda olmadığı için fiziksel düzenleme yapmadığını” ifade etmiştir. DÖ4 adlı katılımcı bu soruya, “*Fiziksel ortamımız yok zaten sınıf sıkıntısı çekiyoruz. Bazen müdür yardımcısının odasında bazen öğretmenler odasında boş bulduğumuz bazen beden eğitimine çıkan sınıflar oluyor onların sınıfında boş bulduğumuz yerde ders vermeye çalışıyoruz açıkçası.*” şeklinde cevap vermiştir.

Görüşme yapılan 2 öğretmen ise “Çalışma ortamının sessiz olmasına özen gösterdiğini” ifade etmiştir. DÖ6 adlı katılımcı bu soruya, “*Destek eğitim odasına her gelen öğrenci farklı farklı olduğu için genelde nelere dikkat edilir. İşte bir çalışma ortamı olsun sessiz sakin aslında bu her yer olabilir diye de geçiyor şeylerde yani illa ayrı bir oda olmasına gerek*

yok diye de geçiyor. İşte çocuğun oturacağı rahat bir sandalyesi masası işte kullanacağı malzemeler materyaller olması yeterli.” şeklinde cevap vermiştir.

DÖ1 adlı katılımcı bu soruya “Düzenleme yapmıyorum.” şeklinde cevap vermiştir. DÖ1 adlı katılımcı bu soruya, “*O gün ne işleyeceksek ona göre materyal oluyor onun dışında özellikle yaptığımız bir şey yok.*” şeklinde cevap vermiştir.

Görüşmeye katılan 1 öğretmen ise “Fiziksel ortamı devlet ayarlamalı.” şeklinde cevap vermiştir. DÖ3 adlı katılımcı bu soruya, “*Bir tane fiziksel ortamımız var. Özel donanımlı değil. Bu donanımın devlet tarafından yapılması lazım... Yani fiziksel anlamda ben Türkçe öğretmeni olarak donatamam. Matematik öğretmeni ayrı donatamaz. Fen bilgisi öğretmeni ayrı donatamaz. Özel destek odası nedir ne değildir amacı nedir bunun özel eğitim hocalarıyla rehber hocalar akademisyenler oturup bir destek sınıfında neler olmalı normal odadan ne farklı olmalı? Uzmanlar bile çocuğun oturmasından kalkmasından oturamıyorsa bacakları engelliye nasıl oturacak? Ya bunun düzenine bizim materyal getirebiliriz sadece. Biz düzenleyemeyiz destek odasını. Yani bu biraz bilimsel bir şey bence... Bunun bir yasa yapılması gerekli bence.*” şeklinde cevap vermiştir.

4.(4). Destek eğitim odasına gelen öğrenciye yönelik BEP’i uygularken yaşadığınız zorluklar nelerdir?

Sorusu sorulmuş, alınan cevaplar ve frekans dağılımları Tablo 4-4’ te gösterilmiştir.

Tablo 4-4. Destek eğitim odası öğretmeninin öğrenciye yönelik BEP’i uygularken yaşadığı zorluklar

ALT TEMA	FREKANS
1-Öğrencilerin devamsızlığından dolayı sorun yaşıyorum.	4
2- Plana uygun gitmiyorum.	4
3- Zorluk yaşamadım.	3
4- Ölçme ve değerlendirme yapmada zorluk yaşıyorum.	1
5-Öğrencinin bir önceki çalışmayı unutması açısından sorun yaşıyorum.	1
6- Yaşadığım sorunlar aklıma gelmiyor.	1

Tablo 4-4 incelendiğinde, “Destek eğitim odasına gelen öğrenciye yönelik BEP’i uygularken yaşadığınız zorluklar nelerdir?” sorusuna ilişkin cevaplar yer almaktadır. Öğretmenlerin verdiği cevaplar aşağıda verilmiştir.

Görüşmeye katılan 4 öğretmen, “Öğrencilerin devamsızlığından dolayı sorun yaşıyorum.” şeklinde cevap vermiştir. DÖ5 adlı katılımcı bu soruya, “*Zaman konusunda sıkıntılar yaşıyoruz. Öğrencilerin devamsız olması sebebiyle de yetiştirme konusunda sıkıntılar çekiyoruz yani bunları da yaşıyoruz.*” şeklinde cevap vermiştir.

Görüşme yapılan 4 öğretmen, “Plana uygun gitmiyorum.” şeklinde cevap vermiştir. DÖ4 adlı katılımcı bu soruya, “*Valla o planları genelde internet ortamından alıyoruz. Ama uyabiliyor muyuz uyamıyoruz. Deminde dediğim gibi sınıf derse giren asıl öğretmenin yönlendirmesine göre daha çok ne öğretebiliriz tarzında düşünüp onlara yöneliyoruz planlara uyamıyoruz açıkçası.*” şeklinde görüşünü belirtmiştir.

Görüşmeye katılan 3 öğretmen BEP uygularken yaşadıkları zorluklara, “Zorluk yaşamadım.” şeklinde cevap vermiştir. DÖ9 adlı katılımcı bu soruya, “*Uygularken öğrencinin eğitim seviyesine göre veya kendi bireysel seviyesine göre uyguladığım için çok fazla zorlukla karşılaşmadım. Bu yarım dönemlik eğitimimde...*” şeklinde cevap vermiştir.

Görüşmeye katılan 1 öğretmen bu soruya, “Ölçme ve değerlendirme yapma aşamasında zorluk yaşıyorum.” diyerek görüş belirtmiştir. DÖ3 adlı katılımcı bu soruya, “*Zorluğumuz şu öğrencilerimiz hani okuma ve yazma anlamında ya da anlama anlamında genelde zorlanıyorlar. Bu nasıl diyelim yol kat edememe anlamında zorlanıyoruz. Çabuk unutabiliyor hemen pekişmiyor çocukta. Hemen davranışa dönüşmüyor. İşte bir normal çocuğa*

anlatıyorsun sıfatları bir dönüş alıyorsun en azından %50 falan. Ama burada o dönüşü almamız daha da uzun soluklu oluyor. Zorluğu o birde onun dışında da karşılaştığım bir zorluğu ölçme aslında biraz sorunlu. O çocukları neye göre ölçeceğiz. O çok önemli. O da biraz zor oluyor ölçme mesela çocuk çok az yazabiliyor. Çok az konuşabiliyor. Mesela Mebbis'e göre 100 alıyor mesela. Diğer çocukta 100 almış mesela bunlar şey olarak da belirtilmiyor kaynaştırma falan da gözüküyor herhalde bilmiyorum ama. Ölçmesi problem yani... 10 tane hayvan koyduğum zaman hayvanların adını yazabiliyorsa okunaklı bir şekilde bu 100. Ama diğerine fiilimsi soruyorum. Hani 8. sınıfsa. Bu ölçme değerlendirme de biraz sorun var.” şeklinde cevap vermiştir.

Görüşme yapılan öğretmenlerden 1'i “Öğrencinin bir önceki çalışmayı unutması açısından sorun yaşıyorum.” şeklinde cevap vermiştir. DÖ8 adlı katılımcı bu soruya, “Ben öğrencilerin normal belki yanlış ama hemen anlamasını bekliyorum ama öyle olmuyor. Son iki derse gelirken unutmaması gerekiyor ama o unutup geliyor o biraz beni zorluyor.” şeklinde cevap vermiştir.

Görüşme yapılan bir diğer öğretmen ise “Yaşadığım sorunlar aklıma gelmiyor.” şeklinde cevap vermiştir. DÖ6 adlı katılımcı bu soruya, “Yani çocuk sınıftan geldiği için çok fazla şey yapmak istemeyebiliyor. Sıkılabiliyor sınıfta nerede kaldılar akli karışmış olabiliyor. Öğrenci zaten biraz geride olduğu için çok fazla şey adapte olamayabiliyor. Şu anda aklıma çok bir şey gelmedi bu konuyla ilgili.” şeklinde cevap vermiştir.

4.(5). Destek eğitim odasında öğrencinin eğitimine yönelik kullandığınız yöntem ve teknikler nelerdir?

Sorusu sorulmuş, alınan cevaplar ve frekans dağılımları Tablo 4-5' te gösterilmiştir.

Tablo 4-5. Destek eğitim odası öğretmenin öğrencinin eğitimine yönelik kullandığı yöntem ve teknikler

ALT TEMA	FREKANS
1-Soru cevap yöntemini kullanıyorum.	8
2- Anlatım yöntemini kullanıyorum.	3
3- Oyun yöntemini kullanıyorum.	2
4- Sohbet ediyorum.	1
5-Doğrudan öğretim ve basamaklandırılmış öğretim yöntemini kullanıyorum.	1

Tablo 4-5 incelendiğinde, “Destek eğitim odasında öğrencinin eğitimine yönelik kullandığınız yöntem ve teknikler nelerdir?” sorusuna ilişkin cevaplar yer almaktadır. Öğretmenlerin verdiği cevaplar aşağıda verilmiştir.

Görüşmeye katılan 8 öğretmen, “Soru cevap yöntemini kullanıyorum.” şeklinde cevap vermiştir. DÖ6 adlı katılımcı bu soruya, “*Birebir eğitim işte soru cevap okuma işlem yapma bu tür şeyler kullanıyoruz.*” şeklinde cevap vermiştir.

Görüşme yapılan öğretmenlerden 3’ü “Anlatım yöntemini kullanıyorum.” şeklinde cevap vermiştir. DÖ13 adlı katılımcı bu soruya, “*Anlatım, soru cevap.*” şeklinde cevap vermiştir.

Kullanılan yöntem ve teknikler sorulduğunda 2 öğretmen, “Oyun yöntemini kullanıyorum.” şeklinde cevap vermiştir. DÖ3 adlı katılımcı bu soruya, “*Bir öğrencimiz vardı Koray onunla daha çok böyle oyun, drama demeyelim de tam drama yapmadık. Biraz daha böyle oyunsu şeyler yapmaya çalıştım. Hoşuna gitti yaklaştı daha sonra tabi mevcut eğitim öğretim yöntemlerini kullanıyoruz daha farklı özel bir yöntem kullanmıyoruz. Çocuğun durumuna göre sorma yazma gibi konuşma teknikleri oluyor. Hazırlıklı konuşma hazırlıksız konuşma... Öğrencimizin durumuna göre mevcut eğitim öğretim tekniklerini hangisi gerekiyorsa onları kullanıyoruz.*” şeklinde cevap vermiştir.

Görüşmeye katılan 1 öğretmen yöntem ve teknikler sorusuna, “Sohbet ediyorum.” şeklinde cevap vermiştir. DÖ12 adlı katılımcı bu soruya, “*Genelde sohbet ederdim önce fikrinin ne olduğunu öğrenmeye çalışırdım sadece TEOG sınavına hazırlanacak bir öğrencim vardı onu da zaten görme engelli olduğu için biz destek eğitimi yapıyorduk onu da yani zihinsel bir sıkıntımız yoktu dersi birebir işleyebiliyorduk. Fakat algılamada zorluk çeken kaynaştırma öğrencilerinde de genelde sohbetvari o çocuğa onu kavratılabilmek, onun gerekliliğini açıklayarak onu hani bilincine yerleştirme konusunda ders işlerdik.*” şeklinde cevap vermiştir.

Görüşme yapılan öğretmenlerden 1'i, "Doğrudan öğretim ve basamaklandırılmış öğretim yöntemini kullanıyorum." şeklinde cevap vermiştir. DÖ14 adlı katılımcı bu soruya, "Yani tabi ki daha çok akademik konularda çalışıyoruz. Matematik de doğrudan öğretim yöntemini kullanıyorum. Basamaklandırılmış öğretim yöntemini kullanıyorum. Okuma yazma da işte en çok kullandığım performans temelli teknikler beceri temelli tekniklere de bazen yer veriyorum. Grafik dönütlerine yer veriyorum. Bu şekilde genelde zaten akademik anlamda gidiyoruz. Mutlaka işte o dikkati çekme önceki bilgileri harekete geçirme gibi tekniklere de yer veriyorum." şeklinde cevap vermiştir.

4.(6). Destek eğitim odasında öğrencinin eğitimine yönelik kullandığınız teknoloji ve materyaller nelerdir?

Sorusu sorulmuş, alınan cevaplar ve frekans dağılımları Tablo 4-6' da gösterilmiştir.

Tablo 4-6. Destek eğitim odası öğretmenin öğrencinin eğitimine yönelik kullandığı teknoloji ve materyaller

ALT TEMA	FREKANS
1-Ders kitabı ile kaynak kitap kullanıyorum.	5
2-Akıllı tahta kullanıyorum.	4
3-Çalışma kağıtları kullanıyorum.	4
4-Bilgisayar veya tablet kullanıyorum.	3
5-Hiçbir şey kullanmıyorum.	3

Tablo 4-6 incelendiğinde, "Destek eğitim odasında öğrencinin eğitimine yönelik kullandığınız teknoloji ve materyaller nelerdir?" sorusuna ilişkin cevaplar yer almaktadır. Öğretmenlerin verdiği cevaplar aşağıda verilmiştir.

Görüşmeye katılan 5 öğretmen, "Ders kitabı ile kaynak kitap kullanıyorum." şeklinde cevap vermiştir. DÖ3 adlı katılımcı bu soruya, "Daha çok 2. Ve 3. Sınıf düzeyinde kitaplar buldum ben daha önce. 2. 3. Sınıflar renkli böyle görselleri fazla olan uyarıcı Türkçe ile ilgili onları kullandım. Onun dışında çalışma kağıtları kullandım. Başka da akıllı tahtamız oluyor bazen üst sınıftaysa onu kullanabiliyoruz çok nadir. Diğer sınıflar kadar kullanamıyoruz." şeklinde cevap vermiştir.

Görüşme yapılan öğretmenlerden 4'ü, "Akıllı tahta kullanıyorum." şeklinde cevap vermiştir. DÖ1 adlı katılımcı bu soruya, "*Akıllı tahtalarımız var akıllı tahtalardan yararlanabiliyoruz. Onun dışında ders kitaplarımızda eğer öğrencimizin seviyesi çok kötü değilse ders kitaplarından yararlanabiliyoruz. Onun dışında edindiğimiz kaynaklar olursa araştırdığımız çalışma kağıtları falan kullanıyoruz o şekilde.*" şeklinde cevap vermiştir.

Görüşme yapılan diğer 4 öğretmen ise "*Çalışma kağıtları kullanıyorum.*" şeklinde cevap vermiştir. DÖ2 adlı katılımcı bu soruya, "*Çalışma kağıtları dağıtıyordum. Renkli materyaller kullanmaya çalışıyordum sesli ve renkli. Genellikle dediğim gibi akıllı tahta vardı. Bir de ben kendim şeyden çıktı alıyordum. Hani onun seviyesine uygun hani öğrencim benim 7. Sınıftaydı ders verdiğimde. 7. Sınıf materyalleri değil de 2. 3. 4. Sınıf materyallerini alıyordum ona uygun şeyler çıkartıyordum.*" şeklinde cevap vermiştir.

Görüşmeye katılan 3 öğretmen de görüşünü, "Bilgisayar veya tablet kullanıyorum." şeklinde belirtmiştir. DÖ11 adlı katılımcı bu soruya, "*Dedim işte bilgisayar masaüstü bilgisayarı kullandık daha çok.*" şeklinde cevap vermiştir.

Görüşmeye katılan 3 öğretmen ise "Hiçbir şey kullanmıyorum." şeklinde cevap vermiştir. DÖ4 adlı katılımcı bu soruya, "*Hiçbir şey kullanmıyoruz yani kağıt kalem başka hiçbir şeyimiz yok.*" şeklinde cevap vermiştir.

4.(7). Destek eğitim odasında öğrencinin öğretimine yönelik kullandığınız pekiştireçler nelerdir?

Sorusu sorulmuş, alınan cevaplar ve frekans dağılımları Tablo 4-7' de gösterilmiştir.

Tablo 4-7. Destek eğitim odası öğretmenin öğrencinin öğretimine yönelik kullandığı pekiştireçler

ALT TEMA	FREKANS
1-Sözel pekiştireçler kullanıyorum.	6
2-Pekiştireci bilmiyor.	4
3- Yiyecek pekiştireci kullanıyorum.	3
4- Nesne pekiştireçleri kullanıyorum.	3
5- Etkinlik pekiştireci kullanıyorum.	2

Tablo 4-7 incelendiğinde, “Destek eğitim odasında öğrencinin öğretimine yönelik kullandığınız pekiştireçler nelerdir?” sorusuna ilişkin cevaplar yer almaktadır. Öğretmenlerin verdiği cevaplar aşağıda verilmiştir.

Görüşmeye katılan 6 öğretmen, “Sözel pekiştireçler kullanıyorum.” şeklinde cevap vermiştir. DÖ12 adlı katılımcı bu soruya, *“Ne tür pekiştireçler kullanıyordum? Kavrama konusunda yani onun önemini öğrendiği şeyin önemini kavrama konusunda, uygulama konusunda pekiştireçler kullanıyordum. Mesela sözsel olarak bir güzel davranış örneğinin bir ahlaki değer güzel bir davranış konusunda ona küçük hediyeler vererek veyahut da güzel söz söyleyerek, aferin diyerek, çok güzel diyerek yaptığı olumlu davranış takip ettiğimi ona hissettirerekten ona pekiştireçler vermeye çalışıyordum o zaman mutlu oluyordu mesela.”* şeklinde cevap vermiştir.

Görüşmeye katılan 4 öğretmen, “Pekiştireci bilmediğini” söylemiştir. DÖ10 adlı katılımcı bu soruya, *“Genelde uygulama yaptırıyorum. Soru soruyorum uygulama yaptırıyorum o şekilde.”* şeklinde cevap vermiştir.

Görüşmeye katılan 3 öğretmen de pekiştireç olarak “Yiyecek pekiştireci kullanıyorum.” şeklinde cevap vermiştir. DÖ9 adlı katılımcı bu soruya, *“Genellikle sözlü pekiştireç aferin şeklinde ya da minik bir çikolata, o gün ki test sorularının da belli bir başarı seviyesini yakaladığında ödüllendirme şeklinde diyelim.”* şeklinde cevap vermiştir.

Öğretmenlerden 3’ü, “Nesne pekiştireçleri kullanıyorum.” şeklinde cevap vermiştir. DÖ6 adlı katılımcı bu soruya, *“Şu an bildiğim geçen yıl daha kaynaştırma öğrencileri için aday stajyer öğretmenler gelmişti bazen küçük hediyelerde verdiklerini söylemişlerdi ama çok fazla böyle ödül şeklinde değil de daha konuşarak aferin çok güzel bundan sonrakinde şöyle yapalım gibi daha çok bu tür. Onun dışında kalemdi silgiydi böyle daha çok yiyecek tarzında değil de böyle ödüller veriyorduk. Ama geçen yıl konuştuğumuzda bu tür ödüller de verildiğinde*

çocuğun daha çok sevdiğini böyle iletişimin daha kuvvetlendiğini söylediler.” şeklinde cevap vermiştir.

Görüşmedeki 2 öğretmen ise “Etkinlik pekiştireci kullanıyorum.” şeklinde cevap vermiştir. DÖ14 adlı katılımcı bu soruya, *“Genelde tabi yiyecek pekiştirecine çok yer vermemeye çalışıyorum. Çünkü etkinlik pekiştireçleri ya da sosyal pekiştireç yeterli oluyor. Tabletimize olduğu için tablete uygulamalar da yüklüyorum. Dediklerimi yaptığı zaman seçtiği bir uygulamadan 5 dakika oyun oynama gibi ödülleri oluyor.”* şeklinde cevap vermiştir.

4.(8). Destek eğitim odasında öğrencinin başarısını arttırmak için yaptığınız etkinlikler nelerdir?

Sorusu sorulmuş, alınan cevaplar ve frekans dağılımları Tablo 4-8’ de gösterilmiştir.

Tablo 4-8. Destek eğitim odası öğretmenin öğrencinin başarısını arttırmak için yaptığı etkinlikler

ALT TEMA	FREKANS
1-Eksiklerini gidermeye çalışıyorum.	4
2- Bol tekrar ve sorulara yer veriyorum.	3
3- Aile ve öğretmenleri ile işbirliği yapıyorum.	2
4- Ders öncesi planlama yapıyorum.	2
5-Hiçbir şey yapmıyorum.	2
6-Ders dışında da ilgileniyorum.	1

Tablo 4-8 incelendiğinde, “Destek eğitim odasında öğrencinin başarısını arttırmak için yaptığınız etkinlikler nelerdir?” sorusuna ilişkin cevaplar yer almaktadır. Öğretmenlerin verdiği cevaplar aşağıda verilmiştir.

Görüşmeye katılan 4 öğretmen, “Eksiklerini gidermeye çalışıyorum.” şeklinde cevap vermiştir. DÖ6 adlı katılımcı bu soruya, *“Başarısını arttırmaya yönelik işte birebir çalışırken onun kendi eksiklerini gidermeye yönelik eksikliği neredeyse o konularda çalışılması onun başarısını arttırmaya yönelik bir çalışma diye düşünüyorum.”* şeklinde cevap vermiştir.

Görüşme yapılan 3 öğretmen, “Bol tekrar ve sorulara yer veriyorum.” şeklinde cevap vermiştir. DÖ2 adlı katılımcı bu soruya, “Çok tekrar yapıyordum hani onunla o dönem. Başka hiçbir şey diyemeyeceğim İngilizce bir de. Hatta daha sonra konuştuk İngilizce olmasın destek derslerinde. Hatta benim öğrencim en iyisiydi İngilizce derslerinde çoğunun içinde. Gerçekten zorlanıyorlar İngilizce derslerinde. Çoğu çocuk okumayı bilmiyor hani onların içerisinde temel işlemleri bilmiyor matematikte. İngilizce vermek zor oluyordu ama çok tekrar yaptırıyordum ben. O şekilde olmuştu yani bir şeyler.” şeklinde cevap vermiştir.

Görüşmeye katılan 2 öğretmen, “Aile ve öğretmenleri ile işbirliği yapıyorum.” şeklinde cevap vermiştir. DÖ5 adlı katılımcı bu soruya, “Sınıf öğretmenleriyle ailesiyle yani anne babasıyla da işbirliği içerisinde yapıyoruz. Ödevlendirmeler yapıyorum. Bunların geriye bize dönütü nasıl oluyor onlara bakıyorum. Öyle bir çalışma izliyoruz.” şeklinde cevap vermiştir.

Görüşmeye katılan diğer 2 öğretmen, “Ders öncesi planlama yapıyorum.” şeklinde cevap vermiştir. DÖ9 adlı katılımcı bu soruya, “Başarısını arttırmaya yönelik evde çalışmalarımı daha yoğun hale getirmeye çalışırım. Evde onlarla ilgili bir gün önceden neler yapabileceğimi planlayarak daha sonra o planladıklarım doğrultusunda gittiğimde başarıya ulaştığımızı düşünüyorum.” şeklinde cevap vermiştir.

Görüşmeye katılan 2 öğretmen, “Hiçbir şey yapmadığını” söylemiştir. DÖ8 adlı katılımcı bu soruya, “Ne öğretebilirim o kar. Benim için dört işlemi bilmesi yeterli destek eğitime gelen öğrencinin.” şeklinde cevap vermiştir.

Görüşülen 1 destek eğitim odası öğretmeni, “Ders dışında da ilgileniyorum.” cevabını vermiştir. DÖ12 adlı katılımcı bu soruya, “Dersin dışında da onlarla ilgilenmeye çalışıyordum. Mesela selam veriyordum veyahut da sınıfına gidip de ne yaptığını soruyordum, dersin ne olduğunu soruyordum yani hani sadece orada bir saatle ilişkili değil dersin dışında da ben onun yanında olduğumu ona hissettirmeye çalışıyordum. O zaman hani otokontrol daha güzel oluyordu çocuğun dersi daha istekli geliyordu, beni gördüğünde daha ilgili oluyordu ve bir saat bir destek eğitim yapsak da havada kalmıyordu.” şeklinde cevap vermiştir.

4.(9). Destek eğitim odasında öğrencinin eğitimine yönelik yaptığımız değerlendirmeler nelerdir?

Sorusu sorulmuş, alınan cevaplar ve frekans dağılımları Tablo 4-9’ da gösterilmiştir.

Tablo 4-9. Destek eğitim odası öğretmeninin öğrencinin eğitimine yönelik yaptığı değerlendirmeler

ALT TEMA	FREKANS
1-Sınav yapıyorum.	6
2- Amaca ulaşmış mı diye bakıyorum.	3
3- Soru cevap ile değerlendirme yapıyorum.	2
4- Değerlendirme yapmıyorum.	1
5-Ö.B.Ö.A. kullanıyorum.	1
6-Öğretmeni ile konuşup ilerlemelerini öğreniyorum.	1

Tablo 4-9 incelendiğinde, “Destek eğitim odasında öğrencinin eğitimine yönelik yaptığımız değerlendirmeler nelerdir?” sorusuna ilişkin cevaplar yer almaktadır. Öğretmenlerin verdiği cevaplar aşağıda verilmiştir.

Görüşmeye katılan 6 öğretmen, “Sınav yapıyorum.” şeklinde cevap vermiştir. DÖ2 adlı katılımcı bu soruya, “*Anlattıklarımın sınav yapıyordum ben ona çoktan seçmeli yapıyordum ama boşluk doldurma olarak değil de. Hani it is eleven diyeceğim mesela hani resim koyuyordum oraya. Eleven hangisi ise onu seçiyordu mesela o tarzdı. Kolay sınavlar yapıyordum.*” şeklinde cevap vermiştir.

Destek eğitim odasında öğrencinin eğitimine yönelik yapılan değerlendirmeler sorulduğunda 3 öğretmen, “Amaca ulaşmış mı diye bakıyorum.” şeklinde cevap vermiştir. DÖ6 adlı katılımcı bu soruya, “*Değerlendirme hani sınav kağıdı şeklinde değil de işte o süreç sürecin sonunda amacımıza ulaşılmış mı? Ya da bir sonrakinde acaba ulaşılabilir mi? Direk o gün içinde ulaşılabilir ama yapılanı yapmış mı? Sonraki derslerde acaba unutmuş mu yoksa hala hatırlıyor mu diye bakıp sonra diğer amaca geçilerek hani ondan sonraki gerçekleşecek mi diye önce ilk amaç sonra sonraki derste unutmuş mu? Oradan mı devam edeceğiz yoksa ilerleyecek miyiz şeklinde.*” şeklinde cevap vermiştir.

Görüşme yapılan 2 öğretmen, “Soru cevap ile değerlendirme yapıyorum.” şeklinde cevap vermiştir. DÖ5 adlı katılımcı bu soruya, “*Soru cevaplar ile başarısını ölçmeye çalışıyorum. Genelde kısa sorular kısa cevaplar almaya çalışıyorum öğrencilerden.*” şeklinde cevap vermiştir.

Görüşme yapılan 1 öğretmen, “Değerlendirme yapmadığını” ifade etmiştir. DÖ11 adlı katılımcı bu soruya, “*Zaten şey genel sınava giriyor sınıfla ben öyle hani benim hani onun karnesini etkileyecek bir sınav yapmadım daha çok işte şeyler etkinlik tarzı.*” şeklinde cevap vermiştir.

Görüşme yapılan 1 öğretmen, “Ö.B.Ö.A. kullanıyorum.” şeklinde cevap vermiştir. DÖ14 adlı katılımcı bu soruya, “*Normal özel eğitimdeki olduğu gibi bizim alınımız da olan işte ölçüt bağımlı ölçüm araçlarıyla değerlendirmesini alıyorum. Ve belli bir ölçütü karşılayana kadar diğer aşamaya geçmiyorum.*” şeklinde cevap vermiştir.

Görüşme yapılan 1 diğer öğretmen, “Öğretmeni ile konuşup ilerlemelerini öğreniyorum.” şeklinde cevap vermiştir. DÖ4 adlı katılımcı bu soruya, “*İşte yine dediğim gibi derse giren öğretmeniyle ne yapabildik? Seneye ne yapabiliriz tarzında oturup konuşuyoruz. Yani öğretmenin istediğini başaramadıysak seneye tekrar öğrenci bize denk gelirse aynı konu üzerinde devam ediyoruz yani öğretebilmek için çabalıyoruz öyle.*” şeklinde cevap vermiştir.

4.(10). Destek eğitim odasındaki öğrencinin eğitimine yönelik ailesinin yaptığı katkılar ile ilgili görüşleriniz nelerdir?

Sorusu sorulmuş, alınan cevaplar ve frekans dağılımları Tablo 4-10’ da gösterilmiştir.

Tablo 4-10. Destek eğitim odası öğretmenin öğrencinin eğitimine yönelik ailesinin yaptığı katkılar ile ilgili görüşleri

ALT TEMA	FREKANS
1-Aileler hiçbir şey yapmıyor.	6
2- Destek eğitime devam etmelerini isteyip destek veriyorlar.	4
3- Toplantıya katılıyorlar, görüşmelere geliyorlar.	3
4- Aile öğrencinin durumu ile ilgili bilgi veriyor.	1

Tablo 4-10 incelendiğinde, “Destek eğitim odasındaki öğrencinin eğitimine yönelik ailesinin yaptığı katkılar ile ilgili görüşleriniz nelerdir?” sorusuna ilişkin cevaplar yer almaktadır. Öğretmenlerin verdiği cevaplar aşağıda verilmiştir.

Görüşmeye katılan 6 öğretmen, “Aileler hiçbir şey yapmıyor.” şeklinde cevap vermiştir. DÖ12 adlı katılımcı bu soruya, “*Vallahi hocam objektif olacak olursak pek de desteklerini görmüyorduk yani çocuk burada tamamen sabah geldikten sonra aile bihaber bir şekilde geliyor çocuk alacağını alıyor gidiyordu yani burada tamamen öğretmen ne ilgilenirse yani veli boyutunda bir şey diyemeyeceğim bir destek görmedim.*” şeklinde cevap vermiştir.

Tablo 4-10 incelendiğinde 4 öğretmen, “Destek eğitime devam etmelerini isteyip destek veriyorlar.” şeklinde cevap vermiştir. DÖ7 adlı katılımcı bu soruya, “*Dediğim gibi ilk başlarda hiçbir şekilde hani destek eğitimde neymiş boş boşuna. İşte rehberlik servisini bile boş gören velilerimiz var. Ama tabi bu işin içine girince sizin özveriyle çalıştığınızı o çocukları bir şey katmaya çalıştığınızı görünce veliler yani çalıştığımız veliler yoksa dışarında olan velilerimizin ön yargısını yine yıkmamız mümkün değil. Birlikte çalıştığımız veliler çok memnun kaldıklarını söylüyorlardı. Tabi onlarda işin iyi yönde seyrettiğini görünce ya da öğretmenden o yönde şey gelince çocukları gönderme konusunda istekli. İlk başlarda hiç istekli olmamalarına rağmen şimdi göndermek için can atıyorlar.*” şeklinde cevap vermiştir.

Görüşme yapılan 3 öğretmen, “Toplantıya katılıyorlar, görüşmelere geliyorlar.” şeklinde cevap vermiştir. DÖ3 adlı katılımcı bu soruya, “*Aileler bizim BÖP toplantılarımız olur. Şubeler öğretmenler kurulu toplantılarımızda o sınıfın durumu görüşülürken ya da BEP toplantılarımız oluyor. O planlama çerçevesinde aile de katılıyor. Anne de geliyor ya da anne baba daha çok bir kişi gördüm ben. Onlarda çocuğun ailevi boyutunu mevcut durumunu da aktarıyorlar. Veliler mevcut yaptığımız BEP toplantılarına katılıyorlar. BEP toplantılarına rehber öğretmen idareci dersine giren öğretmen bireysel eğitim veren öğretmen şeklinde herkes hemen hemen herkes toplantıyor orada veli de dahil oluyor sürece.*” şeklinde cevap vermiştir.

Görüşme yapılan 1 öğretmen, “Aile öğrencinin durumu ile ilgili bilgi veriyor.” şeklinde cevap vermiştir. DÖ2 adlı katılımcı bu soruya, “*Annesi ile çok sık konuşuyorduk annesi sürekli bilgi veriyordu. Hocam şu ilacı kullanıyor dün doktora gittik şunları yapması gerektiğini söyledi falan gibi. Hani anne hep buradaydı çocuğunun yanındaydı çünkü anne olmadığında okulu terk edebiliyordu. Anne hep buradaydı onun gözünün önünde olmak zorunda. Anne kaybolduğunda çocukta kayboluyordu. Yani annesi onun şeyinde başında bekliyordu hani biz ders yapıyorsak burada anne kantinde oturuyordu falan. Öyleydi anne dediğim gibi sağlık*

sorunlarıyla ilgili daha çok bilgi veriyordu. Ya da yanında yaptıramadığı bir şeyi bana getiriyordu. Mesela matematik ödevini yapamadı. Bir kursa gidiyormuş bir yerden destek alıyormuş sanırım buranın dışında. Oradan gelen ödevleri yapmadığında bana getiriyordu yaptırır mısınız diye? O tarz şeylerde yaptık. İngilizce dışında derslerde...” şeklinde cevap vermiştir.

4.(11). Destek eğitim odasındaki öğrencinin eğitimine yönelik okul idaresinin yaptığı katkılar ile ilgili görüşleriniz nelerdir?

Sorusu sorulmuş, alınan cevaplar ve frekans dağılımları Tablo 4-11’ de gösterilmiştir.

Tablo 4-11. Destek eğitim odası öğretmeninin öğrencinin eğitimine yönelik okul idaresinin yaptığı katkılar ile ilgili görüşleri

ALT TEMA	FREKANS
1-Okul yönetimi planlama, işleyiş, oda açma gibi konularda yardımcı oluyor.	6
2- Okul yönetimi bizim çalışmalarımıza destek veriyor.	5
3- Okul yönetimi bize, öğrenciye ve aileye yönlendirme yapıyor.	2
4- Okul yönetimi denetleme yapıyor.	1

Tablo 4-11 incelendiğinde, “Destek eğitim odasındaki öğrencinin eğitimine yönelik okul idaresinin yaptığı katkılar ile ilgili görüşleriniz nelerdir?” sorusuna ilişkin cevaplar yer almaktadır. Öğretmenlerin verdiği cevaplar aşağıda verilmiştir.

Görüşme yapılan 6 öğretmen, “Okul yönetimi planlama, işleyiş, oda açma gibi konularda yardımcı oluyor.” şeklinde cevap vermiştir. DÖ1 adlı katılımcı bu soruya, “Okul yönetimi neler yapıyor planlamada, işleyişte yardımcı oluyorlar. Aksaklık olduğunda bu

konuda yardımcı oluyorlar. İşte hangi sınıfta onları falan düzenleniyor. Hangi sınıfta ders işleyeceğimiz falan. O şekilde...” şeklinde cevap vermiştir.

Görüşme yapılan 5 öğretmen, “Okul yönetimi bizim çalışmalarımıza destek veriyor.” şeklinde cevap vermiştir. DÖ7 adlı katılımcı bu soruya, “Çalışmalarımız için her seferinde hocam arkanızdayız. Bir ihtiyacınız bir eksiğiniz olursa onları karşılarız. İşte mesela müdürün zaman zaman gelip mesela hocam nasıl gidiyor çalışmalar. Verim alabiliyor muyuz? Çocuklarımız ne alemde? Mesela güzel şeyler gördüğümüz zaman onunla paylaşırdım o an işte müdür beyin onları değerlendirdiği falan olurdu. Ödüllendirdiği olurdu. Dediğim gibi siz dikkat ediyorsunuz veya yapmak istediğiniz bazı şeyler oluyor ama bu konuda sizin ne istediğiniz değil sizin isteklerinize karşılık bulacak bir idarenin de olması gerekiyor. İdare elinden geleni yapmaya hazır mıydı hazırdu. Ama o sınıf ne şekil yapılır biz özel eğitim sınıfını bile o şeye getirmek için bayağı bir çabaladılar. Ama destek eğitim odası sürekli olacak mı olmayacak mı oda net olan bir şey değildi. İlk defa görevlendirme ile öyle değerlendirdiler.” şeklinde cevap vermiştir.

Görüşmeye katılan 2 öğretmen, “Okul yönetimi bize, öğrenciye ve aileye yönlendirme yapıyor.” şeklinde cevap vermiştir. DÖ12 adlı katılımcı bu soruya, “Ya okul yönetimimiz bu konuda bilinçli yönlendirme konusunda gerçekten anlayışlı en azından bizlere o imkanı veriyor çocuklarımızı güzel belirleyebiliyor yani hani göz ardı edilen bir durum yok öğrenci ve öğretmen adına yani yapılması gerekenler çocuk için yapılıyor.” şeklinde cevap vermiştir.

Görüşmeye katılan 1 diğer öğretmen, “Okul yönetimi denetleme yapıyor.” şeklinde cevap vermiştir. DÖ9 adlı katılımcı bu soruya, “Okul yönetimi destek eğitimi çalışmalarını denetleme çalışması açısından bu konuda daha iyi. Ama ne yapılabilir yani bizim için mevcut bir ortam hazırlanabilir destek eğitim için.” şeklinde cevap vermiştir.

4.(12). Destek eğitim odasında yaşadığımız sorunlar nelerdir?

Sorusu sorulmuş, alınan cevaplar ve frekans dağılımları Tablo 4-12’ de gösterilmiştir.

Tablo 4-12. Destek eğitim odasında yaşanan sorunlar

ALT TEMA	FREKANS
1- Destek eğitim verecek bir odanın bulunmaması açısından sorun yaşıyorum.	7
2-Destek eğitim verirken hiçbir sorun yaşamadım.	4
3- Öğrencinin derse devam etmesi ile ilgili sorun yaşıyorum.	1
4- Ders birebir olduğundan öğrenci çok yoruluyor.	1
5-Sınıf öğretmeni ile sorun yaşıyorum.	1

Tablo 4-12 incelendiğinde, “Destek eğitim odasında yaşadığımız sorunlar nelerdir?” sorusuna ilişkin cevaplar yer almaktadır. Öğretmenlerin verdiği cevaplar aşağıda verilmiştir.

Görüşmeye katılan 7 öğretmen, “Destek eğitim verecek bir odanın bulunmaması açısından sorun yaşıyorum.” şeklinde cevap vermiştir. DÖ10 adlı katılımcı bu soruya, “*Fiziksel sorunlar var. Tam bir destek eğitim sınıfı odamız yok fiziksel olarak. Daha donanımlı bir yer isteriz yani şuan bina olarak da yeterli değiliz.*” şeklinde cevap vermiştir.

Görüşmeye katılan 4 öğretmen, “Destek eğitim verirken hiçbir sorun yaşamadım.” şeklinde cevap vermiştir. DÖ12 adlı katılımcı bu soruya, “*Gruplar küçük olduğu için ciddi anlamda bir sorun yaşamadım ben çocuklarla ya ders boyutunda da yaşamadım hani ilişki boyutunda da yaşamadım, öğretmen öğrenci ilişkisi boyutunda da yaşamadım.*” şeklinde cevap vermiştir.

Görüşmeye katılan 1 öğretmen, “Öğrencinin derse devam etmesi ile ilgili sorun yaşıyorum.” şeklinde cevap vermiştir. DÖ3 adlı katılımcı bu soruya, “*Yaşadığımız sorunlar yani benim ciddi anlamda yaşadığım bir sorun yok. Sadece fiziksel olarak öğrenci isteksiz olabiliyor. Dersten çıkıp gelmek istemiyor. Özellikle birkaç ay sonra gelmiyorlar derse. Gelmek istemiyorlar nedenini tabi bilmiyorum gelmek istemiyor bulmakta zorluk çekiyoruz. Arıyoruz onlar sorun oluyor. Bazen sınıfı isteyebiliyor grupla. Bazı öğrenciler zora gelmek istemiyor. Çünkü öğretmenle iletişim kurmakta zorunda. Ama bazı öğrencilerde tam tersi birebir iletişimden çok hoşlanıp sınıf ortamında bile bizi aradıkları oluyor.*” şeklinde cevap vermiştir.

Görüşmeye katılan 1 diğer öğretmen, “Ders birebir olduğundan öğrenci çok yoruluyor.” şeklinde cevap vermiştir. DÖ6 adlı katılımcı bu soruya, “*Destek eğitim odasında birebir*

çalışıldığı için çocuk çok yoruluyor. Benim çalıştığım çünkü direk onunla iletişime geçiliyor çocuğun dinlenecek kafasına hani rahatlatacak bir ayrıcalık olmuyor. Ama sınıfta ne oluyor bir öğrenciye diğeri parmak kaldırıyor biri konuşurken öbürü hani dinlemek için farklı şeyler yapmak bile onu dinlendiriyordur diye düşünüyorum ama destek eğitim odasında birebir olduğu için çocuk sürekli onunla karşı kaşıya iletişim çocuğun uygun mu bilmiyorum ama nefes alacak çok vakti olmuyor. O yüzden daha çok sıkılabiliyordur.” şeklinde cevap vermiştir.

Tablo 4-12 incelendiğinde 1 öğretmen, “Sınıf öğretmeni ile sorun yaşıyorum.” şeklinde cevap vermiştir. DÖ14 adlı katılımcı bu soruya, “*Bazen öğretmenler hani çocuğu tamamen bize bırakmak istiyor. Hâlbuki başta da söylediğim gibi tamamen %30’unu aşmayacak şekilde olması gerekiyor. Genelde çocuğu etiketleme yoluna gidiyorlar hep o suçlu yani. Dikkati dağınık hep bir etiket... Ama kendisine ait belli uyarılar vermemizi kabul etmiyorlar. Öneri verdiğimizde olumlu yaklaşmıyorlar. Sınıf öğretmenleri ile çok biz maalesef çatışma içerisinde kalıyoruz. Hep emeği bizden bekliyorlar hep biz iyileştirelim biz düzeltelim gibi cevap alıyoruz. Bilinçlendirme yok yani. Aslında yasada her şey var ama uygulama çok kötü.”* şeklinde cevap vermiştir.

4.(13). Destek eğitim odasında yaşadığınız sorunlara yönelik çözüm önerileriniz nelerdir?

Sorusu sorulmuş, alınan cevaplar ve frekans dağılımları Tablo 4-13’ te gösterilmiştir.

Tablo 4-13. Destek eğitim odası öğretmenin yaşadığı sorunlara yönelik çözüm önerileri

ALT TEMA	FREKANS
1-Destek eğitim odasının olmasını ve fiziksel imkanların iyileşmesini öneririm.	9
2- Destek eğitimi verecek öğretmenlere bilgilendirme yapılması gerekmektedir.	3
3- Sorunlara yönelik çözüm önerim yok.	2
4- Destek eğitim alan öğrenciler ile ilgili planlamaların yoğunlaşması gerekir.	1

Tablo 4-13 incelendiğinde, “Destek eğitim odasında yaşadığınız sorunlara yönelik çözüm önerileriniz nelerdir?” sorusuna ilişkin cevaplar yer almaktadır. Öğretmenlerin verdiği cevaplar aşağıda verilmiştir.

Görüşmeye katılan 9 öğretmen, “Destek eğitim odasının olmasını ve fiziksel imkanların iyileşmesini öneririm.” şeklinde cevap vermiştir. DÖ2 adlı katılımcı bu soruya, *“Hani keşke imkan olsa da onlara özel bir sınıf olsa. Birkaç tane sınıfsadece onlara özel ayrılıp materyalleri gerekli materyallerle anlatılsa ama bu okul maalesef o açıdan şey değil. Keşke sadece onlara özel odalar olsa.”* şeklinde cevap vermiştir.

Tablo 4-13 incelendiğinde 3 öğretmen, “Destek eğitimi verecek öğretmenlere bilgilendirme yapılması gerekmektedir.” şeklinde cevap vermiştir. DÖ7 adlı katılımcı bu soruya, *“Hani ben bu işin gerçek anlamda destek eğitimi almış öğretmenler tarafından yapılmasını iin uzmanlarından bu dersin verilmesini isterdim.”* şeklinde cevap vermiştir.

Görüşmeye katılan 2 öğretmen, “Sorunlara yönelik çözüm önerim yok.” şeklinde cevap vermiştir. DÖ12 adlı katılımcı bu soruya, *“Sorun yaşamadığımdan çözüm önerim de yok.”* şeklinde cevap vermiştir.

Görüşmedeki 1 öğretmen ise “Destek eğitim alan öğrenciler ile ilgili planlamaların yoğunlaşması gerekir.” şeklinde cevap vermiştir. DÖ9 adlı katılımcı bu soruya, *“Bunlarla ilgili planlar daha da yoğunlaştırılabilir. Yani bireysel planlar Hiperaktif öğrencilere ayrı plan, işte zihinsel engeli sıkıntı olan öğrencilere ayrı bir plan, bu planları öğretmenler oturup bireysel olarak hani destek odasıyla ilgili seminerler verildiğinde bunlarla ilgili planları destek eğitim odasına giren öğretmenler birlikte planladığında daha güzel olacağını düşünüyorum.”* şeklinde cevap vermiştir.

Sınıf Öğretmenlerine Yönelik Hazırlanılan Temalar:

- 1.Tema: Sınıf öğretmenin destek eğitim odası hizmetlerine yönelik yasal düzenlemeler ile ilgili görüşleri
- 2.Tema: Destek eğitim odasındaki eğitimi desteklemek amacıyla sınıfta yapılan uygulamalar
- 3.Tema: Destek eğitim odasındaki fiziksel düzenlemeler ile ilgili görüşleri
4. Tema: Sınıf öğretmenin destek eğitim odasında kullanılan yöntem ve teknikler ile ilgili görüşleri

- 5.Tema: Sınıf öğretmeninin destek eğitim odasında kullanılan teknoloji ve materyaller ile ilgili görüşleri
6. Tema: Sınıf öğretmeninin destek eğitim odasındaki eğitimi desteklemek için sınıfta yaptığı fiziksel düzenlemeler
7. Tema: Sınıf öğretmeninin destek eğitim odasındaki eğitimi desteklemek için sınıfta yaptığı öğretimsel düzenlemeler
8. Tema: Sınıf öğretmeninin öğrenciye sınıfta yaptığı sınav uyarlamaları
9. Tema: Sınıf öğretmeninin öğrencinin eğitimini desteklemek amacı ile ailenin yaptığı katkılar ile ilgili görüşleri
10. Tema: Sınıf öğretmeninin destek eğitim alan öğrenci için okul idaresinin yaptığı katkılar ile ilgili görüşleri
11. Tema: Sınıf öğretmeninin öğrencinin destek eğitim odasında yaşadığı sorunlar ile ilgili görüşleri
12. Tema: Sınıf öğretmeninin destek eğitim odasında yaşanan sorunlar ile ilgili görüşleri
13. Tema: Sınıf öğretmeninin destek eğitim odasında yaşanan sorunlara yönelik çözüm önerileri
4. (14). Sınıfınızda bulunan kaynaştırma öğrencinizin destek özel eğitim hizmetleri ile ilgili yasal düzenlemeler hakkında neler söylersiniz?

Sorusu sorulmuş, alınan cevaplar ve frekans dağılımları Tablo 4-14' de gösterilmiştir.

Tablo 4-14. Sınıf öğretmeninin destek eğitim odası hizmetlerine yönelik yasal düzenlemeler ile ilgili görüşleri

ALT TEMA	FREKANS
1-Yasal düzenlemeler ile ilgili rehber öğretmen ve idare danışmanlık yapıyor.	5
2-Yasal düzenlemeler ile ilgili bilgi sahibi.	4

3-Yasal düzenlemeler ile ilgili bilgi sahibi
değil.

3

Tablo 4-14 incelendiğinde, “Destek eğitim odası ile ilgili yasal düzenlemeler nelerdir?” sorusuna ilişkin cevaplar yer almaktadır. Öğretmenlerin verdiği cevaplar aşağıda verilmiştir.

Görüşmeye katılan 5 öğretmen, “Rehber öğretmen ve idareden bilgi aldıklarını” söylemiştir. SÖ5 adlı katılımcı “*Çok yok ama zaten bizim rehber öğretmenimiz olduğu için şanslıyız. Bütün işleri hem okul idaremiz hem rehber öğretmenlerimiz bizim yani yükümüzü çok azaltıyorlar o yönden şanslı bir okuluz biz hani o konuda çok çaba harcamıyoruz. Zaten Vildan geldiği zaman bana öğrencim geldiğinde öyle tanılı olarak geldi hani. Romen vatandaşı hani roman hani öyle olunca 3. sınıfta geldi bilinçli geldi zaten özel eğitimden şey olarak geldi yani.*” şeklinde görüşünü belirtmiştir.

Tablo 4-14 incelendiğinde 4 öğretmen, “Destek eğitim odası ile ilgili yasal düzenlemeleri bildiğini” söylemiştir. SÖ2 adlı katılımcı yasal düzenlemeler ile ilgili, “*Yasal düzenlemeler işte destek eğitim sınıfları var bazı saatler yüzde kaç kadar olduğunu hatırlamıyorum ama yüzde otuzu kadar herhalde normal ders saatinden alınıyor destek eğitim sınıfına gidiyor. İşte beden eğitimi görsel sanatlar derslerinde değil de Türkçe matematik derslerinin bazılarında gibi o ders programına göre programları yapılıyor. Onun dışında şu an aklıma gelen bir şey yok.*” şeklinde belirterek görüşünü söylemiştir.

Görüşmeye katılan 3 öğretmen, “Yasal düzenlemeleri bilmediğini” ifade etmiştir. SÖ10 adlı katılımcı bu soruya, “*Bir şey diyemiyorum şimdi çünkü şu yasayı biliyorum desem yalan olur. İşim olduğunda açıp yönetmeliğe bakarım. Eminim ki birçok hakları var tabii.*” diyerek cevap vermiştir.

4. (15). Kaynaştırma öğrencinizin destek eğitim odasında aldığı eğitimi desteklemek amacı ile nasıl uygulamalar yapıyorsunuz?

Sorusu sorulmuş, alınan cevaplar ve frekans dağılımları Tablo 4-15’ de gösterilmiştir.

Tablo 4-15. Destek eğitim odasındaki eğitimi desteklemek amacıyla sınıfta yapılan uygulamalar

ALT TEMA	FREKANS
1-Destek eğitim öğretmeninin yaptığı çalışmalara paralel çalışmalar yapmaya çalışıyorum.	6
2- Destek eğitim alan öğrenciye daha basit etkinlik, resim vs. vererek onunla da ilgilenmeye çalışıyorum.	4
3-Sınıf içerisinde o öğrenciye yönelik farklı bir uygulama yapmıyorum.	2

Tablo 4-15 incelendiğinde, “Kaynaştırma öğrencinizin destek eğitim odasında aldığı eğitimi desteklemek amacı ile nasıl uygulamalar yapıyorsunuz?” sorusuna ilişkin cevaplar yer almaktadır. Öğretmenlerin verdiği cevaplar aşağıda verilmiştir.

Görüşmeye katılan 6 öğretmen, “Destek eğitim öğretmeninin yaptığı çalışmalara paralel çalışmalar yapmaya çalışıyorum.” diye cevap vermiştir. SÖ3 adlı katılımcı bu soruya, “*Şimdi defterine bakıyorum öğretmeni neler yapmışsa onları pekiştirici fotokopiler veriyorum bende yanına çağırıp diğer öğrencilerden boşluk bulduğumda yanına çağırıp onları okutturmaya çalıştırıyorum, saydırmaya çalışıyorum ama şimdiye kadar hep sil baştan oluyor bir sonuç alamadık.*” şeklinde cevap vermiştir.

Görüşmeye katılan 4 öğretmen ise “Destek eğitim alan öğrenciye daha basit etkinlik, resim vs. vererek onunla da ilgilenmeye çalışıyorum.” diye cevap vermiştir. SÖ2 adlı katılımcı bu soruya, “*Onu desteklemek için sınıfta ayrıca çokta fazla vakit kalmıyor ama onunla ayrı kitap okuyoruz mesela onunla ayrı resim yapıyoruz çokta dersle bağlantı kuramadığı için destek eğitim odasında çok birebir paralel ilerlemiyorum çünkü kendi sınıfta hangi dersi işliyorsak ona uygun onunla da ilerlemeye çalışıyorum. Orada da daha çok okuma matematik alanlarında çalıştıkları için biz sınıfta görsel sanatlarsa onunla ayrı ama yanına çağırıp o şekilde çalışıyoruz.*” şeklinde cevap vermiştir.

Görüşmeye katılan 2 öğretmen ise “Sınıf içerisinde o öğrenciye yönelik farklı bir uygulama yapmıyorum.” şeklinde cevap vermiştir. SÖ6 adlı katılımcı bu soruya, “*Ben fazla bir uygulama yapamıyorum çünkü ana derslerle ilgili zaten orada görüyor. Sayımız kalabalık ama diğer dersleri zaten destek amacı nedir kaynaştırmalarda görsel sanatlar, müzik işte*

diğerlerinin sınıfta beraber işliyoruz ama diğer şekilde ben pek desteğim olamadı Vildan'a yani açıkçası.” şeklinde cevap vermiştir.

4.(16). Öğrenciniz için destek eğitim odasında yapılan fiziksel düzenlemeler nelerdir?

Sorusu sorulmuş, alınan cevaplar ve frekans dağılımları Tablo 4-16' de gösterilmiştir.

Tablo 4-16. Destek eğitim odasındaki fiziksel düzenlemeler ile ilgili görüşler

ALT TEMA	FREKANS
1- Destek eğitim odasındaki fiziksel düzenlemeleri yetersiz buluyorum.	7
2-Destek eğitim odasındaki fiziksel düzenlemeleri yeterli buluyorum.	5

Tablo 4-16 incelendiğinde, “Öğrenciniz için destek eğitim odasında yapılan fiziksel düzenlemeler nelerdir?” sorusuna ilişkin cevaplar yer almaktadır. Öğretmenlerin verdiği cevaplar aşağıda verilmiştir.

Görüşmeye katılan 7 öğretmen, “Destek eğitim odasındaki fiziksel düzenlemeleri yetersiz buluyorum.” diye cevap vermiştir. SÖ7 adlı katılımcı bu soruya, “*Yani çok uygun bir ortam değil zaten kütüphanede yapılıyor. Okulumuz kalabalık ve küçük bir okul fiziki şartları uygun değil o yüzden kütüphanede yapıldı ama hani tam destek sınıfı gibi değil kalabalık iki öğretmen düşüyordu sonra üçe çıktı. Sonra 2. dönemde sayı fazla oldu ama çok fazla 48 öğrenci diye şu anda sayı var zor yani yetersiz.*” şeklinde cevap vermiştir.

Görüşmeye katılan 5 öğretmen, “Destek eğitim odasındaki fiziksel düzenlemeleri yeterli buluyorum.” şeklinde cevap vermiştir. SÖ4 adlı katılımcı bu soruya, “*Fiziksel düzenleme olarak ne olsun işte masa sandalye. Isınma gibi şeylere dikkat ediliyor. Odamız var sınıf gibi aynı. İyi güzel bir ortam. Öğretmenler yapıyordur ders sırasında.*” şeklinde cevap vermiştir.

4.(17). Öğrenciniz için destek eğitim odasında yapılan öğretim sürecinde kullanılan yöntem ve teknikler nelerdir?

Sorusu sorulmuş, alınan cevaplar ve frekans dağılımları Tablo 4-17' de gösterilmiştir.

Tablo 4-17. Sınıf öğretmeninin destek eğitim odasında kullanılan yöntem ve teknikler ile ilgili görüşleri

ALT TEMA	FREKANS
1- Bilmiyorum.	7
2- Düz anlatım yöntemini kullandığımı biliyorum.	3
3-Soru cevap yöntemini kullandığımı biliyorum.	2
4-Doğrudan öğretim ve gösterip yaptırma tekniğini kullandığımı biliyorum.	1

Tablo 4-17 incelendiğinde, “Destek eğitim odasında öğrencinin eğitimine yönelik kullanılan yöntem ve teknikler nelerdir?” sorusuna ilişkin cevaplar yer almaktadır. Öğretmenlerin verdiği cevaplar aşağıda verilmiştir.

Görüşmeye katılan 7 öğretmen, “Hangi yöntemi kullandıklarını bilmiyorum.” diye cevap vermiştir. SÖ3 adlı katılımcı bu soruya, “*Vallahi görüşüyoruz ama hani başka bir tekniklerini bilmiyorum hani neler yaptırdığını o da aynı şeyden şikâyet ediyor. Her defasında baştan başlıyorum bir dahaki sefere geldiğinde unutmuş oluyor diyor ama teknikler hakkında ben de onu pekiştirici çalışmalar verdiğimi söylüyorum kendisine ama teknikler hakkında çok fazla bilgim yok.*” şeklinde cevap vermiştir.

Görüşmeye katılan 3 öğretmen, “Düz anlatım yöntemini kullandıklarını biliyorum.” diye cevap vermiştir. SÖ7 adlı katılımcı bu soruya, “*Yöntem teknikler daha çok görsellere, sözlü ifadeler önce, kendini ifade edebilme daha sonra okuma yazma çalışmalarına. Yani öğretmen öğrenciyi öğretmen öğrenciyi tanıdıktan sonra seviyesini belirledikten sonra zaten çalışmalar*

okuma yazma ve sözlü anlatım, kendini ifade edebilme yönünde daha çok ağırlık veriliyor.” şeklinde cevap vermiştir.

Görüşmeye katılan 2 öğretmen, “Soru cevap yöntemini kullandıklarını biliyorum.” diye cevap vermiştir. SÖ1 adlı katılımcı bu soruya, “*Mümkün olduğunca işte soru cevap şeklinde işte bazen çoktan seçmeli bazen öğrenci merkezli ama çok fazla burada öğrenci merkezliyi kullanamayabiliyoruz. Çünkü öğrenci bir takım yetersizlikler içerisinde olabiliyor. Hani duruma göre zemine göre bir takım yöntemler kullanıyoruz. Yani mümkün olduğunca da çoktan seçmeli de olabilir soru cevapta olabilir o şekilde.*” şeklinde cevap vermiştir.

Görüşmeye katılan 1 diğer öğretmen ise “Doğrudan öğretim ve gösterip yaptırma yöntemini kullandıklarını biliyorum.” diye cevap vermiştir. SÖ11 adlı katılımcı bu soruya, “*Destek eğitim odasında bizde öğrenci birebir eğitim aldığından direk doğrudan öğretim, gösterip yaptırma gibi yani çok daha yakın bir eğitim alıyo bu şekilde.*” şeklinde cevap vermiştir.

4.(18). Destek eğitim odasında öğrenciniz ile çalışırken hangi eğitim teknolojisi ve materyalleri kullanılıyor?

Sorusu sorulmuş, alınan cevaplar ve frekans dağılımları Tablo 4-18’ de gösterilmiştir.

Tablo 4-18. Sınıf öğretmenin destek eğitim odasında kullanılan teknoloji ve materyaller ile ilgili görüşleri

ALT TEMA	FREKANS
1- Bilgisayar ve akıllı tahta kullanılıyor.	5
2- Çalışma kağıtları ve fotokopi veriliyor.	4
3- Hangi teknoloji ve materyallerin kullanıldığını bilmiyorum.	4
4- Mıknatıslı materyaller, harfler ve rakamlar kullanılıyor.	1

Tablo 4-18 incelendiğinde, “Destek eğitim odasında öğrenciniz ile çalışırken hangi eğitim teknolojisi ve materyalleri kullanılıyor?” sorusuna ilişkin cevaplar yer almaktadır. Öğretmenlerin verdiği cevaplar aşağıda verilmiştir.

Görüşmeye katılan 5 öğretmen, “Akıllı tahta ve bilgisayar kullanılıyor.” diye cevap vermiştir. SÖ1 adlı katılımcı bu soruya, “*Ne biliyim bilgisayarımızı kullanıyoruz. Akıllı tahtalardan faydalanıyoruz. Çünkü görseller onlar için çok önemli çünkü çokta ciddiye alıyorlar. Çokta seviyorlar. Önemsendiklerini düşünüyorlar. Bu da güzel bir şey bence.*” şeklinde cevap vermiştir.

Görüşmeye katılan 4 öğretmen, “Çalışma kağıtları ve fotokopi veriliyor.” diye cevap vermiştir. SÖ6 adlı katılımcı bu soruya, “*Materyal daha çok çalışma kağıtları bilgisayar. Bizde memnunduk çünkü çocuklarımız hani en azından işte okuma yazma geçtiler matematikte birebir ilgilenildi. Hikaye kitapları, normal kitaplarımız, çalışma kağıtları o şekilde ilerleniyor.*” şeklinde cevap vermiştir.

Görüşmeye katılan 4 öğretmen, “Hangi teknoloji ve materyallerin kullanıldığını bilmiyorum.” şeklinde cevap vermiştir. SÖ7 adlı katılımcı bu soruya “*Hiç bilmiyorum.*” şeklinde cevap vermiştir.

Görüşmeye katılan 1 öğretmen ise “Mıknatıslı materyaller, harfler ve rakamlar kullanılıyor.” diye cevap vermiştir. SÖ5 adlı katılımcı bu soruya, “*Mıknatıslı materyaller, harfleri, rakamları kullanıyorlar.*” şeklinde cevap vermiştir.

4.(19). Destek eğitim odasında yapılan öğretimi desteklemek amacı ile siz sınıfınızda ne tür fiziksel düzenlemeler yapıyorsunuz?

Sorusu sorulmuş, alınan cevaplar ve frekans dağılımları Tablo 4-19' de gösterilmiştir.

Tablo 4-19. Sınıf öğretmeninin destek eğitim odasındaki öğretimi desteklemek için sınıfta yaptığı fiziksel düzenlemeler

ALT TEMA	FREKANS
1- Fiziksel düzenleme yapmıyorum.	8
2- Ön sıralara oturtmaya çalışıyorum.	4

Tablo 4-19 incelendiğinde, “Destek eğitim odasında yapılan öğretimi desteklemek amacı ile siz sınıfınızda ne tür fiziksel düzenlemeler yapıyorsunuz?” sorusuna ilişkin cevaplar yer almaktadır. Öğretmenlerin verdiği cevaplar aşağıda verilmiştir.

Görüşmeye katılan 8 öğretmen, “Fiziksel düzenleme yapmıyorum.” diye cevap vermiştir. SÖ10 adlı katılımcı bu soruya, “*Benim pek bir düzenleme yaptığım söylenemez. Sınıf kalabalık. Sadece tüm arkadaşları ile oturtmak istiyorum. Sosyalleşsin arkadaşları kabul etsin diye.*” şeklinde cevap vermiştir.

Görüşmeye katılan 4 öğretmen “Ön sıralara oturtmaya çalışıyorum.” diye cevap vermiştir. SÖ5 adlı katılımcı bu soruya, “*Eeee gelişim geriliği olan öğrenci birde dikkat eksikliği olan öğrencim mesela ikisi için onlar hep yerleri sabit pencereden uzak oluyorlar, ee önde oluyorlar sürekli yer değiştirmiyorlar.*” şeklinde cevap vermiştir.

4.(20). Destek eğitim odasında yapılan öğretimi desteklemek amacı ile siz sınıfınızda öğretim sürecine yönelik ne tür uyarlamalar yapıyorsunuz?

Sorusu sorulmuş, alınan cevaplar ve frekans dağılımları Tablo 4-20' de gösterilmiştir.

Tablo 4-20. Sınıf öğretmeninin destek eğitim odasındaki eğitimi desteklemek için sınıfta yaptığı öğretimsel düzenlemeler

ALT TEMA	FREKANS
1- Öğretime başladığımda ilk soruları ona soruyorum ve basit sorularla onu motive etmeye çalışıyorum.	6
2- Öğretimsel düzenleme yapmıyorum.	6

Tablo 4-20 incelendiğinde, “Destek eğitim odasında yapılan öğretimi desteklemek amacı ile siz sınıfınızda öğretim sürecine yönelik ne tür uyarlamalar yapıyorsunuz?” sorusuna ilişkin cevaplar yer almaktadır. Öğretmenlerin verdiği cevaplar aşağıda verilmiştir.

Görüşmeye katılan 6 öğretmen, “Öğretime başladığımda ilk soruları ona soruyorum ve basit sorularla onu motive etmeye çalışıyorum.” diye cevap vermiştir. SÖ2 adlı öğretmen bu soruya, “*Derse her konuda değil tabi ama ilk giriş konularında basit sorularla derse katıp teşvik ediyorum en azından dersi takip etmeye çalışıyor mutlaka defter kitap hani arkadaşlarıyla beraber getirip yazıp çiziyorlar her şeyi bu kadar yani. Derse katmaya çalışıyorum aslında biraz daha.*” şeklinde cevap vermiştir.

Görüşmeye katılan 6 öğretmen de “Öğretimsel düzenleme yapmıyorum.” diye cevap vermiştir. SÖ10 adlı katılımcı bu soruya, “*Öğretim sürecim aynı. Bir sürü öğrenci var hepsine değiştirecek değiliz. Zaten o sınıfın gerisinde olduğu için o destek eğitim de daha çok ders işliyor.*” şeklinde cevap vermiştir.

4.(21). Destek eğitim odasına gönderdiğiniz öğrencilere sınav uyarlamalarınızı ve değerlendirmenizi nasıl yapıyorsunuz?

Sorusu sorulmuş, alınan cevaplar ve frekans dağılımları Tablo 4-21’ de gösterilmiştir.

Tablo 4-21. Sınıf öğretmeninin öğrenciye sınıfta yaptığı sınav uyarlamaları

ALT TEMA	FREKANS
1-Sınav yapmıyorum.	6
2- Daha basit ve seviyesine uygun sorular sormaya çalışıyorum.	3
3- Diğer öğrenciler ile aynı sınavı yapıyorum.	2
4- Destek eğitim öğrencisine ek süre veriyorum.	1

Tablo 4-21 incelendiğinde, “Destek eğitim odasına gönderdiğiniz öğrencilere sınav uyarlamalarınızı ve değerlendirmenizi nasıl yapıyorsunuz?” sorusuna ilişkin cevaplar yer almaktadır. Öğretmenlerin verdiği cevaplar aşağıda verilmiştir.

Görüşmeye katılan 6 öğretmen, “Sınav yapmıyorum.” diye cevap vermiştir. SÖ1 adlı katılımcı bu soruya, *“Sınavları birebir eğitime giden öğrenci çalıştığı öğretmenle birlikte sınavlarını oluyolar sonuçları bize getiriyorlar bizde işliyoruz. Yapmıyoruz. Şöyle yalnız sınıf içerisinde o saatte öğrenci gitmemiş ise ve sizinle birlikteyse ve bütün sınıfı sınav yapıyorsak hiç onu da ayırt etmeden ona da kağıt veriyorum. Sonrasında onu dikkate almıyorum zaten senin yazılın diyorum bu şekilde. Yani öğretmenin ile birebir çalıştığımız gibi olacak diyorum. Yani ama sınıfta bunu söylemiyorum tabi ki.”* şeklinde cevap vermiştir.

Görüşmeye katılan 3 öğretmen, “Daha basit ve seviyesine uygun sorular sormaya çalışıyorum.” diye cevap vermiştir. SÖ11 adlı katılımcı bu soruya, *“Tabi yine o çocukların sınavını diğer çocuklardan ayrı tuttuğumuz zamanlar oluyor, yine ortak bir karar alıp soruları biraz daha onun anlayabileceği şekle indirgeyerek genelde sınavlarımızı yapıyoruz. Tabi çok daha fazla basitleştirerek diğer öğrencilere göre.”* şeklinde cevap vermiştir.

Görüşmeye katılan 2 öğretmen, “Diğer öğrenciler ile aynı sınavı yapıyorum.” diye cevap vermiştir. SÖ8 adlı katılımcı bu soruya, *“Sınavını aynı yapıyorum. Düzenleme yok.”* şeklinde cevap vermiştir.

Görüşmeye katılan 1 öğretmen ise “Destek eğitim öğrencisine ek süre veriyorum.” diye cevap vermiştir. SÖ9 adlı katılımcı bu soruya, “*Daha fazla süre veriyorum. Birazcık daha süresini uzatıyorum. Bazen de anlamadığı diğer çocuklara sınav esnasında soru soramazsınız diyorum ama onun anlamadığında yanına gidiyorum sınav esnasında.*” şeklinde cevap vermiştir.

4.(22). Destek eğitime katkı sağlamak için aileler neler yapıyor?

Sorusu sorulmuş, alınan cevaplar ve frekans dağılımları Tablo 4-22’ de gösterilmiştir.

Tablo 4-22. Sınıf öğretmenin öğrencinin eğitimini desteklemek amacı ile ailenin yaptığı katkılar ile ilgili görüşleri

ALT TEMA	FREKANS
1- Aileler okul çalışmalarını destekliyor	7
2-Aileler hiçbir şey yapmıyor.	5

Tablo 4-22 incelendiğinde, “Destek eğitime katkı sağlamak için aileler neler yapıyor?” sorusuna ilişkin cevaplar yer almaktadır. Öğretmenlerin verdiği cevaplar aşağıda verilmiştir.

Görüşmeye katılan 7 öğretmen, “Aileler okul çalışmalarını destekliyor.” diye cevap vermiştir. SÖ adlı katılımcı bu soruya, “*Aileler başta kabullenmekte zorlanıyorlar, destek eğitime göndermek istemiyorlar ama buradaki destek eğitim birebir eğitim gerçekten faydalı verimli olduğunu görünce içleri işte ya da rahat şu anda gönderen velim işte gelişim geriliği olan öğrencim mesela bayağı sınıf seviyesine yaklaşmış, yakalamış durumda ama o da ailesinin desteğiyle. Aile de bunu evde devamlı pekiştiriyor çocuğu zamanında getiriyor götürüyor devamlı çocukla ilgileniyor.*” şeklinde cevap vermiştir.

Görüşmeye katılan öğretmenlerden 5'i, "Aileler hiçbir şey yapmıyor." diye cevap vermiştir. SÖ3 adlı katılımcı bu soruya, "Çocuğu için bir şey yapmayan destek eğitimi içinde yapmaz yani hiç hiç." şeklinde cevap vermiştir.

4.(23). Okul idaresi destek eğitim odasında eğitim gören öğrenci için neler yapıyor?

Sorusu sorulmuş, alınan cevaplar ve frekans dağılımları Tablo 4-23' de gösterilmiştir.

Tablo 4-23. Sınıf öğretmenin destek eğitim alan öğrenci için okul idaresinin yaptığı katkılar ile ilgili görüşleri

ALT TEMA	FREKANS
1-Okul yönetimi planlama, araç gereç, oda açma gibi konularda yardımcı oluyor.	9
2- Okul yönetimi bizimle ve rehber öğretmen ile iletişime geçiyor.	2
3- Okul yönetimi destek eğitim için bir şey yapmıyor.	1

Tablo 4-22 incelendiğinde, "Okul idaresi destek eğitim odasında eğitim gören öğrenci için neler yapıyor?" sorusuna ilişkin cevaplar yer almaktadır. Öğretmenlerin verdiği cevaplar aşağıda verilmiştir.

Görüşmeye katılan 9 öğretmen, "Okul yönetimi planlama, araç gereç, oda açma gibi konularda yardımcı oluyor." diye cevap vermiştir. SÖ11 adlı katılımcı bu soruya, "Yani okul idaresi genelde çocuğun eğitim alacağı odada ayarlamış olduğu bir sınıfta onun kullanabileceği materyalleri öğretmenin kullanabileceği materyalleri temin etmeye özen gösteriyor." şeklinde cevap vermiştir.

Görüşmeye katılan 2 öğretmen, "Okul yönetimi bizimle ve rehber öğretmen ile iletişime geçiyor." diye cevap vermiştir. SÖ3 adlı katılımcı bu soruya, "Okul idaresi dediğim

gibi gerekli şekilde rehber öğretmenle falan iletişim halinde zaten bence bu çocuğun kaynaştırma değil özel eğitimi olması lazım bunu defalarca söylüyoruz. Rehber öğretmende aynı kanıda aslında ama RAM'in vermiş olduğu karar bu şekilde olduğu için kaynaştırma olarak devam ediyor.” şeklinde cevap vermiştir.

Görüşmeye katılan 1 öğretmen, “Okul yönetimi destek eğitim için bir şey yapmıyor.” diye cevap vermiştir. SÖ9 adlı katılımcı bu soruya, “Okul idaresi bu konuda çok fazla bir şeyi olmuyor. Sadece sınıfı sağlıyor imkân dâhilinde ortamı sağlamak açısından onun dışında yani destek eğitime çocuk ne alıyor onunla ilgili çokta bilgileri yok.” şeklinde cevap vermiştir.

4.(24). Kaynaştırma öğrencinizin destek eğitimde yaşadığı sorunlar nelerdir?

Sorusu sorulmuş, alınan cevaplar ve frekans dağılımları Tablo 4-24’ de gösterilmiştir.

Tablo 4-24. Sınıf öğretmeninin öğrencinin destek eğitim odasında yaşadığı sorunlar ile ilgili görüşleri

ALT TEMA	FREKANS
1-Öğrencimin destek eğitim alırken sorun yaşadığını düşünmüyorum.	7
2- Öğrencimin destek eğitim alırken sorun yaşadığını düşünüyorum.	5

Tablo 4-24 incelendiğinde, “Kaynaştırma öğrencinizin destek eğitimde yaşadığı sorunlar nelerdir?” sorusuna ilişkin cevaplar yer almaktadır. Öğretmenlerin verdiği cevaplar aşağıda verilmiştir.

Görüşmeye katılan 7 öğretmen, “Öğrencimin destek eğitim alırken sorun yaşadığını düşünmüyorum.” diye cevap vermiştir. SÖ7 adlı katılımcı bu soruya, “Hayır bu güne kadar çok

aşılamayacak büyük sorunlar çıkmadı ama isteyerek gidiyor. Öğretmen sevdikten sonra özellikle rehber öğretmenle önce görüştürüyoruz zaten işte senin diğer öğretmende çok seviyor onunla da zaman zaman görüşsen işte tabi ki sınıf öğretmeni de çok seviyor ama bir görüşsen diyoruz bizde gönderirken demin dediğim gibi fark ettirmemeye çalışıyoruz işte Nimet miydi? Nimet kızım seni Ali öğretmende çok seviyormuş istersen bu derste onunla görüş onunla dersini yap ister misin dediğimde evet isterim diyor ve çok istekli gidiyor.” şeklinde cevap vermiştir.

Görüşmeye katılan 5 öğretmen, “Öğrencimin destek eğitim alırken sorun yaşadığını düşünüyorum.” diye cevap vermiştir. SÖ9 adlı katılımcı bu soruya, “İşte bazen ben gitmek istemiyorum diyor. Bazı derslerde de mesela işte eğer sevmediği dersse hemen o dersten kurtulmak için gitmek istediği de oluyor. Çocuk birazcık bölünmüşse oluyor o açıdan iyi olmuyor farkındayım. Ayırıştırıyor birazcık sınıftan. Hani diğer çocuklarında dikkatini çekiyor. O da etkileniyor gibi geliyor bana. Evet kullanması bir de çocukta hani kendince bunu istemediğinde kaçacağı yer gibi kullanıyor. O açıdan dezavantajı oluyor bize.” şeklinde cevap vermiştir.

4.(25). Destek eğitim odasında yaşanan sorunlar nelerdir ve sorunlara ilişkin çözüm önerileriniz nelerdir?

Sorusu sorulmuş, alınan cevaplar ve frekans dağılımları Tablo 4-25’ de gösterilmiştir.

Tablo 4-25. Sınıf öğretmenin destek eğitim odasında yaşanan sorunlar ile ilgili görüşleri

ALT TEMA	FREKANS
1- Destek eğitim odasında alınan ders saati sayısının ve ders programlarının sorun olduğunu düşünüyorum.	4
2-Destek eğitim odasında fiziksel açıdan sorun yaşanıldığını düşünüyorum.	3
3- Destek eğitim odasında bireysel eğitim verildiği için öğrencide davranış sorunlarının oluştuğunu düşünüyorum.	3

4- Destek eğitim odasında eğitim alan öğrencinin devamsızlığının sorun olduğunu düşünüyorum.	1
5- Destek eğitim odasında sorun yaşanıldığını düşünmüyorum.	1

Tablo 4-25 incelendiğinde, “Destek eğitim odasında yaşanan sorunlar nelerdir ve sorunlara ilişkin çözüm önerileriniz nelerdir?” sorusuna ilişkin cevaplar yer almaktadır. Öğretmenlerin verdiği cevaplar aşağıda verilmiştir.

Görüşmeye katılan 4 öğretmen, “Destek eğitim odasında alınan ders saati sayısının ve ders programlarının sorun olduğunu düşünüyorum.” diye cevap vermiştir. SÖ6 adlı katılımcı bu soruya, “*Artı ders sayısı saati olarak bana göre yetersiz. Yetersiz ama öğrenci çok kalabalık. Öğrenci sayısı çok oldu mu her öğrenciye haftalık düşen. 2 saatti. Biz 30 saat derse giriyorum atıyorum. O 30 saatte diyelim ki bir çocuğa 5 saat hani o da 3 ya da 4 öğrenci birine 2 saat. Birden iki saat gitti. Daha fazla da çalış, o zaman da şöyle bir sorun çıkıyor çocuk diyelim ki bir görsel sanatlar olsun beden eğitimi fizik etkinlikler olsun ondanda geri kalmış olabiliyor.*” şeklinde cevap vermiştir.

Görüşmeye katılan 3 öğretmen, “Destek eğitim odasında fiziksel açıdan sorun yaşanıldığını düşünüyorum.” diye cevap vermiştir. SÖ8 adlı katılımcı bu soruya, “*Şimdi belli bir sınıfımız olmadığı için öğretmenler odasında yaptığımız için genelde veya rehber öğretmenin odasında işte rehber öğretmenin görüşmesi olabiliyor farklı öğrencilerle biz dersimizi işlerken veya öğretmenler odasında işliyoruz diğer dersi olmayan öğretmenler orda olabiliyor onların konuşmaları falan çok sessiz bir ortam olmuyor. Bu açıdan bence bir engel.*” şeklinde cevap vermiştir.

Tablo 4-25 incelendiğinde 3 öğretmen, “Destek eğitim odasında bireysel eğitim verildiği için öğrencide davranış sorunlarının oluştuğunu düşünüyorum.” diye cevap vermiştir. SÖ1 adlı katılımcı bu soruya, “*Şimdi şöyle bir takım sorunlar yaşıyoruz doğrusunu söylemek gerekirse. Hani öğrenci nasıl davranacağını bilemiyor. Farklılıklar yaşıyoruz yani size hitaplarında ya da ne biliyim bazı yanlış davranışlarda bulunabiliyorlar. Onları uyarıyoruz tabi ki uygun bir dille. Sıkıntılar yaşıyoruz yaşamıyor değiliz.*” şeklinde cevap vermiştir.

Görüşmeye katılan 1 öğretmen, “Destek eğitim odasında eğitim alan öğrencinin devamsızlığının sorun olduğunu düşünüyorum.” diye cevap vermiştir. SÖ3 adlı katılımcı bu soruya, “*Hala okuma yazması yok. Ailede çok ilgisiz ya birde devamsızlık yapıyor. Okula gelse en azından biraz öğrenirdi.*” şeklinde cevap vermiştir.

Tablo 4-25 incelendiğinde 1 öğretmen, “Destek eğitim odasında sorun yaşanıldığını düşünmüyorum.” diye cevap vermiştir. SÖ5 adlı katılımcı bu soruya, “*Orda öğretmenleriyle görüştüğüm kadarıyla herhangi bir sorunu şey yapmadılar söz etmediler yani herhangi şu sorun yaratıyor böyle oluyor falan demediler sadece o gitmeyen öğrenciyle ilgili hani isteksizliğinden dikkatini verememesinden söz ettiler. Zaten çocukta dikkat eksikliği hiperaktivite dikkat eksikliği problemi vardı yani oradaki uygulamayı dikkatini verebilmesi sağlamak esas amaç ona yönelik şey yaptık konuştuk.*” şeklinde cevap vermiştir.

4.(26). Destek eğitim odasında yaşanan sorunlar nelerdir ve sorunlara ilişkin çözüm önerileriniz nelerdir?

Sorusu sorulmuş, alınan cevaplar ve frekans dağılımları Tablo 4-26’ de gösterilmiştir.

Tablo 4-26. Sınıf öğretmenin destek eğitim odasında yaşanan sorunlara yönelik çözüm önerileri

ALT TEMA	FREKANS
1- Destek eğitim odalarının fiziksel açıdan iyileştirilmesi ve ayrı bir odanın olması gerektiğini düşünüyorum.	6
2- Destek eğitim alacak olan öğrencilere doğru bir tanı konulması gerektiğini düşünüyorum.	2
3- Destek eğitim ile ilgili daha fazla bilgilendirilme yapılması gerektiğini düşünüyorum.	1
4- Destek eğitim alacak öğrencinin ailesinin de destek vermesi gerektiğini düşünüyorum.	1
5- Destek eğitim alan öğrencinin ders programının daha uygun hazırlanması gerektiğini düşünüyorum.	1
6- Destek eğitim alan öğrencinin her alanda desteklenmesi gerektiğini düşünüyorum.	1

Tablo 4-26 incelendiğinde, “Destek eğitim odasında yaşanan sorunlar nelerdir ve sorunlara ilişkin çözüm önerileriniz nelerdir?” sorusuna ilişkin cevaplar yer almaktadır. Öğretmenlerin verdiği cevaplar aşağıda verilmiştir.

Görüşmeye katılan 6 öğretmen, “Destek eğitim odalarının fiziksel açıdan iyileştirilmesi ve ayrı bir odanın olması gerektiğini düşünüyorum.” diye cevap vermiştir. SÖ8 adlı katılımcı bu soruya, “*Bir oda olsa küçük bir oda olsaydı ama fiziksel şartlarımız o küçük bir oda verilemiyor bize. Maalesef kalabalık bir okuluz binamız küçük sınıflarımız yetersiz.*” şeklinde cevap vermiştir.

Görüşmeye katılan 2 öğretmen, “Destek eğitim alacak olan öğrencilere doğru bir tanı konulması gerektiğini düşünüyorum.” diye cevap vermiştir. SÖ3 adlı katılımcı bu soruya, “*Dediğim gibi destek eğitimde yani gerçekten okuyabilecek hadi tamam öğrenme güçlüğü olanlar alınabilir ama bunu RAM’ın çok iyi koyması lazım tanıyı. Diğerlerinin bence özel eğitime gitmesi lazım çünkü oraya giden öğrencilerin birçoğunda ilerleme oluyor. Birebir*”

ilgileniyor arkadaşlar her kim olursa olsun görevli olan ama bunların iyi ayrılması lazım belki özel eğitimde olsa daha farklı olabilirdi yani çocuk.” şeklinde cevap vermiştir.

Tablo 4-26 incelendiğinde 1 öğretmen, “Destek eğitim ile ilgili daha fazla bilgilendirilme yapılması gerektiğini düşünüyorum.” diye cevap vermiştir. SÖ10 adlı katılımcı bu soruya, “Çözüm önerisi olarak ne desem yani keşke daha farklı bir uygulama olsaydı. Ya da daha çok bilgilendirilsek bilmiyorum ki. Yani tam anlamı ile fayda olmuyor gibi.” şeklinde cevap vermiştir.

Görüşmeye katılan 1 öğretmen, “Destek eğitim alacak öğrencinin ailesinin de destek vermesi gerektiğini düşünüyorum.” diye cevap vermiştir. SÖ5 adlı katılımcı bu soruya, “Bu işe katılmaları yani tabi ki işte kabullenmek çok zor aile hakikaten kabullenmekte çok zorlanıyor. Bende olsam veli olarak veli tarafından düşündüğümde çocuğuma bu şekilde bir tanıyla özel eğitim almasını kabullenmekte bende zorlanırım. Biraz empati yapmak lazım ama bir şeyden sonrada artık o çocuğa ne şekilde faydalı olmak gerektiğini düşünüp gerekli adımı atması lazım bazı aileler yapmıyor bende işte iki bekleyen iki veliydi kabullenmekte zorlanan veliler.” şeklinde cevap vermiştir.

Tablo 4-26 incelendiğinde 1 öğretmen, “Destek eğitim alan öğrencinin ders programının daha uygun hazırlanması gerektiğini düşünüyorum.” diye cevap vermiştir. SÖ4 adlı katılımcı bu soruya, “Aslında birebir bunlar fen dersinden çıkıp fen dersine gitse daha iyi olur diye düşünüyorum ama bunu tabi idare olarak uygulamak çok zor.” şeklinde cevap vermiştir.

Görüşmeye katılan 1 öğretmen ise “Destek eğitim alan öğrencinin her alanda desteklenmesi gerektiğini düşünüyorum.” diye cevap vermiştir. SÖ7 adlı katılımcı bu soruya, “Ama bu devam etmeli yani öylece bırakılmamalı birde destek odasına giden öğrencilerin sosyal yönden, kültürel yönden, ekonomi yönünden, sağlık yönünden sosyologlar tarafından veya psikologlar tarafından neyse işte ilgililer tarafından incelenmeli sorun nedir. Sağlık sorunu mudur? Anlata biliyor muyum? Ya da duyuyoruz ailede şiddet mi görüyor çocuk, başka başka sorunları mı var? Tacize mi uğruyor? Bunlar çok şey beslenmesi mi çok kötü yani bir nedeni var kavrayamadığım. Neden kavrayamıyor ya bunların nedeni. Şeyde araştırılması gerekiyor. Gerçekten Türkiye'nin yarası bu... Birde bu şeyler genetikdir biliyorsunuz eğer çocuk böyle sorunluysa ondan gelecek nesilde sorunludur olacak demektir muhtemelen hani derler Allah bilir, Allah'ın işine karışılmaz öyle değil yani. Artık tıp anne karnındaki çocuğun hatta daha anne karnına düşmeden nasıl olacağını kan grupları var uyuyor uyumuyor gibi

bunlar çok dikkat ediliyor. Bunlardan ileri gelen ne bileyim akraba evlilikleri falan işte hep şeye dahil bunlar destek odasına. Bu yüzden de araştırılmasını istiyorum söyleyeceğim son şeyim bu, zaman zaman konusu açılıyor böyle şeyler tabi ulaşamıyorsun, ulaştıramıyorsun yani keşke Milli Eğitim Şurası'na çağırırsalar beni de ben orada içimi döksem.” şeklinde cevap vermiştir.

Ailelere Yönelik Oluşturulan Temalar

- 1.Tema: Ailenin öğrenciye verilen destek eğitim ile ilgili görüşleri
- 2.Tema: Ailenin destek eğitim odasından beklentileri
- 3.Tema: Ailenin destek eğitim alan öğrencide gözlemlediği gelişmeler
- 4.Tema: Ailenin destek eğitim odası öğretmeninin yeterlilikleri hakkındaki görüşleri
- 5.Tema: Ailenin sınıf öğretmeninin yeterlilikleri hakkındaki görüşleri
- 6.Tema: Ailenin okul idaresinin destek eğitim odası için yaptıkları hakkındaki görüşleri

4. (27). Çocuğunuza verilen destek eğitimin içeriği ile ilgili neler biliyorsunuz?

Sorusu sorulmuş, alınan cevaplar ve frekans dağılımları Tablo 4-27 'de gösterilmiştir.

Tablo 4-27. Ailenin öğrenciye verilen destek eğitim ile ilgili görüşleri

ALT TEMA	FREKANS
1-Birebir destek verdiklerini ve geri kaldığı derslerde yardımcı olduklarını biliyorum.	6
2-Planlama ve amaçlarını, ne çalıştıklarını biliyorum	1
3-Fazla bir şey bilmiyorum.	1

Tablo 4-27 incelendiğinde, “Öğrenciye verilen destek eğitimin içeriği ile ilgili neler biliyorsunuz?” sorusuna ilişkin cevaplar yer almaktadır. Ailelerin verdiği cevaplar aşağıda verilmiştir.

Görüşmeye katılan 6 aile, “Birebir destek verdiklerini ve geri kaldığı derslerde yardımcı olduklarını biliyorum.” diye cevap vermiştir. A2 adlı katılımcı öğrenciye verilen destek eğitim ile ilgili, “*Neler biliyorum her ders anlatılıyor. Her öğretmen giriyor değişik değişik her dersten. Yani ben memnunum kendisi de anlatıyor zaten o şekilde öğretmenin anlattığı dersi anlamıyorum çocuklarla diyor ama o diğer öğretmen verdiği zaman onu daha çok anlıyorum diyor. Evet onu daha çok iyi anlıyor evet.*” şeklinde cevap vermiştir.

Görüşmeye katılan 1 aile, “Planlama ve amaçlarını, ne çalıştıklarını bildiğini” söylemiştir. A3 adlı katılımcı öğrenciye verilen destek eğitim ile ilgili, “*Planlamayı biliyorum. Neler yaptıklarını her gün öğretmeni anlatıyor. Amaçları birlikte belirliyoruz hani neler yapılacak diye ilk önce sınıf öğretmeniyle karar veriyoruz sonra destek eğitim destek öğretmenine söylüyoruz. Neler çalışıldığını biliyorum. Zaten onlar bana söylüyorlar u şöyle de yapalım mı diye, onlar soruyorlar o konuda, açıklar.*” şeklinde belirterek görüşünü söylemiştir.

Tablo 4-27 incelendiğinde öğrenciye verilen destek eğitim sorusuna 1 aile, “Fazla bir şey bilmiyorum.” diye cevap vermiştir. A5 adlı katılımcı öğrenciye verilen destek eğitim ile ilgili, “*Fazla bir şey bilmiyorum ama yararlı olduğunu biliyorum yani. Çünkü destekli olduğu için u daha ileriye yönelik düşünüyoruz. Aynı anlayamadığı yerleri tekrar yapıyorlar diye biliyoruz yani. Sormadım.*” diyerek görüşünü belirtmiştir.

4. (28). Destek eğitim odasından beklentileriniz nelerdir?

Sorusu sorulmuş, alınan cevaplar ve frekans dağılımları Tablo 4-28'de gösterilmiştir.

Tablo 4-28. Ailenin destek eğitim odasından beklentileri

ALT TEMA	FREKANS
1-Ellerinden geleni yapıyorlar, öğretmenlerine güveniyorum.	3
2-Öğretmenden güven ve başarı gibi beklentim var	2
	1

3- Çocuğumun her alanda gelişmesini istiyorum.	1
4-Okuma-yazma becerilerini kazanmasını istiyorum.	1
5- Fiziksel mekan beklentim var.	

Tablo 4-28 incelendiğinde, “Destek eğitim odasından beklentileriniz nelerdir?” sorusuna ilişkin cevaplar yer almaktadır. Ailelerin verdiği cevaplar aşağıda verilmiştir.

Görüşmeye katılan 3 aile, “Ellerinden geleni yapıyorlar, öğretmenlerine güveniyorum.” diye cevap vermiştir. A6 adlı katılımcı bu soruya, “*Yani işte birebir ders eğitimini veriyorlar yani. Beklediğimizi alıyoruz Allah'a şükür hani. Ya eğitim bizce hani öğretmenlerimiz bizden hepsini gereken neyse yaptıklarına inanıyorum ki hani gereken neyse yapıyorlar da tahminime göre. Hani bir beklentim ilkokul mezunuyum, neyi nerden nasıl bileyim ki yani. Onlar daha iyisini, daha üstünü, ellerinden geleni yaptıklarını ümit ediyorum yani.*” şeklinde cevap vermiştir.

Görüşmeye katılan 2 aile, “Öğretmenden güven ve başarı gibi beklentisinin olduğunu” söylemiştir. A1 adlı katılımcı bu soruya, “*Beklenti olarak önce bir güven isterim yani öğretmenden önce güven isterim sonra başarsın isterim. Daha başarılı olmasını isterim çocuğumun.*” şeklinde cevap vermiştir.

Tablo 4-28 incelendiğinde 1 aile, “Çocuğumun her alanda gelişmesini istiyorum.” diye cevap vermiştir. A3 adlı katılımcı bu soruya, “*Çocuğun yapabileceklerini yapabilmesi, hayata hazırlanması. Hani okuma yazma olarak değil aslında benim tek derdim. Eee günlük hayata uyum sağlaması konusunda da yardımcı olması, kendini ifade edebilmesi, arkadaşlarıyla diyalog kurabilmesi, bir diyalog nasıl gelişir bunu öğrenebilmesi, ee günlük hayatta kullanacağı kelime haznesinin gelişmesi. Onları da karşılıyorlar zaten, şu anki öğretmeni hepsine dikkat ediyor.*” şeklinde cevap vermiştir.

Görüşmeye katılan 1 aile ise “Okuma-yazma becerilerini kazanmasını istiyorum.” diye cevap vermiştir. A7 adlı katılımcı bu soruya, “*Yani onları.. ee belirli şeyleri görmedim hani odası nasıl şey nasıl onu görmedim de onu da düşünmedim açıkçası. Çocuğum yeter ki okuyabilsin hani yeter ki o becerilere sahip olsun. O bizim için önemli olan. Okumamız iyi.*”

Okuma yazma beklentimiz var. İlerletmesi şeyimiz var. Tabii arkadaşlarından geri kalmasın. Yani bulunduğu yaşa sınıfa uygun olsun. Beklentimiz o.” şeklinde cevap vermiştir.

Tablo 4-28 incelendiğinde 1 aile, “Fiziksel mekan beklentim var.” diye cevap vermiştir. A8 adlı katılımcı bu soruya, “*Birebir... Aslında çocukların her birinin odası ayrı olsa daha iyi olur yani benim düşüncem öyle. Yani çünkü kim mesela benim olum hani okuma pek sevmediği için hani hocasıyla birebir yüksek sesle okuma yaparsa daha mı iyi olur? Eeee şey kütüphanede olduğu için iki taraftan destek eğitim şey yapılıyor hani diğer yan taraftaki rahatsız olmasın diye mecbur sessizce ders işleniyor.*” şeklinde cevap vermiştir.

4.(29). Çocuğunuz destek eğitim aldıktan sonra çocuğunuzda ne tür gelişmeler gözlemlediniz?

Sorusu sorulmuş, alınan cevaplar ve frekans dağılımları Tablo 4-29’ de gösterilmiştir.

Tablo 4-29. Ailenin destek eğitim alan öğrencide gözlemlediği gelişmeler

ALT TEMA	FREKANS
1-Destek eğitim aldıktan sonra çocuğumun özgüveni arttı ve daha sosyal oldu.	5
2- Destek eğitim aldıktan sonra da çok bir gelişme göremedik.	3

Tablo 4-29 incelendiğinde, “Çocuğunuz destek eğitim aldıktan sonra çocuğunuzda ne tür gelişmeler gözlemlediniz? sorusuna ilişkin cevaplar yer almaktadır. Ailelerin verdiği cevaplar aşağıda verilmiştir.

Görüşmeye katılan 5 aile, “Destek eğitim aldıktan sonra çocuğumun özgüveni arttı ve daha sosyal oldu.” diye cevap vermiştir. A2 adlı katılımcı bu soruya, “*Ne diyor şu dersten şu kadar puan aldım. Yani yazılı oluyor ondan seviniyor o mutlu olunca bende oluyorum. Daha içine kapanıktı şimdi biraz daha iletişime geçiyor. Öğretmenler ile çok diyalog kurmazdı daha önceden şimdi daha sosyal oldu. Biraz dersleri iyi oluyor işte arkadaşları ile daha çok iletişim kuruyor. Derdini falan anlatabiliyor. Önceden anlatmazdı hiçbir şey sorulduğunda şimdi her şeyini paylaşıyor.*” şeklinde cevap vermiştir.

Görüşmeye katılan 3 aile, “Destek eğitim aldıktan sonra da çok bir gelişme göremedik.” diye cevap vermiştir. A5 adlı katılımcı bu soruya, “*Fazla bir gelişme yok hocam. Yani bizim çocuktan kaynaklanıyor biraz da. Yani ödevlerini okulda yaptım diyor evde yaptırıyoruz, yapıyorum diyor yapmıyor yani ben arkamı döndüğümde. Gelişme olduğunu sanıyorum.*” şeklinde cevap vermiştir.

4.(30). Çocuğunuzun destek eğitim odası öğretmeninin yeterliliği hakkında neler düşünüyorsunuz?

Sorusu sorulmuş, alınan cevaplar ve frekans dağılımları Tablo 4-30'da gösterilmiştir.

Tablo 4-30. Ailenin destek eğitim odası öğretmeninin yeterlilikleri hakkındaki görüşleri

ALT TEMA	FREKANS
1-Destek eğitim odası öğretmeninden memnunum. Gerekli her şeyi yapıyorlar.	6
2- Destek eğitim odası öğretmenini görmedim.	2

Tablo 4-30 incelendiğinde, “Çocuğunuzun destek eğitim odası öğretmeninin yeterliliği hakkında neler düşünüyorsunuz?” sorusuna ilişkin cevaplar yer almaktadır. Ailelerin verdiği cevaplar aşağıda verilmiştir.

Görüşmeye katılan 6 aile, “Destek eğitim odası öğretmeninden memnunum, gerekli her şeyi yapıyorlar.” diye cevap vermiştir. A3 adlı katılımcı bu soruya, “*Çok memnunum. Verdiği eğitim ilk defa bir destek eğitim konusunda ama elinden gelen gayreti gösteriyor. Odaya çok güzel çocukların hoşuna gidecek şekilde materyaller aldı, onların seviyelerine göre, ne öğrenmesi gerekiyorsa güzel güzel döşedi odasını. Kaynak kitaplar aldı. Elinden geleni yapıyor.*” şeklinde cevap vermiştir.

Görüşmeye katılan 2 aile, “Destek eğitim odası öğretmenini görmedim.” diye cevap vermiştir. A7 adlı katılımcı bu soruya, “*Öğretmenini de görmedim. Hani aldığını biliyorum çünkü çalıştığım için gelip de görme şansım olmadı. Ama her öğlen uğrar bakarım yani ne durumda ne halde bakar izlerim çocuğumu. Benim çocuğum fazla şey konuşmaz zaten. İu konuşmadığı için de bi' fazla bir bilgimiz olmuyor. Çok içine kapanık olduğu için. Öğretmeniyle de tanışma şansımız olmadı.*” şeklinde cevap vermiştir.

4.(31). Çocuğunuzun sınıf öğretmeninin yeterliliği hakkında neler düşünüyorsunuz?

Sorusu sorulmuş, alınan cevaplar ve frekans dağılımları Tablo 4-31'da gösterilmiştir.

Tablo 4-31. Ailenin sınıf öğretmeninin yeterlilikleri hakkındaki görüşleri

ALT TEMA	FREKANS
1- Sınıf öğretmeni ilgili, elinden geleni yapıyor, çok memnunuz.	8

Tablo 4-31 incelendiğinde, “Çocuğunuzun sınıf öğretmeninin yeterliliği hakkında neler düşünüyorsunuz?” sorusuna ilişkin cevaplar yer almaktadır. Ailelerin verdiği cevaplar aşağıda verilmiştir.

Görüşmeye katılan 8 aile, “Sınıf öğretmeni ilgili, elinden geleni yapıyor, çok memnunuz.” diye cevap vermiştir. A7 adlı katılımcı bu soruya, “*Sınıf öğretmeni iyi, ilgili, alakalı. Birebir görüşüyoruz. Yani... Yani bize söyledikleri hani şu ana kadar durumunu anlatıyor. Şöyle olsa daha iyi olur, yani destek almasını o da öğretmenimiz zaten daha çok şey yapıyor, destekliyor. Hıhı ilgili, alakalı. Öğretmenimizden memnunuz.*” şeklinde, A3 adlı katılımcı ise “*Çok mükemmel insanlar olduklarını düşünüyorum. Ben o konuda çok şanslıyım. Her ikisinden de çok memnunum. Zaten sınıf öğretmenimizden çok memnunum. Öğretmenden önce çok iyi bir insan. Sadece benim çocuğumla değil tüm öğrencileriyle aynı şekilde ilgileniyor. Bizimle de özel olarak ilgileniyor, bizi sevdiğini söylüyor, zaten sınıf içerisinde İlkay'ı asla dışlamadı iu sınıfa uyumunu sağladı, oyunlara katılmasını sağladı, hani iu diğer öğretmenleri ilk başta diyorlardı işte çocuk büyüdükçe sınıf dışlar vesaire ama tüm sınıf İlkay'ı çok seviyor şu anda.*” şeklinde cevap vermiştir.

4.(32). Okul idaresinin destek eğitim odası hakkındaki yaptıklarını nasıl değerlendirirsiniz?

Sorusu sorulmuş, alınan cevaplar ve frekans dağılımları Tablo 4-32’ de gösterilmiştir.

Tablo 4-32. Ailenin okul idaresinin destek eğitim odası ile ilgili yaptıkları hakkındaki görüşleri

ALT TEMA	FREKANS
1- Okul idaresi elinden geleni yaptı ve bizlere yardımcı oldu.	5
2- Okul idaresi ile görüşme yapmadık.	3

Tablo 4-32 incelendiğinde, “Okul idaresinin destek eğitim odası hakkındaki yaptıklarını nasıl değerlendirirsiniz?” sorusuna ilişkin cevaplar yer almaktadır. Ailelerin verdiği cevaplar aşağıda verilmiştir.

Görüşmeye katılan 5 aile, “Okul idaresi elinden geleni yaptı ve bizlere yardımcı oldu.” diye cevap vermiştir. A3 adlı katılımcı bu soruya, “*Okul idaresi de şu an zaten okul geçici binada. Elinden geleni yapıyor. O da. İmkânlar daha farklı olsa daha iyi yapacaklarına inanıyorum. Okul idaresi de bize hiç problem çıkarmıyor. Daima yardımcı oldu zaten. Odayı kendileri ayarladılar hatta destek öğretmen eee başka bir öğretmen gelecek diye biraz ileriye de istemediler bizim çocuklarımızla ilgilenecek sabrı gösteremez dediler. O konuda milli eğitimle mücadele verdi her gün gitti illa iyi bir destek öğretmeni olsun diye uğraştı. Elinden geleni fazlasıyla yaptı zaten okul idaresi de.*” şeklinde cevap vermiştir.

Görüşmeye katılan 3 aile, “Okul idaresi ile görüşme yapmadık.” diye cevap vermiştir. A7 adlı katılımcı bu soruya, “*İşte okul idaresini bilmiyorum hani görmedim çünkü. Destek odasını görseydim hani bir fikir yürütürdüm. Görmediğim için hani ne değişiklik var ne var... Bilgilendirme yapılmadı. Yok, yönlendirme yapıldı sadece hani destek alsın diye. Eee zaten sonra yönlendirmeden önce biz başvurmuştuk. Destek alsın diye.*” şeklinde cevap vermiştir.

V. BÖLÜM

5.1. Tartışma

Araştırma bulguları oluşturulan temalara göre sıralanmıştır. Bu bölümde araştırma bulguları, alan yazın ve ÖEHY ile karşılaştırılarak oluşturulan tema başlıkları altında tartışılmıştır. Tartışma sonrasında araştırma bulgularına dayanılarak ulaşılan sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

5.1.1. Destek eğitim odası öğretmenleri ve sınıf öğretmenlerinin yasal düzenlemeler ile ilgili görüşleri

Araştırma bulgularına göre, görüşme yapılan destek eğitim odası öğretmenleri ve sınıf öğretmenlerinin çoğunun yasal düzenlemeler ile ilgili bilgi sahibi olduğu görülmektedir ki bu da ÖEHY' ndeki (2018) Madde 25'de verilen destek eğitim odasının açılması bölümündeki bilgilerle tutarlılık göstermektedir. Araştırma ile ilgili görüşme yapılan DÖ14 adlı öğretmen ve SÖ2 adlı öğretmenin ifadelerine baktığımızda ise öğrencilerin Türkçe, matematik gibi zorunlu dersler de destek eğitim alması gerektiğini, destek eğitim odasında toplam ders saatinin %40'ını aşmayacak şekilde kalması ve destek eğitim odasının büyüklüğü ile ilgili ifadeler yer vermiştir. Bu bağlamda MEB'nin (2008) yayınlamış olduğu Kaynaştırma Yoluyla Eğitim Uygulamaları adlı genelgede "Grup eğitimi veya birebir olarak sunulan bu eğitim hizmetleri okul veya kurumun ders saatleri içinde yapılmalıdır. Öğrencinin destek eğitim odasında alacağı ders saati, haftalık toplam ders saatinin % 40'ını aşmayacak şekilde planlanmalıdır. Destek eğitim odasında grup eğitimi alması uygun görülen öğrencilere yönelik oluşturulan gruptaki öğrenci sayısı 6 kişiyi geçmemelidir." şeklindeki ifadeye uygun düşmektedir.

Destek eğitim odasının yasal düzenlemelerine baktığımızda karşımıza fiziksel düzenlemeler de çıkmaktadır. Fiziksel düzenlemeler kaynaştırma uygulamaları hakkında genelgenin 9. Ve 10. maddelerinde; Özel eğitim sınıfı ile destek eğitim odası için ayrılan mekanların fiziki şartlarının eğitime uygun ve kolay ulaşılabilir olmasına dikkat edilmelidir şeklinde belirtilmiştir (MEB 2008). Bu bilgi doğrultusunda değerlendirdiğimizde destek eğitim odası öğretmenleri ve sınıf öğretmenleri ile yapılan görüşmelerde okullardaki fiziki şartların

yasalarla belirlendiği gibi düzenlenmediği görülmüştür. DÖ2 adlı katılımcı yasalarda belirtilen özel şekilde dizayn edilmiş sınıfların okullarında olmadığını söyleyerek görüşünü bildirmiştir.

Alan yazında belirtilen özellikler ile araştırma bulguları karşılaştırıldığında, destek eğitim odası öğretmenleri ve sınıf öğretmenlerinin yasal düzenlemeler ile ilgili bilgi sahibi oldukları fakat okullarda yasal düzenlemelere uygun bir destek eğitim odasının bulunmadığı sonucuna varılmıştır. Alanyazında destek eğitim odasının okulun içinde bulunması gerektiği belirtilmektedir (Black ve Morris, 1974). Ancak genel sınıfların bulunduğu okul binasının içinde, öğrencilerin sınıflarının dışında destek eğitim yapılabilecek bir oda bulunmadığı görülmüştür (Akay, 2011). Destek eğitim odalarının yasal düzenlemelere uygun açılmasının öğrencinin akademik başarısı ve davranışları üzerinde etkisi olacağı düşünülmektedir. Fiziksel düzenlemeye dikkat edilmesinin öğrencinin akademik ve sosyal yönden daha da ilerleyeceği görüşünü desteklemektedir (McNamara, 1989 Akt; Almusa, 1999).

5.1.2. Destek eğitim odası öğretmenin öğrencinin sınıf içindeki performansı ile ilgili görüşleri

Araştırma bulgularına göre öğretmenlerin görüşlerine baktığımızda öğretmenlerin 7'si öğrencinin sınıf içerisindeki durumunu öğretmenine sorarak öğrendiğini, 3'ü rehber öğretmene ve sınıf öğretmenine sorarak öğrendiğini, 2'si sınıf içerisinde ders dinlemediğini bildiğini, 1'i sınıf içerisinde uyum sorunu yaşadığını ve 1'i de sınıf içerisindeki durumunu bilmediğini ifade etmiştir. Alan yazın incelendiğinde ÖEHY'nin 63. Maddesinin (ç) bendinde rehber öğretmenlerin "Öğrencilerin eğitim ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla rehberlik ve danışma hizmetleri yürütme komisyonu, BEP geliştirme birimi, izleme ve yöneltme kurulu ile öğretmenlerle iş birliği yapmak." şeklinde ifadeler yer almaktadır. Alanyazın, (ÖEHY 2012)'de belirtilen özellikler ile araştırma bulguları karşılaştırıldığında öğretmenlerin büyük bir kısmının iş birliği içerisinde olduğu sonucuna varılmaktadır. Ünal (2008)' in yaptığı çalışmada da programların belirlenebilmesi ve takip edilebilmesi için destek eğitim odası öğretmenlerinin sınıf öğretmenleriyle toplantıların yapılması ve öğrencilerin durumuna ilişkin bilgilerin sistematik bir şekilde görüşülmesi gerektiği üzerinde durulmuştur. Bu da araştırmada elde edilen verilerin alan yazın çalışması ve yönetmelik ile tutarlı olduğunu göstermektedir.

5.1.3. Destek eğitim odası öğretmenlerinin ortamda yaptığı fiziksel düzenlemeler ve sınıf öğretmenlerinin fiziksel düzenlemeler ile ilgili görüşleri

Araştırma bulgularına göre destek eğitim odası öğretmeninin odada yaptığı fiziksel düzenlemeler ile ilgili yorumlarına baktığımızda 5 öğretmen, “Dikkat dağıtıcı unsurları ortadan kaldırmaya çalışıyorum.” şeklinde ifade etmiştir. Bu ifade MEB’nin (2008) yayınlamış olduğu Kaynaştırma Yoluyla Eğitim Uygulamaları adlı genelgede destek eğitim odası açılırken dikkat edilecek hususlar bölümünde “Isı, havalandırma, ışık düzeni, ses yalıtımı ve ortam düzenlemesi konularında etkili bir eğitim ortamı oluşturulması açısından dikkat edilmelidir. Destek eğitim odası lavabo vb. gürültünün yoğun olduğu mekânlardan uzak olmalıdır.” ifadesi ile tutarlılık göstermektedir. Araştırmaya katılan 4 öğretmen, “Destek eğitim odası bulunmadığı için düzenleme yapmadığını” ifade etmiştir. Destek eğitim odaları için ayrılan yerlerin, fiziksel özelliklerin uygun olmadığı, okul yöneticilerinin geçici çözümler yaratmaları, bir tabela asarak sorunu çözmeye çalışmaları alan yazın açıklamalarla uyumlu olmadığı, alan yazınla da destek eğitim sınıfının altı öğrenciyi, bir öğretmeni, gerekli sayıda masa, sandalye, yazı tahtası türündeki araçlar ile sınıf kitaplığını, ders materyalleri ve araç gereçlerini rahatlıkla alabilecek ölçülerde olması gerekmektedir (Black ve Morris, 1974; Akt; Akay, 2011) ve ÖEHY ‘de belirtilen açıklamalara uygun düşmemektedir. Görüşme yapılan sınıf öğretmenlerinin destek eğitim odasında yapılan fiziksel düzenlemeler ile ilgili görüşlerine baktığımızda ise 7 öğretmenin fiziksel düzenlemeleri yetersiz bulduğu 5 öğretmenin de yeterli bulunduğunu görmekteyiz. Araştırma da elde edilen bu bulgu alan yazında yapılmış diğer araştırma (Aydın 2015) bulguları ile benzerlik göstermektedir. Aydın (2015)’in yaptığı çalışmanın sonuçlarında da öğretmenlerin yapılan fiziksel düzenlemeleri yetersiz buldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Alan yazın ve ÖEHY incelendiğinde fiziksel düzenlemeler ile ilgili görüşler hakkında sadece 5 destek eğitim odası öğretmenin düzenleme yaptığı ve bu düzenlemelerin de yetersiz kaldığı düşünülmektedir. Sınıf öğretmenleri ve destek eğitim odası öğretmenlerine baktığımızda sınıf öğretmenlerinin fiziksel düzenlemeleri yetersiz bulmasının doğru bir tespit olduğunu da söyleyebiliriz. Görüşme yapılan okullar gezildiğinde sınıf öğretmenleri ile görüş birliğine varılmıştır. Fiziksel düzenlemelerin öğrenci başarısını arttıracığından öğretmenlerin ve idarecilerin bu konuya daha fazla önem vermeleri gerektiği düşünülmektedir.

5.1.4. Destek eğitim odası öğretmeninin öğrenciye yönelik BEP'i uygularken yaşadığı zorluklar

Espin ve Deno'ya (1998) göre, destek eğitim odalarında öğrenciler için yazılan BEP kaynaştırma sınıf ortamındaki öğrenciler için yazılan BEP'na göre destek eğitim hizmet sürelerinin daha çok olduğu, uzun ve kısa dönemli amaçların yazılması ve kullanılan bilgi kaynakları açısından daha iyi olduğu sonucuna varmışlardır. Ayrıca her öğrenci için BEP hazırlanması ve uygulanması öğrencilere yeni bilgi ve beceriler kazandırmıştır. Öğrenci başarısını etkileyen destek eğitim odasında belirlenen problemlerin etkili ve en az kısıtlayıcı şekilde çözecek programlar seçilmesi gerekmektedir. Seçilen programlar öğrencinin ihtiyaçlarına göre uyarlanmalıdır. Programların öğretim stratejilerinin planlanarak buna uygun ders materyalleri kullanılması benimsenmelidir (McNamara, 1986). Araştırma bulguları göz önüne alındığında destek eğitim odası öğretmenlerinin BEP uygularken yaşadığı zorluklar arasında 4 öğretmen öğrencinin devamsızlığından kaynaklı sorun yaşadığını, 4 öğretmen plana uygun gitmediğini, 3 öğretmen zorluk yaşamadığını, 1 öğretmen ölçme ve değerlendirme de zorluk yaşadığını, 1 öğretmen de öğrencinin bir önceki çalışmayı unuttuğundan kaynaklı sorunlar yaşadığını ifade etmiştir. Saraç (2012)' nin yaptığı araştırma da BEP uygularken yaşanan sorunlar da öğretmenlerin çoğu öğrenci ile zaman sorunu yaşadığını diğer öğretmenler de BEP uygulayamadığını ve sorun yaşamadığını ifade etmişlerdir. Bu da yapılan çalışmanın alan yazın sonuçları ile örtüştüğünü göstermektedir.

Alan yazında belirtildiği gibi öğrenciye uygun BEP yapılması, uygun çalışma ortamı ve materyallerin belirlenmesi gibi önemli noktaların çalışmaya katılan öğretmenler tarafından göz ardı edildiği görülmüştür. Öğretmenlerden 4'ünün plana uygun gitmemesi de öğrencilerin akademik başarısını etkileyeceği düşünülmektedir. ÖEHY (2012) yönetmeliğine baktığımızda ise öğretmenlerin plana uygun gitmemesi yönetmelik ve alan yazın çalışmaları ile örtüşmemektedir.

5.1.5. Destek eğitim odası öğretmenlerinin öğrencinin eğitimine yönelik kullandığı yöntem ve teknikler ve sınıf öğretmenlerinin yöntem ve tekniklere yönelik görüşleri

Ülkemizde 1997 yılında yayımlanan 573 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yle BEP hazırlanması ve uygulanması zorunlu hale getirilmiştir. BEP hazırlarken, BEP'e uygun öğretim stratejisi ve materyallerin hazırlanması gerekmektedir (McNamara, 1986). Öğrenme ve öğretme sürecinde uygun strateji ve yöntem seçilmelidir. Eğitimde doğru yöntem ve tekniğin

kullanılması öğrencilerin öngörülen hedeflere daha kolay ulaşmalarını sağlayacaktır (Çelik, 2007).

Araştırma bulgularına baktığımızda destek eğitim odası öğretmenlerinin 8'i soru cevap yöntemini kullandıklarını, 3'ü anlatım yöntemini kullandığını, 2'si oyun yöntemini kullandığını, 1'i sohbet ettiğini ve 1'i de doğrudan öğretim ve basamaklandırılmış öğretim yöntemini kullandığını söylemiştir. Görüşme yapılan sınıf öğretmenlerinin destek eğitim odasında kullanılan yöntem ve teknikler ile ilgili görüşlerine baktığımızda destek eğitim odası öğretmenlerinin kullandıkları yöntemlerden, 3 öğretmen düz anlatım yöntemini, 2 öğretmen soru cevap yöntemini, 1 öğretmen doğrudan öğretim yöntemini kullandıklarını bildiğini ifade etmiştir. Diğer öğretmenler ise kullanılan yöntemleri bilmediklerini söylemişlerdir. yapılan çalışma da elde edilen bulguların Kış (2013)'ın yaptığı çalışma ile benzerlik gösterdiği sonucuna varılmıştır.

Alan yazındaki bilgilere baktığımızda öğretmenlerin öğretim yöntemlerini kullanırken öğrencilerin özelliklerini dikkate almadıklarını ve tek bir öğretim yöntemi ile yetindiklerini görmekteyiz. Derse ve konuya uygun öğretim yöntemlerini seçmediklerini, öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda program yapmadıklarını söyleyebiliriz. Sınıf öğretmenlerinin de kullanılan yöntem ve teknikler hakkında destek eğitim odası öğretmenleri ile tutarlı cevap verdiği sonucuna ulaşılmıştır.

5.1.6. Destek eğitim odası öğretmenlerinin öğrencinin eğitimine yönelik kullandığı teknoloji ve materyaller ve sınıf öğretmenlerinin teknoloji ve materyallere yönelik görüşleri

ÖEHY'de 28. maddenin (f) bendinde, "Destek eğitim odasında, öğrencilerin eğitim performansı ve ihtiyaçları, yetersizlik türüne uygun araç-gereç ve eğitim materyalleri bulunur." şeklinde ifade yer almaktadır. Materyalle desteklenen eğitimde en önemli özellik, öğretimi daha ilgi çekici ve sürükleyici hale getirmesi, verimli ve ekonomik hale getirmesidir (Özdemir, 2000; Semerci, 2006). Araştırma bulgularına baktığımızda destek eğitim odası öğretmenlerinin sadece 3'ünün materyal kullanmadığını görmekteyiz. Sınıf öğretmenlerinin öğrencilerine yönelik kullanılan teknoloji ve materyaller ile ilgili görüşlerine baktığımızda 4 öğretmenin kullanılan materyal ve teknolojiyi bilmediğini görmekteyiz. Diğer öğretmenler de destek eğitim odasında kullanılan materyalleri bildiklerini söylemişlerdir. Destek eğitim odası öğretmenleri ile tutarlı cevaplar vermişlerdir. Araştırmadan elde edilen verilen Konukman (2010)' da yaptığı

çalışmanın sonuçları benzerlik göstermektedir. Öğretmenlerin materyal ve teknoloji kullanımına bakıldığında okuldaki imkanlar doğrultusunda ilerledikleri de görülmüştür.

5.1.7. Destek eğitim odası öğretmenin öğrencinin öğretime yönelik kullandığı pekiştiriciler

Doğru sergilenen davranıştan sonra sunulan uyarana pekiştiriciler denir ve davranışın tekrarlanma olasılığını artırır. Pekiştiriciler bireysel özellik gösterirler (Sucuoğlu, 2010). Pekiştiriciler öğrenilen davranışın performansa dönüştürülmesinde harekete geçirici olarak rol oynar. Yani pekiştiriciler, öğrenilenlerin yapılmasını ve kullanılmasını için bireyi güdüler (Ulusoy, 2002).

Araştırma bulgularına baktığımızda görüşme yapılan öğretmenlerden 10'u pekiştirici kullandıklarını söylemişlerdir. Fakat pekiştiriciler kullanan öğretmenlere bakıldığında, yeterli çeşitte pekiştiriciler kullanmadıklarını ve sistematik olmadıklarını söylemek mümkündür. Çünkü öğretmenler genel olarak sözel pekiştiriciler kullandıklarını ifade etmişlerdir. 4 öğretmen ise pekiştiricinin ne olduğunu bilmediklerini ifade etmişlerdir. Alan yazına baktığımızda, pekiştiriciler kullanmanın son derece önemli olduğu ve öğrenilenleri kalıcı hale getirdiği belirtilmiştir (Batu, 2000). Bulgulara göre ise, öğretmenlerin öğretim esnasında yeterli çeşitlilikte pekiştiriciler kullanmadıklarını ve etkili bir şekilde pekiştiriciler belirlemediklerini görmekteyiz. Aydın (2015)'in yaptığı çalışmada da öğretmenlerin bir çoğunun pekiştiriciler kullandığı fakat öğrencinin özelliklerine göre pekiştiriciler kullanmadıkları sonucuna ulaşılmıştır ki bu da çalışmadaki veriyi destekler niteliktedir.

5.1.8. Destek eğitim odası öğretmenin öğrencinin başarısını arttırmak için yaptığı etkinlikler ve sınıf öğretmenin destek eğitim odasındaki eğitimi desteklemek amacıyla sınıfta yaptığı etkinlikler

Araştırma bulgularına baktığımızda görüşme yapılan destek eğitim odası öğretmenlerinden 4'ü eksiklerini gidermeye çalıştığını, 3'ü bol tekrar ve sorulara yer verdiğini, 2'si aile ve öğretmenleri ile işbirliği yaptığını, 2'si ders öncesi planlama yaptığını, 2'si de hiçbir şey yapmadıklarını ifade etmişlerdir. Sınıf öğretmenleri ise destek eğitim odasındaki çalışmalarını destekler nitelikte çalıştıklarını söylemişlerdir. Destek eğitim odası

öğretmenleri ve sınıf öğretmenlerinin yaptıkları çalışmaların birbirine benzer ve paralel nitelikte olduğu konusunda öğrencinin başarısını olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir.

5.1.9. Destek eğitim odası öğretmeninin öğrencinin eğitimine yönelik yaptığı değerlendirmeler ve sınıf öğretmeninin öğrenciye sınıfta yaptığı sınav uyarlamaları

Araştırma bulgularına baktığımızda görüşleri alınan destek eğitim odası öğretmenlerinin 6'sı sınav yaptığını, 3'ü amaca ulaşmış mı diye gözlemlendiğini, 2'si soru cevap ile değerlendirme yaptığını, 1'i Ö.B.Ö.A kullandığını diğerleri ise ölçme ve değerlendirme yapmadıklarını söylemişlerdir. Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin 6'sı sınav yapmadığını, 3'ü daha basit sorular sorduğunu, 2'si de aynı soruları sorduğunu söylemiştir.

Nizamoğlu (2006), tarafından yapılan çalışmada sınıf öğretmenlerinin, kaynaştırma öğrencilerine yönelik sınırlı çalışmalar yaptığını, kendi yöntemlerine göre yazılı olmayan amaçlar belirlediklerini ve değerlendirme için bir plan yapmadıkları sonucuna ulaşmıştır. Değerlendirme olmadan eğitim faaliyetlerinin ne derece ilerlediğini görmek pek mümkün olmayacaktır (Eripek, 2007). Sınıf öğretmenlerine baktığımızda birçoğunun değerlendirme yapmadığını görmekteyiz. ÖEHY' nin 28. maddesinin (ğ) bendinde, “Öğrencinin genel başarı değerlendirmesinde, destek eğitim odasında yapılan değerlendirme sonuçları da dikkate alınır.” ifadesi yer almaktadır. Bilen (2007)'de yaptığı çalışmada da sınıf öğretmenlerinin değerlendirme yapmadığını, destek eğitim odasındaki değerlendirmelerin kullanıldığını belirtmiştir. Yapılan bu çalışmadaki bulgu da araştırma ile benzerlik göstermektedir.

5.1.10. Destek eğitim odası öğretmenlerinin ve sınıf öğretmenlerinin öğrencinin eğitimine yönelik ailesinin yaptığı katkılar ile ilgili görüşleri

Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1997)' de özel eğitim temel ilkeleri sıralanırken “Ailenin özel eğitim sürecinde her boyutunda aktif katılımlarının sağlanması esastır.” ifadeleri ile aile katılımı teşvik edilmektedir. Özel eğitime gereksinimle çocuklarının değerlendirilmesi, gereksinimleri doğrultusunda BEP'nin uygulanacak eğitim planlarının değerlendirilmesi aşamasında anne ve babalarının katılımı gerekliliği yasal bir zorunluluk olarak kabul edilmiştir (Levis ve Doorlag, 2002).

Araştırma bulgularına baktığımızda görüşleri alınan destek eğitim odası öğretmenlerinin 6'sı ailelerin bir şey yapmadığını, 4'ü destek eğitime devam etmelerini istediğini, 3'ü de toplantılara katıldıklarını ifade etmişlerdir. Sınıf öğretmenlerinden 7'si ise ailelerin okul çalışmalarını desteklediğini, 5'i de ailelerin hiçbir şey yapmadığını ifade etmiştir. ÖEHY'nde aile eğitim çalışmalarına ayrı bir bölüm açılarak önemle üzerinde durulmasına rağmen ailelerin yeterince katılım sağlamadıkları, öğretmenlerinde ailelerle sadece sorun olduğunda görüştükleri düşünülmektedir. Araştırmaya katılan destek eğitim odası öğretmenlerinin ve sınıf öğretmenlerinin birbirleri ile tutarlı cevap verdiklerinde görülmektedir.

Kargın ve diğerlerinin (2003) kaynaştırma uygulamasına ilişkin öğretmen, yönetici ve anne babaların görüşlerini inceledikleri çalışmada bu bulguyu destekler niteliktedir. Bu çalışmada anne babaların bilgi gereksinimlerinin karşılanması ile çocuklarının eğitimine daha çok katılmaları ve öğretmen ile daha fazla işbirliği yapmaları beklendiği belirtilmiştir. Araştırma bulgularında aileden destek aldığını belirten kaynaştırma sınıfı öğretmenlerinin bu çocuklardaki gelişimin belirgin olduğunu ifade etmeleri ise aradaki farkı görmek açısından önemlidir.

5.1.11. Destek eğitim odası öğretmenlerinin ve sınıf öğretmenlerinin öğrencinin eğitimine yönelik okul idaresinin yaptığı katkılar ile ilgili görüşleri

ÖEHY'nin 28. maddesinin (c) bendinde, “Destek eğitim odasında yürütülecek eğitim hizmetlerinin planlaması okul yönetimince yapılır.” şeklinde ifade yer almaktadır. Evans (2008)' e göre okul müdürleri, normal sınıf öğretmenleri ve destek eğitim odası öğretmenleri arasında yapılan araştırma da destek eğitim odası ile ilgili işleyiş ve planlamanın okul müdürleri tarafından açıkça belirtilmesi gerektiği belirtilmiştir. Bunun yanı sıra destek eğitim odasının başarısını etkileyen sorunlar arasında, okul müdürlerinin ve diğer idarecilerin ilgisizliği de gösterilmektedir. (Reger, 1969'dan Akt; McNamara,1986). Araştırma bulgularına baktığımızda görüşleri alınan destek eğitim odası öğretmenlerinin 6'sı okul yönetiminin planlama, işleyiş gibi konularda yardımcı olduklarını belirtmişlerdir. Bu da idarecilerin ÖEHY'ndeki yasal zorunlulukları yerine getirdiklerini göstermektedir. Destek eğitim odası öğretmenlerinin idareye karşı olumlu bir tutum içerisinde olmaları işleyiş açısından hoşgörülü bir ortamın olduğunu göstermektedir.

Görüşme yapılan sınıf öğretmenlerine baktığımızda da 9 öğretmenin okul idaresinin yasal zorunlulukları yerine getirdiğini söylediklerini ifade edebiliriz. Araştırma bulgularına baktığımızda destek eğitim odası öğretmenleri ve sınıf öğretmenlerinin idarecilere yönelik söylemlerinin paralel olduklarını ve idarecilerin yaptıklarından memnun oldukları sonucuna varılabilir.

5.1.12. Destek eğitim odasında yaşanan sorunlar

Araştırma bulgularına baktığımızda destek eğitim odası öğretmenleri ve sınıf öğretmenlerinin belirttiği sorunların başında destek eğitim odasının bulunmaması ve fiziki şartların yetersiz olması gelmektedir. Yasalarla belirtilmiş olmasına rağmen destek eğitim odasının olmadığı okullar veya olsa bile yasalarda belirtildiği gibi olmadığı dikkat çekmektedir. Araştırmada elde edilen bir diğer sorun ise destek eğitim odasına gelen öğrencinin devamsız olması sorunudur. Bu bulguya yönelik öğrencilerin bireysel eğitim programlarını incelemiş ve destek eğitim odasına ilişkin bulguları değerlendirmiştir. Destek eğitim alan öğrencilerin %6'sının sınıf içerisindeki etkinliklere kaçırmamak için destek eğitim odasına gitmedikleri sonucuna ulaşmıştır ki bu da araştırma da çıkan veriyi desteklemektedir (Sullivan ve McDainel,1983).

Kış'ın (2013), yapmış olduğu çalışmanın bulgularına göre destek eğitim odasının fiziki yapısının yetersiz olması, öğrencilerin derse isteksiz gitmesi ve devamsız olmaları, haftalık ders programının öğrencinin durumuna uymaması gibi sorunlarda bu çalışmada çıkan sorunlar ile benzerlik göstermektedir. Kış'ın yapmış olduğu çalışmanın sonuçları bu sorunları da destekler niteliktedir.

5.1.13. Destek eğitim odası öğretmenlerinin ve sınıf öğretmenlerinin yaşanan sorunlara yönelik çözüm önerileri

Araştırma bulgularına baktığımızda görüşleri alınan destek eğitim odası öğretmenlerinin ve sınıf öğretmenlerinin yaşanan sorunlara yönelik en belirgin çözüm önerileri, fiziksel imkânların iyileştirilmesi ve destek eğitim odasının doğru biçimde düzenlenmesidir. Aydın (2015)' in bulgularına baktığımızda destek eğitim odasında verilen eğitimin daha verimli olabilmesi için, destek eğitim odasının fiziksel özelliklerinin

iyileştirilmesi ve materyallerin temin edilmesi gerektiği belirtilmiştir. Bu çalışma da çıkan veriler, öğretmenlerin verdiği cevapları destekler niteliktedir ki ÖEHY’nde de destek eğitim odasının yasal sınırları açıkça çizilmiştir.

Araştırma bulgularına bakıldığında diğer çözüm önerisi de ders programlarının daha özenli hazırlanması ve öğrencilerin derse devamının sağlanmasıdır. Yapılan bir araştırma da Sullivan ve McDaniel (1983)’ göre destek eğitim öğrencilerinin, BEP’da belirlenen zamana uyulmadan eğitim aldıklarını ve programa uyulmadığını belirtmişlerdir. Bu araştırma sonuçlarıyla görüşme yapılan öğretmenlerin önerileri arasında da tutarlılık olduğunu görmekteyiz.

Araştırma bulgularında diğer ortak söylemde, destek eğitim odası ile ilgili daha çok bilgilendirme yapılması gerektiği ve ailelerin daha çok iletişimde olması gerektiğidir. Bu bulguda Kış (2013)’ın destek eğitim odasındaki öğrenci ve işleyiş ile ilgili sınıf öğretmenleri, branş öğretmenleri ve destek eğitim odası öğretmenlerinin bilgilendirilmesi gerektiği bulgusu ile örtüşmektedir.

5.1.14. Sınıf öğretmenin destek eğitim odasındaki eğitimi desteklemek için sınıfta yaptığı fiziksel düzenlemeler

Bilen (2007)’ de yaptığı çalışmada sınıf öğretmenlerinin yaptığı fiziksel düzenlemeleri de araştırmış ve katılımcıların büyük çoğunluğunun okulun fiziksel yapısından kaynaklı o öğrenciye yönelik bir şey yapamadıklarını, sınıf mevcudunun kalabalık olmasının öğrenci ile ilgilenme zamanlarını azalttığı ve bu konuda bilinçsiz olduklarını ifade etmişlerdir.

Araştırma bulgularına baktığımızda da sınıf öğretmenlerinin destek eğitim odasındaki eğitimi desteklemek için sınıfta yaptığı tek düzenlemenin ön sıralara oturtmak olduğunu görmekteyiz. Sınıf öğretmenlerinin 8’i ise sınıfta o öğrenciye yönelik hiçbir fiziksel düzenleme yapmadığını belirtmiştir. Alan yazına bakıldığında da benzer bulguların ortaya çıktığını ve fiziksel düzenlemelerin yetersiz kaldığını, öğretmenlerin fiziksel düzenlemeleri yapamadığını görmekteyiz.

5.1.15. Sınıf öğretmeninin destek eğitim odasındaki eğitimi desteklemek için sınıfta yaptığı öğretimsel düzenlemeler

Whinnery ve diğerleri (1991) çalışmalarında sınıf öğretmenlerinin hafif derecede zihinsel yetersizliği olan öğrencilerin öğretiminde yeterliliğe sahip oldukları oldukça fazla destekleyici öğretimsel düzenlemelere yer verdiklerini tespit etmişlerdir. Araştırma bulgularına baktığımızda sınıf öğretmenleri sınıf içerisinde öğretimsel düzenleme olarak öğretime başladıklarında ilk ve basit soruları destek eğitim alan öğrenciye sorduklarını ifade etmişlerdir. Diğer 6 öğretmen ise destek eğitim alan öğrenciye yönelik hiçbir öğretimsel düzenleme yapmadığını ifade etmiştir. Whinnery'in çalışması ile bulgu karşılaştırıldığında ise görüşülen sınıf öğretmenlerinin görüşleri ile çalışma arasında fark olduğu gözlemlenmektedir. Bu farklılığın sınıfların kalabalık olması, öğretmenlerin alan bilgilerinin yetersiz olması ve öğrenciye uygun plan program yapmamalarından kaynaklı olduğu düşünülmektedir.

5.1.16. Ailenin öğrenciye verilen destek eğitim ile ilgili görüşleri

Araştırma bulgularına baktığımızda, görüşülen 8 ailenin 6'sı, "Birebir destek verdiklerini ve öğrencinin geri kaldığı alanlarda desteklediklerini biliyorum." şeklinde cevap vermiştir. Ailelerden 1'i de planlama ve amaçlarının neler olduğunu bildiğini, diğer aile ise hiçbir şey bilmediğini ifade etmiştir.

5.1.17. Ailenin destek eğitim odasından beklentileri

Yiğen (2008)'in gerçekleştirdiği bir araştırmada anne- babaların beklentilerinin arasında onlara yönlendirme yapmaları ve bilgilendirme yapmaları gerektiği bulunmuştur. Özel eğitim gereksinimli öğrencinin ailesinin, çocukların eğitimleri ile ilgili bilgilenecekleri, ailelerin beklentilerini gerçekçi olarak saptamalarına, çocuktaki gelişmeleri fark etmelerine ve çocuklarına daha iyi yardımcı olabilmelerine olanak sağlayacaktır (Batu ve Kırcaali-İftar, 2005).

Araştırma bulgularına baktığımızda görüşülen ailelerin de destek eğitim odasından beklentileri alan yazını destekler niteliktedir. Öyle ki görüşülen aileler çocuklarının, her alanda gelişmesini, okuma-yazma alanında ilerlemelerini, kendilerinin de bu konuda daha fazla bilgilendirilmelerini istemektedirler.

5.1.18. Ailenin destek eğitim alan öğrencide gözlemlendiği gelişmeler

Levis ve Doorlag, (2002) öğrencilerin birçok beceriyi, anne babanın eğitime katılmasıyla hız kazanmakta olduğunu, öğrendiklerini yeni ortamlara genellebildiklerini göstermiştir. Bu da kaynaştırma uygulamasının başarısında, destek eğitim odasının etkili olduğu sonucunu ortaya koymuştur (Akt. Kış, 2013).

Araştırma bulgularına bakıldığında da görüşülen ailelerin 5'inin destek eğitim odasında eğitim aldıktan sonra öğrencinin sosyalleştiğini ve özgüveninin arttığına yönelik olumlu yönde gelişmeler gözlemlediklerini söylemişlerdir. Bu bulgu da alan yazında ki ifadeleri desteklemekte ve destek eğitim odasının öğrencilere katkı sağladığını göstermektedir.

5.1.19. Ailenin destek eğitim odası öğretmeni ve sınıf öğretmeninin yeterlilikleri hakkındaki görüşleri

Aydın (2015)'e göre aileler, destek eğitim odası uygulamalarından memnun olduklarını, öğretmenler ve idarecilerin bu konuda onları bilinçlendirdiklerini ve çocuklarının geliştiklerini ifade ederek öğretmenlerden memnun olduklarını dile getirmişlerdir. Araştırma bulgularına baktığımızda görüşleri alınan aileler, destek eğitim odası öğretmeninden ve sınıf öğretmeninden memnun olduklarını ifade etmişlerdir. Bu bulguda, alan yazın da elde edilen bulgu ile örtüşmektedir. Ayrıca araştırma da ortaya çıkan bir diğer konuda aileler öğretmenlerden memnun olmasına rağmen öğretmenlerin ailelerden memnun olmadıkları sonucudur. Çünkü öğretmenler, ailelerin destek eğitim ile ilgili bir şey yapmadıklarını ifade etmişlerdi.

5.1.20. Ailenin okul idaresinin destek eğitim odası ile ilgili yaptıkları hakkındaki görüşleri

Araştırma bulgularına baktığımızda görüşleri alınan ailelerden 5'i idarecilerden memnun olduklarını ve idarecilerin görevlerini yaptıklarını ifade etmişlerdir. Araştırmaya katılan diğer 3 aile ise okul idaresi ile hiç görüşmediklerini ifade etmişlerdir. Alan yazına baktığımızda ÖEHY'nde idarecilerin, öğretmenlerin ve ailelerin süreç içinde işbirliği yapmasının gerekliliği vurgulanmıştır. Bu da araştırma ya katılan 3 ailenin verdiği cevap ile örtüşmemektedir.

Yapılan çalışmada destek eğitim odası öğretmenleri, sınıf öğretmenleri ve ailelerin destek eğitim odasına ilişkin görüşleri alınmıştır. Bu görüşler doğrultusunda oluşturulan tartışma da destek eğitim odası öğretmenleri ve sınıf öğretmenlerinin görüşleri birlikte ele alınarak iki grup arasında da karşılaştırma yapılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre:

- Destek eğitim odası öğretmenleri ve sınıf öğretmenleri destek eğitim ile ilgili yasal düzenlemeler konusunda bildiklerinin örtüştüğü,
- Destek eğitim odası öğretmenlerinin yaptığı fiziksel düzenlemelere bakıldığında da yeteri kadar fiziksel düzenleme yapılmadığı, sınıf öğretmenlerinin de destek eğitim odası öğretmenlerinin yaptığı fiziksel düzenlemeler yetersiz bulduğu,
- Destek eğitim odası öğretmenlerinin kullandıkları yöntem ve tekniklerden sınıf öğretmenin haberdar olduğu,
- Destek eğitim odası öğretmenlerinin kullandıkları teknoloji ve materyallerden sınıf öğretmenlerinin haberdar olduğu ve verilen cevapların birbirleri ile örtüştüğü,
- Destek eğitim odasında öğrencinin başarısını arttırmaya yönelik yapılan çalışmalara bakıldığında da öğretmenlerin çalışmalar yaptıkları ve sınıf öğretmenlerinin de destek eğitim odasında ki çalışmaları destekledikleri,
- Destek eğitim odası öğretmenlerinin değerlendirme ve sınav çalışmalarına baktığımızda ise birçok öğretmenin değerlendirme yaptığını, sınıf öğretmenlerinin ise değerlendirme yapmadığını,
- Destek eğitim odası öğretmenleri ve sınıf öğretmenlerinin aileler hakkındaki görüşlerinin de birbirleri ile benzer olduğu
- Destek eğitim odası öğretmenleri ve sınıf öğretmenlerinin idareciler hakkındaki görüşlerinin de birbirleri ile benzer olduğu,
- Destek eğitim odası öğretmenleri ve sınıf öğretmenlerinin destek eğitim odasındaki sorunlara yönelik görüşleri ve çözüm önerilerinin de birbirleri ile tutarlı olduğunu görmekteyiz.

5.1. Sonuç ve Öneriler

5.1.2. Sonuç

Yapılan bu çalışma ile özel gereksinimli öğrencilere destek eğitim odasında verilen eğitim hizmetlerine ilişkin destek eğitim odası öğretmeni, sınıf öğretmeni ve ailelerinin görüşleri alınmış ve bu görüşlerin sonuçlarına göre;

Destek eğitim odası öğretmenlerinin yasal düzenlemeleri bildiği fakat yasalarda belirtildiği gibi işlenişin olmadığı tespit edilmiştir. Destek eğitim odasında görevli olan öğretmenlerin alan bilgilerinin yetersiz olması, yapılan öğretimin uygun öğretim yöntemi ve materyaller ile desteklenmediği görülmüştür. Materyal olarak birçok öğretmenin sadece ders kitabından yararlandığı sonucuna varılmıştır. Destek eğitim odalarında yapılan fiziksel düzenlemelerin dikkat dağıtıcı unsurları ortadan kaldırarak yapıldığı görülmüştür. Öğrencinin bireysel farklılığına uygun olarak fiziksel düzenlemelerin yapılmadığı da görülmektedir. Aynı zamanda pekiştireç kullanımında çeşitliliğin olmadığı ve öğretmenlerin öğretim sürecine yönelik bir değerlendirme yapmadığı sonucuna da ulaşılmıştır.

Yapılan araştırmalar sonucunda destek eğitim odası öğretmenlerinin, yapacakları çalışmalarının gereği olan destek özel eğitim hizmetlerinin sunulmadığı, ÖEHY' nde belirtilen amaçların gerçekleştirilmediği ve öğrencilere doğru bir özel eğitim destek hizmeti sunulmadığı belirlenmiştir. Destek eğitim odaları oluşturulurken ÖEHY' nde belirtilen koşul ve fiziksel düzenlemelere uyulmadığı da görülmektedir. Fiziksel düzenlemelerin sağlanamamasının nedeni olarak idareciler ve okulun fiziksel şartlarının yetersiz olduğu gibi görüşler ortaya atılmıştır.

Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine bakıldığında da destek eğitim alan öğrenciye yönelik yasal düzenlemelerini rehber öğretmen ve idareden danışmanlık aldıkları sonucuna ulaşılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin destek eğitim odasında yapılan çalışmaları desteklemeye çalıştıkları, öğrencileri derste aktif tutmak için çaba gösterdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte sınıf öğretmenlerinin destek eğitim odasında yapılan fiziksel düzenlemeleri yetersiz buldukları sonucuna varılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin destek eğitim odasında kullanılan öğretim yöntemlerini ve materyalleri bilmedikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Sınıf öğretmenlerinin de destek eğitim odası öğretmenleri gibi fiziksel ortamın uygun olmadığı, öğrencilere gerekli müdahale tekniklerinin uygulanmadığı ve destek eğitim

odasından yeteri kadar başarı sağlanılmadığı gibi görüşlerine ulaşılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin de öğrencilere ölçme ve değerlendirme yapmadığı sonucuna da ulaşılmıştır. Sınıf öğretmenleri ve destek eğitim odası öğretmenlerinin idarenin yaptıklarına ilişkin görüşlerine bakıldığında da idarenin planlama yaptığı, araç-gereç ve oda temin ettikleri gibi bulgulara da ulaşılmıştır.

Ailelerin destek eğitim ile ilgili görüşlerinin sonucunda ise; öğrencinin birebir ders aldığını bildikleri sonucuna ulaşılmıştır. Aileler çocuklarının destek eğitim aldıktan sonra daha sosyalleştiklerini ve özgüvenlerinin arttığını belirtmişlerdir. Ailelerin destek eğitim odası öğretmeninden, sınıf öğretmeninden ve idareden memnun oldukları sonucuna da ulaşılmıştır.

Yukarıda belirtilen eksikliklerin giderilmesine yönelik şu önerilerde bulunulmuştur.

5.1.3. Öneriler

Bu bölümde eğitim ve uygulamaya yönelik öneriler ve ileri araştırmalara yönelik önerilere yer verilmiştir.

5.1.3.1. Eğitim ve Uygulamaya Yönelik Öneriler

1. Yeni okullar açılırken destek eğitim odaları yasalarda belirtildiği gibi açılmalı ve fiziksel şartları her öğrenci için ulaşılabilir olmalı, hali hazırda bulunan okullarda da destek eğitim odası durumlarının gözden geçirilip ihtiyaçları karşılanmalıdır.
2. Destek eğitim odası öğretmenleri için okullara özel eğitim öğretmeni normu verilmeli, destek eğitim odalarında özel eğitim öğretmenleri görev yapmalıdır.
3. Okullarda bulunan BEP geliştirme ekibi planlı ve sistematik çalışmalar yapmalıdır.
4. Destek eğitim odası uygulamasının takibi yapılarak derslerin yapılma zamanının öğretmenin ve öğrencinin en uygun zamanda yapmasına ve ders programlarının uygun bir şekilde ayarlanmasına yönelik önlemler alınmalıdır.
5. Okul idarecileri, aileler, öğrenciler, sınıf ve diğer alan öğretmenleri özel eğitim ve kaynaştırma konusunda bilgilendirilmelidir.
6. Kaynaştırma öğrencisi bulunan sınıf öğretmenleri kaynaştırma ile ilgili hizmet içi eğitim almalıdır.

7. Destek eğitim odasında yapılan eğitimin verimliliğini arttırmak amacıyla okulda çalışan ilgili tüm personel işbirliği içerisinde olmalıdır.

5.1.3.2. İleri Araştırmalara Yönelik Öneriler

1. Bu çalışma Bolu ilindeki destek eğitim odası bulunan 10 okulla ve bu okullardaki 14 destek eğitim odası öğretmeni, 12 sınıf öğretmeni ve 8 aile ile sınırlıdır. Genelleme yapılabilmesi için çalışmanın farklı ilde, farklı okullarda ve farklı öğretmenlerde yapılması önerilir.
2. Destek özel eğitim hizmetlerinden destek eğitim odası ve diğerlerinin etkililiği karşılaştırılabilir.
3. Destek eğitim odalarının işleyişinin incelenmesine yönelik çalışmalar yapılabilir.
4. Destek eğitim odasında eğitim veren öğretmenlerin kaynaştırmaya yönelik tutumları araştırılabilir.
5. Destek eğitim odasında farklı öğretim yöntem ve teknikleri kullanılıp etkililiği incelenebilir.

KAYNAKÇA

- Akay, E. (2011). *Kaynaştırma ortamındaki işitme engelli ilköğretim öğrencilerine sunulan destek eğitim odası sürecinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Eskişehir.
- Akay, E., Uzuner, Y., & Girgin, Ü. (2014). *Kaynaştırmadaki işitme engelli öğrencilerle gerçekleştirilen destek eğitim odası uygulamasındaki sorunlar ve çözüm gayretleri*. Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi, 2(2), 43-68.
- Akçamete, G. (Ed.) (2009). *Genel Eğitim Okullarında Özel Gereksinimi Olan Öğrenciler ve Özel Eğitim* (İkinci Baskı). Ankara: Kök Yayıncılık.
- Akçamete, G., Gürgür, H. Ve Kış, A. (2003). *Kaynaştırma Programlarına Yerleştirilmiş Özel Gereksinimli Öğrencilerin Okuma Yazma Becerilerine İlişkin Öğretmen Görüşleri*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi, 4(2), 10-25.
- Akdemir ve Okta, (2008). *Kaynaştırma sınıflarına devam eden işitme engelli öğrencilerin sınıf öğretmenlerine sağlanan destek hizmetlerin belirlenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Akkoyun, A. K. (2007). *Rehberlik Ve Araştırma Merkezi Müdürlüğü Personelinin Kaynaştırma Eğitimine İlişkin Görüşleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi (Batı Karadeniz Bölgesi Örneği), Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Almusa, A. (1999). *Comparision Between Inclusion And Resource Room Of Students With Learning Disabilities*. Special Education Department Ohio University.
- Altunışık, R. Recai, Engin, C., Bayraktaroğlu, Y. (2001). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. Adapazarı: Sakarya Kitapevi
- Al-Zoubi, S. (2012). *The Effect Of Resource Room On Improving Reading And Arithmetic Skills For Learners With Learning Disabilities*. International Journal Of Scientific Research İn Education, December 2012, Vol. 5(4), 269-277.
- Arno, A. (2009). *General Education Classrooms And Resource Rooms: What İs Taught And The Quality Of Communication Between Teachers*. March, 2009 (Advisor: Dr. Dianne Gut)

- Ataman, A. (2009). *Özel Gereksinimli Çocuklar Ve Özel Eğitime Giriş*, (Sekizinci Baskı). Ankara: Gündüz Eğitim Ve Yayıncılık.
- Aydın, A. (2015). *Zihinsel Yetersizliğe Sahip Öğrencilere Destek Eğitim Odasında Verilen Eğitim Hizmetlerine İlişkin Öğretmen Görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bauer, A. M. ve Kroeger, S. (2004). *The inclusive classroom strategies for effective instruction* (2nd ed). N. J.: Pearson/Merrill Prentice Hall.
- Batu, S. (2003). *Kaynaştırma Ve Destek Eğitim Hizmetleri*, Eripek S. (ed.), Özel Eğitim (15-28). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Batu, S.(2000). *Kaynaştırma, Destek Hizmetler Ve Kaynaştırmaya Hazırlık Etkinlikleri*, Özel Eğitim Dergisi, 2, 35-45.
- Batu, S. ve Kırcaali-İftar, G. (2005). *Kaynaştırma*. Ankara: Kök Yayıncılık.
-(2011). *Kaynaştırma*. (6.Baskı). Ankara: Kök Yayıncılık.
- Bender, W. (2008). *Learning Disabilities: Characteristics, Identification, And Teaching Strategies*. Boston: Allyn&Bacon.
- Bender, W.N. (2013). *Diffrent Types Of Resource Room*, Retrieved On January 12th, 2013
- Bentum, K. E. ve Aaron, P.G.(2003). *Does Reading Instruction In Learning Disability Resource Rooms Really Work?: A Longitudinal Study*. Reading Psychology, 24(3-4), 361-382.
- Black, R. S. ve Morris, C. C. (1974). *The Resource Room: A Pratical Approach To Providing Instruction For Mildy Handicapped Children*. Colombia: South Carolina Department of Education.
- Cavkaytar, A. (1999). *Zihinsel Engellilere Özbakım Ve Ev İçi Becerilerinin Öğretiminde Bir Aile Eğitimi Programının Etkililiği*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Cavkaytar, A., Diken, H. İ. (2006). *Özel Eğitime Giriş*. 2 Baskı, Ankara: Kök Yayıncılık

- Cavkaytar, A., Melekoğlu, M. Ve Yıldız, G. (2014). *Geçmişten Günümüze Özel Gereksinimli Olma Ve Zihin Yetersizliği: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 30. Yıl Özel Sayı, 111-122...
- Çelik, S. (2007). *Zihinsel Yetersizlik Gösteren Çocuklara Kavram Öğretiminde Doğrudan Öğretim Ve Eşzamanlı İpucuyla Öğretimin Etkililik Ve Verimliliklerinin Karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Çulha, S. (2010). *Zihinsel yetersizliği olan ilköğretim kaynaştırma öğrencilerine yabancı dil öğretiminde eşzamanlı ipucuyla sunulan bireysel destek eğitimin etkililiği*. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Datta, P. (2013). *An Exploration Into The Support Services For Students With A Mild Intellectual Disability*. International Journal Of Inclusive Education, 2014.
- Diken, İ. ve Sucuoğlu, B. (1999). *Sınıfında Zihin Engelli Çocuk Bulunan Ve Bulunmayan Sınıf Öğretmenlerinin Zihin Engelli Çocukların Kaynaştırılmasına Yönelik Tutumlarının Karşılaştırılması*. Özel Eğitim Dergisi- 1999- Cilt 2 (3) 25-39.
- Diken, İ.H. Ve Batu, S. (2010). *Kaynaştırmaya Giriş. İlköğretimde Kaynaştırma*, Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Eripek, S. (2007). *Özel Gereksinimi Olan Çocuklar Ve Özel Eğitim*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Eripek, S. (2012). *Zihin Yetersizliği Olan Bireyler Ve Eğitimleri*. Ankara: Eğiten Kitap Yayınevi.
- Eripek, S. (2013). *Okulöncesi Dönemde Özel Eğitim*. S. Eripek (Ed.). Özel Eğitim. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları, Yayın No: 946.
- Espin, Christine, Stanley L. Deno (1998). *Individualized Educationprograms In Resorce And Inclusive Settings: How 'Individualized' Are They?*. The Journal Of Special Education, 32, 164-175.
- Evans, M., Holland, B., ve Nichol, P. (2008). *Implementing A Balanced Inclusion Program*. Principal, 75, (4), 33-35.

- Glomb, N. Morgan, D. P. (1991). *Resource room teachers' use of strategies that promote the success of handicapped students in regular classrooms*. The Journal of Education, 25(2). 221-235.
- Gürgür, H. Kış, A. ve Akçamete, G. (2012). *Kaynaştırma Öğrencilerine Sunulan Bireysel Destek Hizmetlere İlişkin Öğretmen Adaylarının Görüşlerinin İncelenmesi*. 11, 689-701.
- Güzel - Özmen, R. (2003). *Kaynaştırma ortamlarında öğretimsel düzenlemeler*, Özel Eğitime Giriş (51-83). Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Howard-Rose, Dawn, Christopher, Rose. (1994). *Students Adaption To Task Environments In Resource Room And Regular Class Settings*. The Journal Of Special Education, 28 (1), 3-26.
- Kaner, S. (2000). *Özel eğitime giris dersinin, öğretmen adaylarının zihinsel engellilere yönelik tutumlarına etkisi*. Çocuk Gelisimi ve Eğitimi Dergisi, 1(1), 32-43.
- Karasar, N. (2006). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Kargın, T. (2004). *Kaynaştırma: Tanımı, Gelişimi Ve İlkeleri*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi, 5(02), 1-13 Ankara.
- Kethley, C. I. (2005). *Case Studies Of Resource Room Reading Instruction For Middle School Students With High-Incidence Disabilities*. Unpublished Doctoral Dissertation, The University Of Texas, Austin.
- Kırcaali-İftar, G. (1998). *Kaynaştırma ve Destek Özel Eğitim Hizmetleri*, S. Eripek(Ed.). Özel Eğitim, 17-22, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları
- Kırcaali-İftar, G., S. Batu (2012): *Kaynaştırma*. (6.BASIM). Ankara: Kök Yayıncılık
- Kış, H. (2013). *Destek Eğitim Odalarındaki Uygulamalara İlişkin Rehber Öğretmenler Ve Özel Eğitim Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Konukman, E. (2010). *Birlikte Eğitim Ortamındaki Zihinsel Yetersizlikten Etkilenmiş Öğrencinin Yapabildiğine Göre Verilen Özel Eğitim Hizmetinin Öğretim Amaçlarını Gerçekleştirmedeki Etkinliği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Lal, S (2014). *Parental And Teachers' Opinion Towards Resource Room Service. Ph.D Scholar, Central Institute Of Education, Delhi Universty Ex. Faculty, Lady Irwin College, Universty Of Delhi, New Delhi.*
- Lewis, Rena B. Doorlag, Donald H, (1999). *Teaching Special Students İn General Education Classrooms, 6th. New Jersey, Prentice Hall.*
- Lott, L. A., Hudak, B. J. and Sheetz, J. A. (1975). *Strategies Ans Techniques For Meainstreming: A Resource Room Handbook. Michigan: Monroe County Intermediate School District.*
- Mağden, D. ve Avcı, N. (1997). *Öğretmen Adaylarının Özürlü Öğrencilerin Kaynaştırılmasına İlişkin Görüşleri. 4. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi. Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eskişehir.*
- McNamara, B. E. (1986). *The Resource Room: A Guide For Special Educator. New York: State University of NY Press.*
- Mcnamara, B.E. (1989). *The Resource Room: A Guide For Special Educator. Albany: Stateuniversty Of Ny Press.*
- Miles, M.B. & Huberman, A.M. (1994). *Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook. Thousand Oaks, CA: Sage.*
- MEB. (1997). *Özel eğitim hakkında kanun hükmünde kararname* (<http://orgm.meb.gov.tr>. 28.11. 2017 tarihinde erişildi).
- MEB. (2006). *Öğretmen yeterlilikleri* (<http://otmg.meb.gov>. 05.12.2017 tarihinde erişildi).
- MEB.(2006). *Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği. Resmi Gazete* https://Orgm.Meb.Gov.Tr/Meb_İys_Dosyalar/2012_10/10111226_Ozel_Egitim_Hizmetleri_Yonetmeliği_Adresinden_23.03.2018 Tarihinde Alınmıştır.
- MEB. (2008). *Kaynaştırma Yoluyla Eğitim Uygulamaları Genelgesi. Özel Eğitim Rehberlik Ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü. Genelge, 2008/60.*
- MEB. (2010). *Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği. Milli Eğitim Basımevi, R.G.Http://Www.Egitimmezuat.Com/İndex.Php/201006221255/Yonetmelik/Oezeletm*

Hizmetler-Yonetmel-226201027619-Rg.Html Adresinden 9 Haziran 2017 Tarihinde Edinilmiştir.

MEB. (2017). *Kaynaştırma/Bütünleştirme Yoluyla Eğitim Uygulamaları Genelgesi. Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü. Genelge, 2017/65.*

MEB. (2018). *Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği. Resmi gazete.*
<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/07/20180707-8.htm> 10.07.2018 tarihinde alınmıştır.

Moody, S. W., Vaughn, S., Hughes, M.T., Ve Fischer, M. (2000). *Reading Instruction In The Resource Room: Set Up For Failure. Exceptional Children, 66(3), 305.* Etrieved March 23, 2009, From Questia Database.

Nizamoglu, N. (2006). *Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Uygulamalarındaki Yeterlikleri.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, Sınıf Öğretmenliği Programı, Bolu.

Özdemir, S.M. (2000). *Müfredat Laboratuvar Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Eğitim Araç- Gereçlerini Etkili Kullanma Durumlarına Ve Hizmet İçi Eğitim İhtiyaçlarına Yönelik Bir Araştırma.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Özyürek, M. (1983). *Birlikte Ve Ayrı Eğitimin Etkililiği,* Ankara, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.

Özyürek, M. (2009). *Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı; Geliştirme Ve Temelleri. (5. Basım).* Ankara: Kök Yayıncılık.

Power, D. ve Hyde, M. (2002). The characteristics and extend of participation of deaf and hard-of-hearing studentsin regular classes in Australian schools. *Journal of Deaf Studies and Deaf Education, 7(4), 302-311.*

Salend, Spencer J. (1998). *Effective Mainsteraming.* New Jersey: Prentice Hall Inc.

Salend, S. J. (2001). *Creating Inclusive Classrooms: Effective And Reflective Practices.* New Jersey: Prentice Hall Inc.

- Semerci, A. (2006). *İlköğretim Birinci Kademedeki Görev Yapan Sınıf Öğretmenlerinin, Etkili Materyal Kullanma Yeterlilikleri Üzerine Öğretmen Ve Yönetici Görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Sucuoğlu, B. (2006). *Özel Gereksinimli Çocukların Özellikleri. İlköğretimde Kaynaştırma Uygulamaları*, Editör: Ayla Oktay Ve Özgül Polat Unutkan, İçinde (73-112). İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Sucuoğlu, B. (Ed.) , Kırcaali-İftar, G, Tekin- İftar, E., Kaner, S. Ve Bakkaloğlu, H. (2009). *Zihin Engelliler Ve Eğitimleri*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Sucuoğlu, B ve Kargin, T. (2006). *İlköğretimde Kaynaştırma Uygulamaları Yaklaşımlar, Yöntem Ve Teknikler*. İstanbul: Mora Yayıncılık.
- Sucuoğlu, B. (2006). *Etkili Kaynaştırma Uygulamaları*. Ankara: Ekinoks
- Sullivan Paula D., and Alizabeth A. Mcdaniel. (1983): *Pupil Attendance İn Resource Rooms Asone Measure Of Time On Task Variable*. Journal Of Learning Disabilities, 16, (7), 398-399.
- Somaily, H., Al- Zoubi, S. and Abdel Rahman, M. (2012). *The Effect Of Resorce Room On Improwing Reading And Arithmetic Skills For Learners With Learning Disabilities*. International Interdisciplinary Journal Of Education- February 2012, Volume 1, Issue 1 College If Education, Najran University, Kingdom Of Saudi Arabia.
- Sönmez, V. (2007). *Öğretim İlke Ve Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şafak, P. (2005). *Birlikte eğitim ortamındaki görme yetersizliğinden etkilenmiş öğrencilere gezici öğretmenlik düzenlemesine göre verilen destek hizmetin etkililiği*. Doktora Tezi. Ankara: Gazi üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Timuçin, U. (2008). *Doğrudan Davranışsal Danışmanlığın Birlikte Eğitim Ortamına Yerleştirilmiş Yetersizliği Olan Öğrencilerin Problem Davranışlarını Azaltmadaki Etkililiği*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Ulusoy, Ayten. (2002). *Gelişim Ve Öğrenme*, Anı Yayıncılık, Ankara, 2002.

- Uzuner, Y. (1999). *Niteliksel Araştırma Yaklaşımı. (Edit. A.A. Bir) Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları No: 1081, Açık Öğretim Fakültesi Yayını No:601,.
- Ünal, H. (2008). *Birlikte Eğitim Ortamındaki Zihinsel Yetersizlikten Etkilenmiş Öğrencilere Destek Eğitim Odasında Verilen Destek Eğitimin Etkililiği*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Ünay, E. (2012). *Bireysel Destek Eğitiminin Kaynaştırma Öğrencilerinin Matematik Başarıları Ve Özyeterlilik Algıları Üzerindeki Etkililiği*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. DEÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Vuran, S. (2005). *İlköğretim düzeyindeki kaynaştırma sınıflarında eğitim alan özel gereksinimli öğrencilerin sosyometrik konumları*. Eğitim Araştırmaları. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yiğen, S. (2008). *Çocuğu İlköğretim Kademesinde Kaynaştırma Uygulamalarına Devam Eden Anne- Babaların Kaynaştırmaya İlişkin Görüş Ve Beklentileri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Whittaker, Catharina R., and Lorraine S. Taylor. (1995): *Do Resource Room Teachers Have Sufficient Planning Time?*. Journal Of The Educational And Psychological Consultation, 6 (3), 247-256.

EKLER

Ek-1. Uygulanan Görüşme Formu

Destek Eğitim Odası Öğretmenlerine Yönelik Hazırlanan Görüşme Formu

Bu görüşmenin amacı, öğrencinizin almakta olduğu destek eğitime ilişkin görüş ve beklentilerinizi belirlemektir. Görüşleriniz sadece bu araştırma için kullanılacak, başka bir amaçla kullanılmayacaktır. Formda açık uçlu sorular yer almaktadır. İsimleriniz gizli tutulacaktır. Sizlere kod isimler verilecektir. Bu araştırma sonucunda sizin ya da öğrencinizin adı hiçbir yerde geçmeyecektir. Soruları içtenlikle yanıtlayacağınıza inanıyorum. Zaman ayırma inceliğiniz için teşekkür ederim.

Nimet SEMİZ

Demografik Ve Mesleki Bilgiler:

Cinsiyetiniz:

Yaşınız:

Hangi bölümden mezunsunuz?

Kaç yıldır görev yapıyorsunuz?

Daha önce destek eğitim odasında eğitim verdiniz mi?

Destek eğitim ile ilgili eğitim aldınız mı?

Hangi engel türleri ile çalıştığınızı belirtiniz.

GÖRÜŞME SORULARI

- 1) Destek eğitim odası ile ilgili yasal düzenlemeler hakkında neler söylersiniz?
- 2) Destek eğitim odasına gelen öğrencinizin kendi sınıfı içindeki durumu hakkında neler biliyorsunuz?
- 3) Destek eğitim odasına gelen öğrenciler için fiziksel ortamı nasıl ve nelere dikkat ederek düzenliyorsunuz?
- 4) Destek eğitim odasına gelen öğrenciniz için yaptığınız bireyselleştirilmiş eğitim programını uygularken ne tür zorluklarla karşılaşıyorsunuz?
- 5) Destek eğitim odasına gelen öğrenciniz için kullandığımız yöntem ve teknikler nelerdir?
- 6) Destek eğitim odasına gelen öğrenciler için hangi eğitim teknolojisi ve materyalleri kullanıyorsunuz?

- 7)Destek eğitim odasına gelen öğrenciniz için ne tür pekiştiriciler kullanıyorsunuz?
- 8)Destek eğitim odasındaki öğrencilerin başarısını arttırmaya yönelik neler yapıyorsunuz?
- 9)Destek eğitim alan öğrenciler için öğretim sonu değerlendirmelerinizi nasıl yapıyorsunuz?
- 10)Aileler, destek eğitime katkı sağlamak için neler yapıyor?
- 11)Okul yönetimi, destek eğitim odasındaki çalışmalar için neler yapıyor?
- 12)Destek eğitim odasında yaşadığınız sorunlar nelerdir?
- 13)Destek eğitim odasında yaşanan sorunlara ilişkin çözüm önerileriniz nelerdir?

Sınıf Öğretmenlerine Yönelik Hazırlanan Görüşme Formu

Bu görüşmenin amacı, öğrencinizin almakta olduğu destek eğitime ilişkin görüş ve beklentilerinizi belirlemektir. Görüşleriniz sadece bu araştırma için kullanılacak, başka bir amaçla kullanılmayacaktır. Formda açık uçlu sorular yer almaktadır. İsimleriniz gizli tutulacaktır. Sizlere kod isimler verilecektir. Bu araştırma sonucunda sizin ya da öğrencinizin adı hiçbir yerde geçmeyecektir. Soruları içtenlikle yanıtlayacağınıza inanıyorum. Zaman ayırma inceliğiniz için teşekkür ederim.

Nimet SEMİZ

Demografik Ve Mesleki Bilgiler:

Cinsiyetiniz:

Yaşınız:

Hangi bölümden mezunsunuz?

Kaç yıldır görev yapıyorsunuz?

Kaynaştırma öğrencinize kaç yıldır eğitim vermektесiniz?

Daha önce destek eğitim odasında eğitim verdiniz mi?

Destek eğitim ile ilgili eğitim aldınız mı?

Hangi engel türleri ile çalıştığınızı belirtiniz.

GÖRÜŞME SORULARI

- 1)Sınıfınızda bulunan kaynaştırma öğrencinizin destek özel eğitim hizmetleri ile ilgili yasal düzenlemeler hakkında neler söylersiniz?
- 2)Kaynaştırma öğrencinizin destek eğitim odasında aldığı eğitimi desteklemek amacı ile nasıl uygulamalar yapıyorsunuz?
- 3)Öğrenciniz için destek eğitim odasında yapılan fiziksel düzenlemeler nelerdir?
- 4)Öğrenciniz için destek eğitim odasında yapılan öğretim sürecinde kullanılan yöntem ve teknikler nelerdir?
- 5)Destek eğitim odasında öğrenciniz ile çalışırken hangi eğitim teknolojisi ve materyalleri kullanılıyor?
- 6) Destek eğitim odasında yapılan öğretimi desteklemek amacı ile siz sınıfınızda ne tür fiziksel düzenlemeler yapıyorsunuz?
- 7)Destek eğitim odasında yapılan öğretimi desteklemek amacı ile siz sınıfınızda öğretim sürecine yönelik ne tür uyarlamalar yapıyorsunuz?
- 8)Destek eğitim odasına gönderdiğiniz öğrencilere sınav uyarlamalarınızı ve değerlendirmenizi nasıl yapıyorsunuz?
- 9)Destek eğitime katkı sağlamak için aileler neler yapıyor?
- 10)Okul idaresi destek eğitim odasında eğitim gören öğrenci için neler yapıyor?
- 11)Kaynaştırma öğrencinizin destek eğitimde yaşadığı sorunlar nelerdir?
- 12)Destek eğitim odasında yaşanan sorunlar nelerdir ve sorunlara ilişkin çözüm önerileriniz nelerdir?

Ailelere Yönelik Hazırlanan Görüşme Formu

Bu görüşmenin amacı, öğrencinizin almakta olduğu destek eğitime ilişkin görüş ve beklentilerinizi belirlemektir. Görüşleriniz sadece bu araştırma için kullanılacak, başka bir amaçla kullanılmayacaktır. Formda açık uçlu sorular yer almaktadır. Araştırmada size ve öğrencinize kod isimler verilecektir. Soruları içtenlikle yanıtlayacağınıza inanıyorum. Zaman ayırma inceliğiniz için teşekkür ederim.

Nimet SEMİZ

DEMOGRAFİK VE MESLEKİ BİLGİLER

1) Destek Eğitim Alan Öğrencinin Babasının:

Yaşı:

Mesleği:

Eğitim durumu:

Gelir durumu:

2) Destek Eğitim Alan Öğrencinin Annesinin:

Yaşı:

Mesleği:

Eğitim durumu:

Gelir durumu:

4) Destek Eğitim Alan Öğrencinin:

Yaşı:

Yetersizlik türü:

Kaçıncı sınıfa devam ediyor?

Kaç yıldır destek eğitim alıyor?

GÖRÜŞME SORULARI

- 1)Çocuğunuza verilen destek eğitimin içeriği ile ilgili neler biliyorsunuz?
- 2)Destek eğitim odasından beklentileriniz nelerdir?
- 3)Çocuğunuz destek eğitim aldıktan sonra çocuğunuzda ne tür gelişmeler gözlemlediniz?
- 4)Çocuğunuz destek eğitim aldıktan sonra sınıf düzeyinde ne tür gelişmeler gözlemlediniz?
- 5)Çocuğunuzun destek eğitim odası öğretmeni ve sınıf öğretmeninin yeterliliği hakkında neler düşünüyorsunuz?
- 6)Okul idaresinin destek eğitim odası hakkındaki yaptıklarını nasıl değerlendirirsiniz?

Ek-2.

Destek Eğitim Odası Öğretmenleri Betimsel İndeks

Bağlam Kayıtları	Betimsel Bilgiler	Betimsel İndeks	Görüşmeci Yorumu
Tarih: 07.10.2017 Bilgi veren kişi: Yeliz Kaset No: 13 Görüşme Süresi: 6 dk 9 sn Sayfa No:			
1			
2	38.		
3			
4	Din kültürü ve ahlak bilgisi.		
5			
6	11.		
7			
8	2 yıl verdim.		
9			
10	İııı eğitim almadım ama burda		
11	rehber öğretmenimizle çocuklar		
12	kendi sınıf öğretmenleriyle iş		
13	birliken eee onlara destek		
14	eğitimi vermeye çalıştık.		
15			
16	İııı normal kaynaştırma		
17	öğrencilerle.		
18			
19	İdarenin bizi bilgilendirdiği	Yasal	Görüşmeci
20	kadar bilgim oluyor yani derse	düzenlemelere	beklenen şekilde
21	girmeden önce yönetmelik	yönelik bilgiler.	cevap verdi.
22	hakkında bize bilgi veriyorlar o		
23	doğrultuda bizde yapmamız		
24	gerekeni yapıyoruz yani.		
25			
26	Eee neler biliyorum genelde	Destek eğitim	Görüşmeci
27	benim derse girdiğim öğrenciler	alan öğrencinin	beklenen şekilde
28	olduğu için çok zorlanmıyorum	sınıf içerisindeki	cevap verdi.
29	yani benim kendi öğrencim	durumuna yönelik	
30	olduğu için özelde onunla	bilgiler.	
31	ilgilenmek benim için daha kolay		
32	oluyor.		
33			
34	Her şeyden önce sessiz olmasına	Destek eğitim	Görüşmeci
35	hani ortamda çocuğun dikkatini	odasında yapılan	beklenen şekilde
36	dağıtacak bir materyal olsun,	fiziksel	cevap verdi.
37	insan, ses onların olmamasına	düzenlemelere	
38	dikkat ediyorum yani bizim için	yönelik bilgiler.	
39	en uygun ortam çocuğun dikkati		
40	için en uygun ortam neyse		
41	sessizlik başta olmak üzere o		
42	şekilde ihtiyacını gidecek		

43	materyallerin bulunduğu		
44	ortamlar da ders vermeye		
45	çalışıyoruz.		
46			
47	Ne tür zorluklarla karşılaştım?	Bireyselleştirilmiş	Görüşmeci
48	Aslında çokta zorluklarla	eğitim	beklenen şekilde
49	karşılaşmadım branşım gereği	programına	cevap verdi.
50	hani bir matematik, Türkçe gibi	yönelik bilgiler.	
51	değildir bizler daha çok böyle		
52	hani ahlaki değerlerin ağırlık		
53	bastığı ders bir ders olduğu için		
54	hani bilginin dışında çocukla		
55	sohbet ederkten ben o dersi		
56	işlemeye çalışıyordum. İını		
57	Genelde konularımızda bunlara		
58	denk geliyordu hani temizlik		
59	konusuydu ne bileyim işte ahlaki		
60	değerler konusuydu hani bu		
61	konuda diğer branşlar kadar		
62	zorluk yaşamadım ben.		
63			
64	Genelde sohbet ederdim önce	Kullanılan	Görüşmeci
65	fikrinin ne olduğunu öğrenmeye	yöntem ve	beklenen şekilde
66	çalışırdım. ını sadece TEOG	tekniklere yönelik	cevap verdi.
67	sınavına hazırlanacak bir	bilgiler.	
68	öğrencim vardı o da zaten görme		
69	engelli olduğu için biz destek		
70	eğitimi yapıyorduk onu da yani		
71	zihinsel bir sıkıntımız yoktu dersi		
72	birebir işleyebiliyorduk. Fakat		
73	algılamada zorluk çeken		
74	kaynaştırma öğrencilerinde de		
75	genelde sohbetvari o çocuğa onu		
76	kavratabilmek,eee onun		
77	gerekliliğini açıklayarak onu		
78	hani bilincine yerleştirme		
79	konusunda ders işlerdik.		
80			
81	Dediğim gibi sözel bir ders	Destek eğitim	Görüşmeci
82	olduğu için genelde tahtayı	odasında	beklenen şekilde
83	kullanıyordum onun dışında	kullanılan eğitim	cevap verdi.
84	farklı bir şey kullanmıyorum	teknolojisi ve	
85	zaten ders saatimiz bir saat	materyallere	
86	olduğu için sadece hani o konuyu	yönelik bilgiler.	
87	anlatma farklı şeyler, etkinlik		
88	yapma gibi bir şansım olmuyor.		
89			
90	Ne tür pekiştireçler	Kullanılan	Görüşmeci
91	kullanıyordum? Kavrama	pekiştireçlere	beklenen şekilde
92	konusunda yani onun önemini	yönelik bilgiler.	cevap verdi.
93	öğrendiği şeyin önemini kavrama		
94	konusunda ve uygulama		
95	konusunda pekiştireçler		
96	kullanıyordum. Mesela sözsel		
97	olarak bir güzel davranış örneğin		

98	bir ahlaki değer güzel bir		
99	davranış konusunda ee ona		
100	küçük hediyeler vererek veyahut		
101	da güzel söz söyleyerek, aferin		
102	diyerek, çok güzel diyerek ee		
103	yaptığı olumlu davranış takip		
104	ettiğimi ona hissettirerekten		
105	pekiştireçler vermeye		
106	çalışıyordum		
107			
108	Ki o zaman mutlu oluyordu		
109	mesela.		
110			
111	İını dersin dışında da onlarla		Görüşmeci
112	ilgilenmeye çalışıyordum.		beklenen şekilde
113	Mesela selam veriyordum	Destek eğitim	cevap verdi.
114	veyahut da sınıfına gidip de ne	odasında başarıyı	
115	yaptığını soruyordum, dersin ne	arttırmak amacı	
116	olduğunu soruyordum yani hani	ile yapılan	
117	sadece orda bir saatle ilişkili	çalışmalara	
118	değil dersin dışında da ben onun	yönelik bilgiler.	
119	yanında olduğumu ona		
120	hissettirmeye çalışıyordum. O		
121	zaman hani otokontrol daha		
122	güzel oluyordu çocuğun dersi		
123	daha istekli geliyordu, beni		
124	gördüğünde daha ilgili oluyordu		
125	ve bir saat bir destek eğitim		
126	yapsak da o havada kalmıyordu.		
127			
128	Çocukların seviyelerine uygun		Görüşmeci
129	sınavlar yaparaktan yapıyorduk	Sınav	beklenen şekilde
130	yani verdiğimiz ını kazanımları	uyarlamaları ve	cevap verdi.
131	dönüt olarak alabilecek şekilde	değerlendirmelere	
132	seviyelerine uygun sınavlar	yönelik bilgiler.	
133	yapıyorduk.		
134			
135	Vallahi hocam objektif olacak		Görüşmeci
136	olursak pek de desteklerini	Destek eğitime	beklenen şekilde
137	görmüyorduk yani çocuk burda	katkı sağlamak	cevap verdi.
138	tamamen sabah geldikten sonra	için ailelerin neler	
139	aile bihaber bir şekilde geliyor	yaptığına yönelik	
140	çocuk alacağını alıyor gidiyordu	bilgiler.	
141	yani burada tamamen öğretmen		
142	ne ilgilenirse o yani ını veli		
143	boyutunda bir şey		
144	diyemeyeceğim bir destek		
145	görmedim.		
146			
147	Ya okul yönetimimiz bu konuda		Görüşmeci
148	bilinçli yönlendirme konusunda	Okul idaresinin	beklenen şekilde
149	gerçekten anlayışlı en azından	destek eğitim için	cevap verdi.
150	bizlere o imkanı veriyor	yaptıklarına	
151	çocuklarımızı güzel	yönelik bilgiler.	
152	belirleyebiliyor yani hani göz		

<p>153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175</p>	<p>ardı edilen bir durum yok öğrenci ve öğretmen adına yani yapılması gerekenler çocuk için yapılıyor. Ya gruplar küçük olduğu için ciddi anlamda bir sorun yaşamadım ben çocuklarla ya ders boyutunda da yaşamadım hani ilişki boyutunda da yaşamadım, öğretmen öğrenci ilişkisi boyutunda da yaşamadım Şimdi dediğim gibi benim branşım gereği ben çok sorun yaşamamış olabilirim ama farklı bir branş materyal açısından, ortam açısından hani gerekli ihtiyaçlar açısından sıkıntı yaşıyor olabilir ama ben bir sözel olduğu için anlatıma dayalı ders olduğu için biz pek sıkıntı yaşamadık.</p>	<p>Destek eğitimde yaşanan sorunlara yönelik bilgiler. Destek eğitimde yaşanan sorunlara ilişkin çözüm önerilerine yönelik bilgiler.</p>	<p>Görüşmeci beklenen şekilde cevap verdi.</p>
--	---	--	--

Sınıf Öğretmenleri Betimsel İndeks

Bağlam Kayıtları	Betimsel Bilgiler	Betimsel İndeks	Görüşmeci Yorumu
<p>Tarih: 05.10.2017 Bilgi veren kişi: Fatma Kaset No: 7 Görüşme Süresi: 10 dk 14 sn Sayfa No:</p>	<p>1 2 Yaşım 43, 44 oldum. 3 4 Eğitim bölümü. 5 6 18 yıldır 19'a giricem. 7 8 Kaynaştırma öğrencimiz bu sene 9 3. senemiz olacak. 10 11 Yok vermedim. Ben sınıf 12 öğretmeniyim. 13 14 Eğitim olarak hizmet içi 15 eğitimleri seminerlerine gittik o 16 kadar. 17 18 Hangi engel türleri; zihinsel 19 engelli eee artı hiperaktif bir 20 öğrencim vardı daha önceden, 21 eee bedensel engelli olan kas 22 sorunu olan bir öğrencim oldu 23 onlarla ilk çalıştım. Bolu da 24 çalıştığım işitme sorunu olan 25 öğrenciler vardı, görme sorunu 26 olan öğrenciler vardı, En son 27 mezun ettiğim sınıfta iki öğrenci 28 üç öğrenci vardı. 29 30 Ki bu tür sorunları olan dikkat 31 eksikliği olan. Bu seneki 32 öğrencilerim de üç tane şu anda 33 resmi olarak BEP' li birinde 34 gelişim geriliği var zihinsel 35 gelişim geriliği artı 36 hiperaktivite,ıı birinde disleksi 37 artı gelişim geriliği, eeee diğer 38 öğrenim de yüzde doksan duyma 39 şeyi problemi var. 40 41 Destek eğitim sınıfının yasal 42 düzenlemeleriyle ilgili zaten 43 rehberlikle iş birliği içindeyiz 44 devamlı, rehberlik destek eğitim 45 artı sınıf öğretmeni. Rehberlik</p>	<p>Öğretmenin hangi engel türü ile çalıştığına dair bilgiler.</p> <p>Yasal düzenlemelere yönelik bilgiler</p>	<p>Görüşmeci beklenen şekilde cevap verdi.</p> <p>Görüşmeci beklenen şekilde cevap verdi.</p>

46	bizi bilgilendiriyor o konuyla		
47	ilgili gerekli düzenlemeler		
48	yapılıyor. Hani Rehberlik bizi		
49	yönlendiriyor.		
50		Destek eğitim	Görüşmeci
51	ıııı Rehberliğin hazırladığı,	odasında alınan	beklenen şekilde
52	bizlerin verdiği dönütler	eğitimi	cevap verdi.
53	çerçevesinde hazırladığı planlar	desteklemek maçı	
54	oluyor öğrenci için kısa dönemli	ile yapılan	
55	işte planlar uzun dönemli planlar	çalışmalara	
56	bunlar eee destek eğitimde	yönelik bilgiler.	
57	uygulanıyor artı bizim sınıfta da		
58	başka uygulamalar yapılıyor.		
59	Bunlar işte tekrar edici nitelikte		
60	destekler nitelikte uygulamalar		
61	yapılıyor yani öğrenciye yönelik.		
62	Şu anda sınıfın mevcudu diğer		
63	sınıflara göre daha az olduğu için		
64	en azından çocukla daha rahat		
65	ilgilenebiliyorum ama bizim		
66	sınıfta destek eğitimi alan		
67	öğrenci çok fazla.		
68			
69	Yani bir tane değil şu anda üç		
70	tane resmi olarak destek eğitimi		
71	alan çocuk var artı iki tanesi de		
72	bekliyor. İki tanesi de bu sene		
73	raporlayacak.	Destek eğitim	Görüşmeci
74		odasında yapılan	beklenen şekilde
75	ıııı. Zaten destek eğitimde	fiziksel	cevap verdi.
76	birebir eğitim görüyorlar yani	düzenlemelere	
77	toplu halde almıyorlar belli	yönelik bilgiler.	
78	saatlerde öğrencileri alıyorlar.		
79	Mesela gelişim geriliği olan		
80	öğrencim için onlara işte şey		
81	yapmışlar yazı tahtası falan		
82	yapmışlar onların anlayacağı		
83	düzeyde bilgisayarlı eğitim		
84	görüyorlar. Onların anlayacağı		
85	şekilde seviyede gidiyorlar		
86	yapılan düzenlemeler onlar.	Destek eğitim	Görüşmeci
87		odasında verilen	beklenen şekilde
88	Onu özel eğitim öğretmeniyle	eğitimde	cevap verdi.
89	konusaydınız keşke.	kullanılan yöntem	
90		ve tekniklere	
91	Onu zaten verilen planlar	yönelik bilgiler.	
92	dahilinde bir planı da şeye		
93	veriliyor özel eğitim öğretmene		
94	veriliyor. Eee mesela giden bir		
95	öğrencim eee tam şey		
96	yapamadığı için okuma yazmayı		
97	da tam sökemediği için ona		
98	yapılan işte yöntem birebir		
99	eğitim yani hiçbir şekilde ikinci		
100	bir kişiyle ilgilenilmiyor tek		

<p>101 başına birebir yüz yüze eğitim 102 veriliyor ona. Onun dışında 103 bilgisayardan görüyor yani hem 104 orada görerek hem duyarak, hem 105 uygulayarak uygulamalıda 106 yapılıyor. İşte tahtaya mıknatıslı 107 materyallerle işte harfleri, 108 rakamları yapma veya yazı 109 yazma bu tür şeyleri 110 kullanıyorlar yani etkin bir 111 şekilde kullanıyorlar aslında 112 materyalleri benim sınıfta mesela 113 yapamayacağım şeyler çünkü 114 burada kırk tane öğrenci var 115 mesela eee biri için kalkıp da bir 116 tahtada mıknatıslı bir şekilde 117 harfleri koymam mümkün değil. 118 Bunu 3. sınıf seviyesinde çok zor 119 ya o öğrenciye ayırabileceğimiz 120 zaman çok sınırlı çünkü 121 seviyeleri çok farklı sınıf 122 seviyeleriyle çok farklı olduğu 123 için özel eğitimde direk onlara 124 yönelik eee yöntem, teknik, 125 materyal her şeyi kullanıyorlar 126 127 Eeee gelişim geriliği olan öğrenci 128 birde dikkat eksikliği olan 129 öğrencim mesela ikisi için onlar 130 hep yerleri sabit pencereden uzak 131 oluyorlar, ee önde oluyorlar 132 sürekli yer değiştirmiyorlar 133 onlarla mesela şey yaparken sık 134 sık kaldırmaya çalışıyoruz 135 tahtaya kaldırmaya çalışıyorum 136 ve özgüvenleri yerine gelsin. 137 Onlara uygun soru soruyoruz 138 sınıf seviyesinde değil de onlara 139 sıra gelince onların seviyesine 140 uygun soru soruyoruz bu tür 141 düzenlemeler yapıyoruz. 142 143 Uyarlama derken. 144 145 İşte dedim ya mesela genelde 146 sınıfta mesela yazı yazarken bile 147 onlara ekstradan zaman 148 tanıyoruz veya işte bir soru 149 çözerken onlara ekstradan zaman 150 tanıyoruz. Onların çözebileceği 151 dediğim gibi konuşurken onların 152 çözebileceği şekilde sorular 153 soruyorum veyahut da onların 154 çözebileceği, konuşabileceği 155 konuları seçiyoruz. Yani kalkıp</p>	<p>Destek eğitim alan öğrenciye sınıfta yapılan fiziksel düzenlemelere yönelik bilgiler.</p> <p>Destek eğitim alan öğrenciye sınıfta öğretim sürecine yönelik yapılan düzenlemelere dair bilgiler.</p>	<p>Görüşmeci beklenen şekilde cevap verdi.</p> <p>Görüşmeci beklenen şekilde cevap verdi.</p>
---	--	---

156	da diğer öğrencilerin seviyesinde		
157	değil de onların seviyelerine		
158	uygun konuşmalar oluyor,		
159	çalışmalar yapıyor.		
160			
161	Sınav şeyimiz yok zaten bizim	Sınav	Görüşmeci
162	dörde kadar yok. Onların	uyarlamaları ve	beklenen şekilde
163	değerlendirmelerini onların	değerlendirmelere	cevap verdi.
164	kazanımlarına göre onların	yönelik bilgiler.	
165	kazanımları sınıf seviyesinden		
166	farklı sınıf kazanımlarından		
167	farklı kendi kazanımlarına göre		
168	gerekiyorsa yazılı yapıyoruz yok		
169	eğer o sözlü istiyorsa veya sözlü		
170	olarak anlıyorsa sözlü yapıyoruz.		
171	Yani kazanım değerlendirmesini		
172	çocuk ne şekilde öğrenmişse o		
173	yöntemi kullanıyoruz.		
174			
175	Aileler başta kabullenmekte	Destek eğitime	Görüşmeci
176	zorlanıyorlar, destek eğitime	katkı sağlamak	beklenen şekilde
177	göndermek istemiyorlar ama	için ailelerin neler	cevap verdi.
178	buradaki destek eğitim birebir	yaptığına yönelik	
179	eğitim gerçekten faydalı verimli	bilgiler.	
180	olduğunu görünce içleri işte ya		
181	da rahat şu anda gönderen velim		
182	işte gelişim geriliği olan		
183	öğrencim mesela bayağı sınıf		
184	seviyesine yaklaşmış, yakalamış		
185	durumda ama o da ailesinin		
186	desteğiyle. Aile de bunu evde		
187	devamlı pekiştiriyor çocuğu		
188	zamanında getiriyor götürüyor		
189	devamlı çocukla ilgileniyor. Ha		
190	ilgilenmeyen veli de var yani		
191	desteği de olmuyor o zaman		
192	çocuğunu bırakıp gidiyor çocuk		
193	ister girsin ister girmesin öyle bir		
194	desteği de olmayabiliyor o velilin		
195	tutumuna bağlı çocuğuna verdiği		
196	önceliğe değere bağlı.		
197			
198	Gerekli şartları hazırlıyor işte	Okul idaresinin	Görüşmeci
199	onlarla ilgili devamlı toplantılar	destek eğitim için	beklenen şekilde
200	yapılıyor, onların	yaptıklarına	cevap verdi.
201	değerlendirilmesini sağlıyor.	yönelik bilgiler.	
202	Bizlerle sık sık irtibat halinde		
203	oluyor rehberlik özellikle daha		
204	önceden bu yoktu mesela benim		
205	ilk geldiğim seneler bu yoktu.		
206	Ama sonradan işte sağ olsun		
207	müdür bey Hasan Bey bayağı bir		
208	destek eğitimdeki gelişmeler,		
209	çocukların değerlendirilmesi		
210	olsun bunlar şey yapıyor		

<p>211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265</p>	<p>takipteler devamlı RAM RAM diyorum rehberlikle bir iletişim içindeyiz. Destek eğitimde eee şimdi yaşadığım sorunlar olarak bir tanesi mesela önceden gitmek istemedi orada tek olduğunu düşündü, farklı olduğunu düşündü fakat sonradan kendisine işte sınıf içinde oranın sağladığı faydayı görünce kendisine daha bir özgüveni geldi daha bir istekli gidiyor. Farklı bir de öğretmen tanıyor birde orada birebir onunla iletişim kuran birebir yüz yüze sadece onunla ilgilenen biri var sonuçta destek eğitimi veren bir öğretmen var onun konuyu daha iyi anlamasını sağlıyor sınıfta bunu daha iyi uygulamasını gördükçe çocuk alkış alıyor burada seviniyor yani özgüveni yerine geliyor. Hani gitmek istemeyende var mesela okuma yazma bilmeyen öğrencim gitmek istemedi ilk başta orda tek olduğun düşündü. Orda tek başına sıkılıyorum diye gitmek istemedi. Bunu kendisine anlattık işte sağlayacağı yararları anlattık okuma yazmayı öğreneceksin, bize daha rahat katılacaksın falan deyince o da biraz istemeye istemeye de olsa biraz ailede ilgili ailede ilgili yani sadece biz okul ya da çocuk yetmiyor. Ki ailenin de teşviki desteği şart o da olmayınca çocuk pek gönüllü gitmiyor açıkçası. Orda öğretmenleriyle görüştüğüm kadarıyla herhangi bir sorunu şey yapmadılar söz etmediler yani herhangi şu sorun yaratıyor böyle oluyor falan demediler sadece o gitmeyen öğrenciyle ilgili hani isteksizliğinden dikkatini verememesinden söz ettiler. Zaten çocukta dikkat eksikliği hiperaktivite dikkat eksikliği problemi vardı yani ordaki</p>	<p>Destek eğitimde yaşanılan sorunlara yönelik bilgiler.</p> <p>Destek eğitim alan öğrencinin yaşadığı sorunlara yönelik bilgiler.</p>	<p>Görüşmeci beklenen şekilde cevap verdi.</p>
--	--	--	--

266	uygulamayı dikkatini		
267	verebilmesi sağlamak esas amaç		
268	ona yönelik şey yaptık konuştuk.		
269	Neler yapılacağını ne şekilde		
270	yapılmasını gerektiğini tartıştık.		
271			
272	Benim eklemek istediğim bir şey		
273	yok şu anda yok ya		
274			
275	Sadece ailelerin işte biraz daha		
276	şey yapmaları lazım		
277			
278	Bu işe katılmaları yani tabi ki işte		
279	kabullenmek çok zor aile		
280	hakikaten kabullenmekte çok		
281	zorlanıyor. Bende olsam veli		
282	olarak veli tarafından		
283	düşündüğümde çocuğuma bu		
284	şekilde bir tanıyla özel eğitim		
285	almasını kabullenmekte bende		
286	zorlanırım. Biraz empati yapmak		
287	lazım ama bir şeyden sonrada		
288	artık o çocuğa ne şekilde faydalı		
289	olmak gerektiğini düşünüp		
290	gerekli adımı atması lazım bazı		
291	aileler yapmıyor bende işte iki		
292	bekleyen iki veliydi		
293	kabullenmekte zorlanan veliler.		
294			
	Ben teşekkür ederim sağ olun.		

Ailelere Yönelik Betimsel İndeks

Bağlam Kayıtları	Betimsel Bilgiler	Betimsel İndeks	Görüşmeci Yorumu
Tarih: 21.09.2017 Bilgi veren kişi: Serap Kaset No: 7 Görüşme Süresi: 5 dk 34 sn Sayfa No:			
1			
2	Babamızın yaşı 50.	Öğrencinin anne ve babasına yönelik bilgiler.	Görüşmeci beklenen şekilde cevap verdi.
3			
4	Belediyede uzman.		
5			
6	Üniversite.		
7			
8	Gelir durumu iyi.		
9			
10	Hıhı.		
11			
12	Benim yaşı 46. 47.	Destek eğitim odasının içeri ile ilgili bilgiler.	Görüşmeci beklenen şekilde cevap verdi.
13			
14	Sekreterim ben hastanede.		
15			
16	Lise.		
17			
18	Asgari ücret benimki.		
19			
20	10 yaşında.		
21			
22	Dikkat eksikliği var öğrenmede		
23	biraz güçlük çekiyor.		
24			
25	Hıhı hıhı.		
26			
27	Şu an 5'te.		
28			
29	Bu sene başladı.		
30			
31	Geçen yıl da önerildi. Biz kabul		
32	etmemiştik. Baktık ki olmuyor		
33	bu sene alalım diye karar verdik		
34	eşimle beraber.		
35			
36	İçeriğiyle ilgili yani birebir		
37	eğitim veriyoruz hani daha		
38	ilerlemesi için. Yerinde sayıyor		
39	çünkü eğitim durumu. Onun için		
40	destekliyoruz.		
41			
42	Herhangi bir açıklama		
43	yapılmadı. Yani destek eğitime		
44	alınmıyor diye biliyoruz o kadar.		
45			

46	Yani onları.. ee belirli şeyleri	Destek eğitim odasındaki beklentilere yönelik bilgiler.	Görüşmeci beklenen şekilde cevap verdi.
47	görmedim hani odası nasıl şey		
48	nasil onu görmedim de onu da		
49	düşünmedim açıkçası. Çocuğum		
50	yeter ki okuyabilsin hani yeter ki		
51	o becerilere sahip olsun. O bizim		
52	için önemli olan. Sınırlı.		
53			
54	Beklentimiz zaten...		
55			
56	Okumamız iyi. Okuma yazma		
57	beklentimiz var. İlerletmesi		
58	şeyimiz var.		
59			
60	Tabii yani arkadaşlarından		
61	diyelim geri kalmasin. Yani		
62	bulunduğu yaşa sınıfa uygun		
63	olsun. Yani Beklentimiz o.		
64			
65	Yani biz.		
66			
67	Çok az bir değişiklik var.	Destek eğitim aldıktan sonra öğrencideki gelişmelere yönelik bilgiler.	Görüşmeci beklenen şekilde cevap verdi.
68	Açıkçası yani fazla bir değişiklik		
69	yok. Biraz da geç kaldık		
70	herhalde destek eğitimi almak		
71	konusunda.		
72			
73	Okumasında yazmasında.		
74			
75	Biraz daha ona ilerlemesini		
76	beklerdim yani. O şeyi tam		
77	olarak göremedim.		
78			
79	İlerlemiş olarak görmedim hıhı.		
80		Destek eğitim aldıktan sonra sınıf düzeyinde ne tür gelişmeler gözlemlenildiğine yönelik bilgiler	Görüşmeci beklenen şekilde cevap verdi.
81	Şu anda öyle belirgin bir özellik		
82	yok.		
83			
84	Bir gelişme falan yok yani		
85	azıcık var ama yani bizim		
86	beklediğimiz şeyde oranda değil.		
87			
88	Sosyallik açısından içine		
89	kapanıktı biraz daha düzeliyor		
90	bakalım.		
91			
92	Hıhı güveni belki evet.		
93		Destek eğitim odası ve sınıf öğretmenin yeterliliklerine yönelik bilgiler	Görüşmeci beklenen şekilde cevap verdi.
94	Destek eğitim odasını		
95	görmedim.		
96			
97	Öğretmenini de görmedim. Hani		
98	aldığını biliyorum çünkü		
99	çalıştığım için hani gelip de		
100	görme şansım olmadı. Ama her		

101	öğlen uğrar bakarım yani ne		
102	durumda ne halde bakar izlerim		
103	çocuğumu.		
104			
105	Ya benim çocuğum fazla şey		
106	konuşmaz zaten. İı konuşmadığı		
107	için de bi' fazla bir bilgimiz		
108	olmuyor.		
109			
110	Çok içine kapanık olduğu için.		
111	Hı hı öğretmeniyle de tanışma		
112	şansımız olmadı.		
113			
114	Sınıf öğretmeni iyi, ilgili,		
115	alakalı. Birebir görüşüyoruz.		
116	Yani...		
117			
118	Sonra yani bize söyledikleri hani		
119	şu ana kadar durumunu		
120	anlatıyor. Şöyle olsa daha iyi		
121	olur, yani destek almasını o da		
122	öğretmenimiz zaten daha çok		
123	şey yapıyor, destekliyor.		
124			
125	Hıhı ilgili, alakalı.		
126	Öğretmenimizden memnunuz.		
127			
128	İşte okul idaresini bilmiyorum		
129	hani görmedim çünkü. Destek		
130	odasını görseydim hani bir fikir		
131	yürütürdüm. Görmediğim için		
132	hani ne bir değişiklik var ne var		
133	bilmiyorum...		
134			
135	Bilgilendirme yapılmadı.		
136			
137	Yok yok.		
138			
139	Yok yönlendirme yapıldı sadece		
140	hani destek alsın diye. Eee zaten		
141	onlar yönlendirmeden önce biz		
142	başvurmuştuk. destek alsın diye.		
143			
144	Söylediler hıhı söylediler onu.		
145			
146	Yok eklediğim bir şey yok şu		
147	an.		
148			
	İlerleyen zamanda ne olursa		
	bakarız.		
	Rica ederim..		
		Okul idaresinin destek eğitime yönelik yaptıklarına dair bilgiler	Görüşmeci beklenen şekilde cevap verdi.

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Nimet SEMİZ

Doğum Yeri ve Yılı: Bursa; 04.04.1994

İlköğretim Okulu : Atatürk İlkokulu, 2008

Lise : Cumhuriyet Anadolu Lisesi, 2012

Lisans : Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Özel Eğitim Bölümü

Zihin Engelliler Öğretmenliği, 2016

Yüksek Lisans : Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2018

Çalışma Hayatı : Umuda Doğru Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi

Emine Mehmet Baysal Özel Eğitim ve Uygulama Merkezi